

Філософія_магістр_додатковий_2019

Базовий рівень

1. Проблема пізнання у філософії досліджується:
 - а. онтологією
 - б. епістемологією
 - в. феноменологією
 - г. структуралізмом
2. Гносеологічними коренями агностицизму є:
 - а. лобіювання інтересів правлячої еліти
 - б. неповний збіг змісту думки з об'єктом пізнання
 - в. конвенціоналізм
 - г. політична заангажованість учених
3. Що таке гносеологія?
 - а. наука, що вивчає процес пізнання
 - б. вчення про норми та засади людських взаємин
 - в. наука, що вивчає основні засади і форми буття світу
 - г. мистецтво трактування текстів
4. Процес пізнання можливий при наявності об'єкта та суб'єкта пізнання. Що таке суб'єкт пізнання?
 - а. абстрактна людина
 - б. суспільна істота
 - в. індивід
 - г. високорозвинуті тварини (ссавці)
5. Яка форма пізнання належить до чуттєвого рівня пізнання?
 - а. судження
 - б. умовивід
 - в. гіпотеза
 - г. уявлення
6. До методів суто теоретичного дослідження належать:
 - а. аналогія, моделювання
 - б. єдність логічного та історичного
 - в. аналіз, синтез
 - г. опис, вимірювання
7. Як вирішує проблему пізнання світу ідеалізм?
 - а. зміст пізнання отримує з діяльності самої свідомості
 - б. зміст пізнання отримує з чуттєвості
 - в. джерелом пізнання вважає об'єктивну реальність
 - г. зміст пізнання отримує з об'єктивної реальності
8. Оберіть основний принцип, на якому ґрунтується сучасна матеріалістична гносеологія:
 - а. суб'єктивності
 - б. агностицизму

- в. монізму
- г. активного творчого відображення

9. Формою раціонального пізнання є:

- а. відчуття
- б. судження
- в. пам'ять
- г. інтуїція

10. Раціональне пізнання виступає у формі:

- а. сприйняття
- б. уявлення
- в. поняття
- г. пам'яті

11. Гносеологія, як розділ філософського знання, досліджує:

- а. комунікацію
- б. буття
- в. інтенціональність
- г. пізнавальний процес

12. Досвід лежить в основі:

- а. раціоналізму
- б. емпіризму
- в. сенсуалізму
- г. емпіріокритицизму

13. Положення, що не тільки пізнання, а й існування світу визначається людиною, виражає позицію:

- а. суб'єктивного ідеалізму
- б. соліпсизму
- в. об'єктивного ідеалізму
- г. матеріалізму

14. З матеріалістичної точки зору предметом пізнання можуть бути предмети:

- а. матеріального світу
- б. віртуального світу
- в. духовного світу
- г. всі варіанти вірні

15. До основних форм раціонального пізнання не належить:

- а. сприйняття
- б. поняття
- в. категорії
- г. судження

16. Існують два рівні наукового пізнання:

- а. чуттєвий і раціональний
- б. образний й емоційний
- в. емпіричний і теоретичний
- г. буденний і теоретичний

17. Логічна операція, що передбачає перехід від окремого до загального, називається:

- а. індукція
- б. дедукція
- в. умовивід
- г. узагальнення

18. Логічна операція переходу від загального до окремого називається:

- а. дедукція
- б. формалізація
- в. моделювання
- г. індукція

19. У західній філософії синонімом терміна "гносеологія" виступає:

- а. епістема
- б. теорія
- в. епістемологія
- г. парадигма

20. Критерієм пізнання в марксизмі вважається:

- а. істина
- б. практика
- в. досвід
- г. розум

21. Роль філософії в науковому пізнанні пов'язана з:

- а. розробкою методології пізнання
- б. утвердженням альтернативного способу світосприйняття
- в. розробкою умоглядних схем
- г. розробкою, уточненням абстрактних понять

22. Який напрям у філософії вважає практику метою, джерелом і критерієм істини?

- а. фрейдизм
- б. марксизм
- в. неотомізм
- г. екзистенціалізм

23. Формою чуттєвого пізнання є:

- а. теорія
- б. умовивід
- в. сприйняття
- г. гіпотеза

24. Визначення істини як відповідності наших знань речам дав:

- а. Р. Декарт
- б. Сократ
- в. Т. Аквінський
- г. Аристотель

25. Який із методів належить до теоретичного пізнання?

- а. спостереження
- б. формалізація

- в. експеримент
- г. опис

26. Якої позиції дотримується філософ, стверджуючи, що істина є розкриттям сутнісних сил самої матерії, її саморуху?

- а. ідеалізму
- б. прагматизму
- в. матеріалізму
- г. постпозитивізму

27. Сукупність прийомів, процедур, правил, що застосовуються для отримання достовірного знання, називається:

- а. методом
- б. парадигмою
- в. експериментом
- г. теорією

28. Форма організації наукового знання, яка дає цілісне уявлення про закономірності та сутність досліджуваного об'єкта, називається:

- а. умовиводом
- б. теорією
- в. узагальненням
- г. висновком

29. У трактуванні істини постулат Протагора, що "людина є мірою всіх речей", став класичним обґрунтуванням:

- а. критицизму
- б. еkleктизму
- в. релятивізму
- г. догматизму

30. Як називається форма думки, яка фіксує загальні і суттєві властивості та відношення предметів, речей, явищ, процесів?

- а. дискурс
- б. концепт
- в. знак
- г. поняття

31. Як називається метод, згідно з яким на основі подібності предметів за певними властивостями робиться висновок про подібність цих предметів за іншими властивостями, тобто здійснюється перенесення деяких ознак, властивостей, притаманних одному предмету, на інший, який до нього подібний?

- а. формалізація
- б. моделювання
- в. аналогія
- г. узагальнення

32. Гносеологія досліджує:

- а. природу пізнання та його можливості
- б. сутність людини
- в. першооснову всіх речей, явищ і процесів
- г. сутність та сенс історії

33. Проблема – це:

- а. момент і механізм заміни старої якості новою
- б. свідоме спотворення істини
- в. ілюзорне усвідомлення дійсності
- г. знання про незнання

34. Омана – це:

- а. форма знання, яка не є формою однозначної необхідності
- б. наукове припущення або передбачення
- в. істина, яка поширена за межі її чинності
- г. складне теоретичне або практичне завдання, яке потребує вирішення

35. Філософська концепція, що піддає сумніву можливість пізнання об'єктивної дійсності в силу того, що знання про речі змінюються, а тому про річ можна сказати двояко: як позитивно, так і негативно:

- а. агностицизм
- б. скептицизм
- в. нігілізм
- г. релятивізм

36. Яке поняття є ключовим для розуміння емпіризму?

- а. дедукція
- б. інтуїція
- в. чуттєвий досвід
- г. практика

37. Який із цих варіантів не належить до історичних моделей науки?

- а. постнекласична модель науки
- б. некласична модель науки
- в. неокласична модель науки
- г. класична модель науки

38. Яке визначення істини є хибним?

- а. істина є суб'єктивною за змістом, але об'єктивною за формою
- б. істина є об'єктивною за змістом, але суб'єктивною за формою
- в. істина є процесом, а не готовим результатом пізнання
- г. істина є адекватним відображенням дійсності

39. Якій концепції належить трактування істини як відповідності висловів фактам?

- а. конвенціоналістській
- б. кореспондуючій
- в. когерентності
- г. прагматичній

40. Хто автор вислову "Багато знань розуму не навчають"?

- а. І. Франко
- б. Геракліт
- в. Піфагор
- г. Г. Гегель

41. Яка галузь філософії вивчає всезагальні проблеми пізнання та сукупність прийомів наукового дослідження?

- а. аксіологія
- б. праксеологія
- в. методологія
- г. феноменологія

42. Яка з названих категорій є основоположною в гносеології?

- а. субстанція
- б. істина
- в. свідомість
- г. буття

43. Як називають істину про досконало повне, точне, всебічне та вичерпне знання про будь-яке явище?

- а. науковою
- б. об'єктивною
- в. конкретною
- г. абсолютною

44. Метою пізнання є:

- а. істина
- б. об'єкт пізнання
- в. суб'єкт пізнання
- г. перетворення предметного змісту у зміст свідомості

45. Вся сукупність достовірних даних про зовнішній та внутрішній світ людини, якою володіє суспільство чи окремий індивід, називається:

- а. парадигмою
- б. концепцією
- в. уявленням
- г. знанням

46. Визначте форми раціонального пізнання:

- а. інтуїція, передчуття, передбачення
- б. поняття, судження, умовивід
- в. відчуття, сприйняття, уявлення
- г. відчуття, почуття, уява

47. Наукова теорія, яка виступає як взірць наукового дослідження на певному етапі розвитку науки, називається:

- а. концепцією
- б. теорією
- в. парадигмою
- г. доктриною

48. Про неможливість пізнання сутності речей і загалом світу стверджує:

- а. нігілізм
- б. агностицизм
- в. скептицизм
- г. містицизм

49. Як називається концепція істини, заснована на постулаті, що в основі наукових теорій лежать домовленості та угоди між науковими товариствами?

- а. відповідності
- б. прагматична
- в. конвенціоналізму
- г. логічної когерентності

50. Яка з цих ознак не належить до характеристики істини?

- а. відносність
- б. абсолютність
- в. об'єктивність
- г. суб'єктивність

51. Назвіть універсальний закон діалектики:

- а. закон земного тяжіння
- б. закон збереження енергії
- в. закон заперечення заперечення
- г. функціональний закон

52. Який принцип належить до принципів діалектики:

- а. соціальної рівності
- б. взаємозв'язку
- в. солідарності
- г. соціальної справедливості

53. Вкажіть правильне сучасне визначення діалектики. Діалектика – це:

- а. мистецтво вести бесіду, суперечку
- б. вчення, яке стверджує, що все у світі стало
- в. вчення про універсальний розвиток і взаємозв'язок усіх явищ дійсності
- г. вчення, яке стверджує, що все у світі відносне

54. Яка категорія допомагає розкрити зміст закону заперечення заперечення?

- а. метафізичне заперечення
- б. деструктивне заперечення
- в. діалектичне заперечення
- г. абсолютне заперечення

55. Метод філософського мислення, що розглядає світ в його єдності та протиріччі, русі та розвитку, називають:

- а. діалектичним
- б. метафізичним
- в. телеологічним
- г. аксіоматичним

56. До законів діалектики не відносять закон:

- а. єдності та боротьби протилежностей
- б. тотожності матерії та свідомості
- в. заперечення заперечення
- г. переходу кількісних змін в якісні та навпаки

57. Меризм абсолютизує роль:

- а. кількості
- б. якості
- в. цілого
- г. частин

58. Холізм абсолютизує роль:

- а. цілого
- б. частин
- в. міри
- г. розвитку

59. До універсальних законів діалектики належить закон:

- а. єдності і боротьби протилежностей
- б. доповнюваності
- в. відносності
- г. динамічної ієрархічності

60. Універсальним законом діалектики вважають закон:

- а. самоорганізації буття
- б. взаємного переходу кількісних та якісних змін
- в. нерівноважності структур буття
- г. збереження енергії

61. Визначте один із принципів діалектики:

- а. редукціонізму
- б. доповнюваності
- в. ємерджентності
- г. розвитку

62. Втрата системи чи окремого явища здатності до виконання необхідних функцій називається:

- а. зміною
- б. хаосом
- в. трансформацією
- г. регресом

63. Підвищення рівня впорядкованості, організованості, складності визначають як:

- а. революцію
- б. гомеостатичність
- в. прогрес
- г. реформу

64. Втрату здатності об'єкта до виконання властивих та необхідних функцій називають:

- а. регресом
- б. діалектичним запереченням
- в. синергією
- г. випадковістю

65. Зміни системи чи окремого явища в бік підвищення рівня впорядкованості, організованості та складності характеризують як:

- а. рух
- б. прогрес
- в. розвиток
- г. онтогенез

66. Яка категорія допомагає розкрити зміст закону взаємного переходу кількісних та якісних змін?

- а. боротьба
- б. заперечення
- в. міра
- г. протиріччя

67. Поняття "міра" пов'язане з законом:

- а. заперечення заперечення
- б. єдності і боротьби протилежностей
- в. виключеного третього
- г. взаємного переходу кількісних і якісних змін

68. Визначте основне поняття закону єдності й боротьби протилежностей:

- а. діалектичне протиріччя
- б. якість
- в. стрибок
- г. діалектичне заперечення

69. Закон взаємного переходу кількісних і якісних змін дає відповідь на питання:

- а. який механізм розвитку?
- б. що є джерелом руху і розвитку?
- в. в якому напрямку здійснюється розвиток?
- г. чи існує розвиток?

70. На яке питання дає відповідь закон заперечення заперечення:

- а. чи існує прогрес?
- б. чи є наступність у розвитку?
- в. що є джерелом руху і розвитку?
- г. який механізм розвитку?

71. Діалектичний закон єдності та боротьби протилежностей дає відповідь на питання:

- а. який механізм розвитку?
- б. в якому напрямку здійснюється розвиток?
- в. чи є мета розвитку?
- г. що є джерелом руху і розвитку?

72. Як називається внутрішня впорядкованість множини взаємопов'язаних елементів?

- а. інтеграцією
- б. сукупністю
- в. системою
- г. ієрархією

73. Визнання об'єктивного, необхідного взаємозв'язку та взаємообумовленості всіх явищ, предметів і процесів називається:

- а. індетермінізмом
- б. детермінізмом
- в. синергетизмом
- г. фаталізмом

74. Уявлення про універсальний характер зумовленості будь-якого явища іншими явищами є вираженням принципу:

- а. необхідності
- б. діалектики
- в. індетермінізму
- г. детермінізму

75. Як називають спосіб мислення, згідно з яким речі та явища розглядаються ізольовано одне від одного, поза їх розвитком?

- а. метафізичний
- б. діалектичний
- в. еkleктичний
- г. софістичний

76. Який метод мислення характеризується однобічністю, абстрактністю, прагненням абсолютизувати окремі моменти у складі цілого?

- а. діалектичний
- б. метафізичний
- в. аксіоматичний
- г. гомеостатичний

77. Якістю називають:

- а. ступінь вираженості, інтенсивності деякої властивості предмета
- б. сукупність процесів у природі та суспільстві
- в. внутрішню визначеність предмета, його властивостей, які необхідні та достатні для визначення відмінності предмета у даному відношенні
- г. всі варіанти вірні

78. Згідно з діалектикою, основною причиною та джерелом самодетермінації, саморозвитку будь-якого об'єкта виступає:

- а. взаємодія протилежностей
- б. свобода волі до життя
- в. божественна напередзаканість
- г. цілепокладання

79. Як називають закони, які описують великі сукупності об'єктів і носять ймовірний, неоднозначний характер до стану кожного з об'єктів?

- а. соціальними
- б. динамічними
- в. статичними
- г. історичними

80. Визначте метод філософського мислення, який розглядає і пояснює світ в його єдності, протиріччі та динаміці:

- а. еkleктичний
- б. телеологічний

- в. метафізичний
- г. діалектичний

81. Сформований Г. Гегелем закон діалектичного синтезу лежить в основі уявлення процесу розвитку у вигляді:

- а. кола
- б. стріли
- в. спіралі
- г. хвилі

82. Хто вперше сформулював всезагальні закони розвитку?

- а. Г. Гегель
- б. К. Маркс
- в. Геракліт
- г. Аристотель

83. Принцип детермінізму свідчить, що:

- а. наслідок може випереджати причину
- б. причина завжди передує наслідку
- в. в ірраціональному світі немає ні границь, ні наслідків
- г. будь-яке явище самовільне

84. Діалектичне мислення виникло в:

- а. Античності
- б. Середні віки
- в. Відродженні
- г. Новому часі

85. Історичною формою діалектики не була діалектика:

- а. плюралістична
- б. матеріалістична
- в. ідеалістична
- г. стихійна

86. Яку діалектику обґрунтував і розвинув Г. Гегель?

- а. матеріалістичну
- б. ідеалістичну
- в. дуалістичну
- г. плюралістичну

87. К. Маркс обґрунтував і розвинув діалектику:

- а. матеріалістичну
- б. ідеалістичну
- в. софістичну
- г. метафізичну

88. Метафізика – це:

- а. вчення фізиків про механізми руху космічних тіл
- б. методологія мислення, пізнання
- в. уявлення про рух як механічне переміщення об'єктів
- г. вчення про рух як внутрішнє джерело зміни внаслідок боротьби протилежностей

89. Софістика – це:
- а. античні анекдоти, кумедні пригоди, випадки
 - б. вчення про "софію" (мудрість)
 - в. вчення про софістів
 - г. свідоме перекручення думки з порушенням правил формальної логіки
90. Еклектика – це:
- а. помилкові судження
 - б. поняття, що вживається в астрономії
 - в. механічне поєднання несумісних положень
 - г. привласнення чужих ідей
91. Як називається поняття, що відображає єдність кількості та якості?
- а. час існування
 - б. норма
 - в. границя
 - г. міра
92. В чому специфіка діалектичних категорій, на відміну від категорій окремих наук?
- а. відображають світ як цілісність
 - б. в їх універсальності, граничній всезагальності
 - в. внутрішньо пов'язані одна з одною в єдину систему
 - г. у доступності для застосування
93. Причина – це:
- а. явище, що викликає до життя інше явище або спричиняє в ньому зміни
 - б. явище, що передує за часом іншому явищу
 - в. вигаданий філософами зв'язок подій
 - г. сукупність певним чином пов'язаних між собою елементів, частин, процесів і властивостей
94. Як називається явище, протилежне детермінізму?
- а. індетермінізм
 - б. адетермінізм
 - в. недетермінізм
 - г. редетермінізм
95. Для діалектики центральним поняттям виступає:
- а. рух
 - б. закон
 - в. протиріччя
 - г. тотожність
96. Яке твердження правильне щодо співвідношення понять "рух" і "розвиток"?
- а. не завжди розвиток є рухом
 - б. рух і розвиток не пов'язані між собою
 - в. розвиток є вищою формою руху
 - г. рух тотожний розвитку
97. Як називається здатність об'єктів і систем змінюватися, переходити в інший стан?

- а. розвитком
- б. рухом
- в. еволюцією
- г. революцією

98. Незворотні та закономірні зміни, які сприяють появі нової якості, називають:

- а. розвитком
- б. рухом
- в. прогресом
- г. регресом

99. Діалектичним запереченням називається:

- а. висування тез, положень, протилежних тим, що прозвучали, або якась форма незгоди з ними
- б. перехід системи з одного стану в інший при збереженні деяких позитивних елементів старого стану
- в. абсолютизація моменту наступності в процесі розвитку
- г. відхилення, невизнання якогось стану справ, зв'язку чи відношення

100. Випадковість – це:

- а. ілюзія, тому що все у світі закономірно
- б. наслідок нашого незнання причин того чи іншого явища
- в. форма реалізації однієї з можливостей
- г. нічим не детермінована подія, явище, процес

101. Вкажіть чинник, який НЕ репрезентує німецьку класичну філософію:

- а. раціоналізм
- б. діалектика
- в. пізнавальний оптимізм
- г. гілозоїзм

102. Яка ідея І. Канта є революційною у гносеології?

- а. пізнання є спогляданням об'єкта
- б. розсудок сам конструює предмет відповідно до апіорних форм мислення
- в. матеріалістичне розуміння історії
- г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами

103. Виберіть характерну ознаку філософії Г. Гегеля:

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. дуалізм
- в. спекулятивність
- г. антропологізм

104. Вкажіть працю, що НЕ належить І. Канту:

- а. "Критика інструментального розуму"
- б. "Критика здатності судження"
- в. "Критика чистого розуму"
- г. "Загальна природна історія і теорія неба"

105. І. Канту належить ідея про:

- а. принципову можливість пізнання сутності речей
- б. вроджені ідеї
- в. двоїсту істину
- г. апріорність наших знань

106. Яка праця належить Ф. Шеллінгу?

- а. "Критика практичного розуму"
- б. "Нова Атлантида"
- в. "Система трансцендентального ідеалізму"
- г. "Мислі о еволюції в історії людства"

107. В історію філософії Л. Фейєрбах увійшов як філософ, який створив вчення про:

- а. людину
- б. географічний детермінізм
- в. діалектику
- г. еволюцію

108. Яке із вказаних положень НЕ належить до трьох основоположень, що становлять основу філософії Й. Фіхте?

- а. "не-Я покладає Я"
- б. "Я покладає самого себе і не-Я"
- в. "Я покладає Я"
- г. "Я покладає не-Я"

109. Яка риса НЕ притаманна філософії Й. Фіхте?

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. активність суб'єкта
- в. натурфілософія
- г. вчення про боротьбу протилежностей

110. До філософської спадщини Й. Фіхте не входить праця:

- а. "Науковчення"
- б. "Призначення людини"
- в. "Факти свідомості"
- г. "Про вчене незнання"

111. Для філософії Ф. Шеллінга НЕ характерна така риса:

- а. "філософія тотожності"
- б. натурфілософія
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. суб'єктивний ідеалізм

112. Філософії Ф. Шеллінга НЕ притаманна така ознака:

- а. натурфілософія та ідея розвитку
- б. філософія одкровення
- в. філософія мистецтва
- г. філософія людини

113. До характерних ознак німецької класичної філософії НЕ відносять:

- а. історизм
- б. подолання метафізики

- в. активність суб'єкта
- г. механіцизм

114. Натурфілософія Ф. Шеллінга була об'єднана з:

- а. логікою
- б. діалектикою
- в. трансцендентальною філософією
- г. феноменологією

115. Хто із наведених філософів є представником німецької класичної філософії?

- а. О. Конт
- б. Б. Спіноза
- в. П. Фейсрабенд
- г. І. Кант

116. Німецька класична філософія представлена таким мислителем:

- а. А. Шопенгауер
- б. Й. Фіхте
- в. Дж. Локк
- г. Ж.-П. Сартр

117. До "критичного" періоду творчості І. Канта відноситься ідея про:

- а. виникнення Сонячної системи з газових туманностей
- б. вроджені ідеї
- в. двоїсту істину
- г. збіг протилежностей (максими і мініми)

118. Яка ідея І. Канта належить до "критичного" періоду?

- а. про сублімації
- б. про вроджені ідеї
- в. теорія двоїстої істини
- г. апріорності наших знань

119. Головне гасло "докритичного" періоду І. Канта:

- а. дайте мені рух, і я з нього побудую світ
- б. дайте матерію і рух, і я з них побудую світ
- в. дайте мені матерію, і я з неї побудую світ
- г. дайте мені ідею, і я з неї побудую світ

120. У чому суть "коперніканського перевороту", здійсненого І. Кантом?

- а. навернення проблематики філософствування з природничої до антропологічної
- б. пізнання є споглядання об'єкта
- в. джерелом знання є пригадування душі
- г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами

121. Суть "коперніканського перевороту", здійсненого І. Кантом, полягає:

- а. у залежності пізнання від методу пізнання
- б. у тому, що пізнання є споглядання об'єкта
- в. у залежності пізнання від суб'єкта
- г. у тому, що наші знання повинні узгоджуватися з предметами

122. "Коперніканський переворот", здійснений І. Кантом у гносеології, полягає у тому, що:

- а. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
- б. пізнання є споглядання об'єкта
- в. тріадичність пізнавального процесу
- г. пізнання є конструювання предмета

123. Суть кантівського "коперніканського перевороту" полягає:

- а. у наявності теоретичного розуму
- б. у перетворенні людини на висхідну проблему філософських роздумів
- в. у космологічному доведенні існування Бога
- г. у тому, що в ході пізнання думка йде від об'єкта до суб'єкта

124. У гносеології І. Кант здійснив "коперніканський переворот". Яка ідея І. Канта є революційною?

- а. предмети повинні узгоджуватися з нашими знаннями
- б. тотожність предмета і предиката
- в. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
- г. пізнання є споглядання об'єкта

125. Яка теза стосується "коперніканського перевороту" здійсненого І. Кантом у гносеології?

- а. про непізнаваність речей
- б. розсудок сам конструює предмет відповідно до апріорних форм мислення
- в. пізнання є споглядання об'єкта
- г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами

126. Яке питання відсутнє у філософії І. Канта?

- а. на що я можу сподіватись?
- б. що таке світ?
- в. що я можу знати?
- г. що таке людина?

127. Яка праця НЕ належить Ф. Шеллінгу?

- а. "Філософські роздуми натураліста"
- б. "Про світову душу"
- в. "Вступ до нарису системи натурфілософії"
- г. "Система трансцендентального ідеалізму"

128. Філософія пізнього Ф. Шеллінга орієнтувалася на:

- а. діалектику
- б. логіку
- в. теологію
- г. феноменологію

129. Філософію Г. Гегеля критикували за:

- а. розвиток сталості
- б. конформізм
- в. стихійний ідеалізм
- г. спекулятивність

130. У своїх "Критиках..." І. Кант не розвинув учення:

- а. естетичне
- б. гносеологічне

- в. праксеологічне
- г. етичне

131. Вкажіть працю, яку НЕ написав Г. Гегель:

- а. "Філософія природи"
- б. "Філософія права"
- в. "Філософія волі"
- г. "Феноменологія духу"

132. Г. Гегель НЕ сформулював закон:

- а. заперечення заперечення
- б. взаємного переходу кількісних і якісних змін
- в. єдності і боротьби протилежностей
- г. конвергенції

133. Л. Фейєрбах НЕ створив вчення про:

- а. надлюдину
- б. природу
- в. релігію
- г. людину

134. Яка праця НЕ належить Л. Фейєрбаху?

- а. "Основні положення філософії майбутнього"
- б. "Сутність християнства"
- в. "Думки про смерть та безсмертя"
- г. "Антихристиянин"

135. Гносеологія І. Канта НЕ містить:

- а. трансцендентальну метафізику
- б. трансцендентальну аналітику
- в. трансцендентальну діалектику
- г. трансцендентальну логіку

136. Аперцепція у І. Канта означає:

- а. впізнавання, встановлення тотожності відтворених уявлень з явищами, завдяки яким вони дані
- б. відтворення уявлень у пам'яті
- в. зведення багатообразного (багатоманітного) змісту споглядання в єдиний образ
- г. відтворення сприйнятів у пам'яті

137. До таблиці категорій, поданої І. Кантом, не входить категорія:

- а. якості
- б. кількості
- в. дедукції
- г. модальності

138. За І. Кантом, в основі понять лежать:

- а. факти
- б. категорії
- в. образи
- г. схеми

139. Який із світів, за І. Кантом, не є жорстко детермінованим?
- а. фізичний
 - б. духовний
 - в. потойбічний
 - г. інтелігібельний
140. Яку віру, за І. Кантом, ніщо не може похитнути?
- а. прагматичну
 - б. моральну
 - в. доктринальну
 - г. наукову
141. Один із постулатів практичного розуму, за І. Кантом, вимагає:
- а. існування Бога
 - б. безсмертності душі людини
 - в. повної автономії людської волі
 - г. наявності причинних зв'язків між явищами
142. Які рівні пізнання виділяє І. Кант?
- а. підсвідомий, свідомий, надсвідомий
 - б. інтуїтивний, ірраціональний, вольовий
 - в. чуттєвий, розсудковий, розумовий
 - г. етичний, естетичний, телеологічний
143. Вкажіть апіорні форми пізнання за І. Кантом:
- а. аксіоми, гіпотези, закони
 - б. поняття, судження, умовиводи
 - в. теза, антитеза, синтез
 - г. простір, час, категорії, ідеї
144. В "Евдемонізмі" викладено фейербахівське розуміння теорії:
- а. всесвітньої історії
 - б. щастя
 - в. державного устрою
 - г. виникнення Всесвіту
145. Який різновид віри відсутній у філософії І. Канта?
- а. моральна
 - б. доктринальна
 - в. парадигмальна
 - г. прагматична
146. Вихідним положенням Л. Фейербаха є теза:
- а. антропологія є теологія
 - б. теологія є антропологія
 - в. метафізика є антропологія
 - г. теологія є метафізика
147. Третє основоположення Й. Фіхте відіграє роль:
- а. тези
 - б. антитези

- в. синтезу
- г. всезагального "Я", яке утверджує себе

148. Яка риса НЕ притаманна філософії І. Канта?

- а. гностицизм
- б. дуалізм
- в. агностицизм
- г. апріоризм

149. Онтологія – це вчення про:

- а. всезагальну обумовленість явищ
- б. сутність і природу науки
- в. буття, його фундаментальні принципи
- г. правильні форми мислення

150. Що лежить в основі існування матерії?

- а. рух
- б. апейрон
- в. вода
- г. механічні закони

151. Ф. Енгельс у своїй праці "Діалектика природи" дає класифікацію форм руху матерії. Виберіть із наведених варіантів, ту яка є у Ф. Енгельса:

- а. планетарна
- б. суб'єктивна
- в. квантова
- г. соціальна

152. Визначте атрибутивну властивість руху:

- а. одновимірність
- б. спосіб існування матерії
- в. трьохмірність
- г. циклічність

153. Вкажіть, яке із запропонованих тверджень є істинними: "Онтологія це наука про...":

- а. буття як вільну, чисту діяльність абсолютного "Я"
- б. буття, яке вважається першим, безпосереднім ступенем у сходженні духу до самого себе
- в. універсальні та всезагальні зв'язки, що існують у світі
- г. першооснови буття

154. Що характеризує простір як філософську категорію?

- а. одновимірність
- б. чотирьохвимірність
- в. багатовимірність
- г. об'єктивність

155. Матерії притаманна така властивість:

- а. інертність
- б. непроникність

- в. незнищуваність
- г. сотвореність

156. До основних форм буття належать:

- а. буття речей, процесів і явищ
- б. буття несвідомого
- в. буття економіки
- г. буття політики

157. Як називається онтологічне вчення, яке визнає основою світу одну субстанцію?

- а. реалізм
- б. монізм
- в. плюралізм
- г. дуалізм

158. Картина світу – це:

- а. географічний атлас світу
- б. художній опис світу
- в. природничонауковий опис світу
- г. сукупність світоглядних знань про світ

159. Як називається те, що існує само по собі та не залежить від будь-чого іншого?

- а. субстрат
- б. речовина
- в. субстанція
- г. атрибут

160. Хто вважав, що простір і час – це властивості не речей, а лише нашої свідомості?

- а. представники суб'єктивного ідеалізму
- б. прихильники релятивізму
- в. представники об'єктивного ідеалізму
- г. прихильники соліпсизму

161. Виберіть із наведених варіантів теорію, в якій реляційна концепція простору і часу знайшла своє підтвердження:

- а. Евклідова геометрія
- б. класична механіка І. Ньютона
- в. атомістичне вчення Демокріта
- г. теорія відносності А. Ейнштейна

162. Хто стверджує, що матерія існувала не завжди, а був такий момент, коли її не було зовсім?

- а. сциєнтисти
- б. креаціоністи
- в. спіритуалісти
- г. індетерміністи

163. Яка категорія служить для позначення тривалості існування та послідовності зміни станів матеріальних об'єктів?

- а. кількість
- б. рух

- в. розвиток
- г. час

164. В яку епоху було введено поняття "буття" і "небуття"?

- а. Середньовіч
- б. Відродження
- в. Античності
- г. Нового часу

165. Який напрям у філософії розглядає простір і час як форми людського споглядання?

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. діалектичний матеріалізм
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. емпіріокритицизм

166. Для якої картини світу характерне циклічне уявлення про час?

- а. наукової
- б. міфологічної
- в. християнської
- г. естетичної

167. Філософська категорія для позначення об'єктивної реальності, яка існує незалежно від свідомості та відображається в ній, – це:

- а. субстанція
- б. буття
- в. природа
- г. матерія

168. Що охоплює категорія буття?

- а. суб'єктивну реальність
- б. об'єктивну реальність
- в. природні процеси
- г. всі варіанти вірні

169. Матерія – це філософська категорія для позначення:

- а. речовини
- б. об'єктивної реальності
- в. суб'єктивної реальності
- г. субстрату

170. Яке трактування матерії призвело до кризи у фізиці на рубежі XIX–XX ст.?

- а. речовини, що складається з атомів
- б. речовини і поля
- в. сукупності відчуттів
- г. все, що існує

171. В чому полягає єдність світу?

- а. в монізмі субстанції
- б. у дії однакових законів у різних сферах
- в. в його матеріальності
- г. у взаємозв'язку всіх явищ, процесів, речей

172. Атрибутами матерії виступають:

- а. хаос, емерджентність, дисипативність
- б. гомеостаз, ієрархічність, нелінійність
- в. енергія, форма, рух
- г. рух, простір, час

173. Філософ, який визнавав плюралізм субстанцій:

- а. Г. Лейбніц
- б. І. Кант
- в. Аристотель
- г. Дж. Бруно

174. Яка категорія об'єднує за ознакою існування найрізноманітніші явища (природні, духовні, соціальні)?

- а. буття
- б. субстанція
- в. матерія
- г. атом

175. Одним із перших реляційну концепцію простору і часу розробив:

- а. Г. Лейбніц
- б. І. Ньютон
- в. А. Ейнштейн
- г. Демокрит

176. Трагування руху як механічного переміщення об'єкта у просторі без його якісного перетворення було характерне для філософії природознавства:

- а. X–XIX ст.
- б. XIV–XVI ст.
- в. XVII–XVIII ст.
- г. XIX–XX ст.

177. Ідеалістичний погляд на природу простору і часу зводиться до того, що вони є:

- а. об'єктивними сутностями
- б. формами людського сприйняття світу
- в. властивостями реальних об'єктів
- г. атрибутами матерії

178. Теорія відносності А. Ейнштейна підтвердила філософську ідею про:

- а. граничну швидкість світла
- б. залежність розмірів тіла від швидкості його руху
- в. кривизну простору
- г. єдність руху, простору і часу

179. Сучасна наукова картина світу виходить із положення, що:

- а. час циклічний
- б. простір і час є поняттями, яким ніщо не відповідає в об'єктивній реальності
- в. простір і час є самостійними субстанціями і не залежать одна від одної
- г. простір і час являють собою єдиний континуум

180. Природничонаукове обґрунтування єдності матерії, руху, простору і часу дано в теорії:

- а. відносності
- б. натурфілософії
- в. фізикалізму
- г. синергетики

181. Згідно з матеріалістичною позицією, властивістю часу є:

- а. ізотропність
- б. періодичність
- в. циклічність
- г. незворотність

182. Яким поняттям позначається джерело єдності та багатоманітності буття, основа світобудови?

- а. "абстракція"
- б. "акциденція"
- в. "субстанція"
- г. "субстрат"

183. Що є основним способом існування матерії?

- а. рух
- б. простір
- в. час
- г. атом

184. Хто з філософів вважав, що кінцевий людський розум осягає сутність субстанції як безконечну лише у двох модусах, якими є протяжність і мислення?

- а. К. Маркс
- б. Б. Спіноза
- в. І. Кант
- г. Аристотель

185. З філософсько-онтологічного боку матерія – це:

- а. дух
- б. субстанція
- в. міра
- г. якість

186. Відображення є атрибутом:

- а. душі
- б. природи
- в. матерії
- г. свідомості

187. Субстанційна концепція простору і часу лежить в основі:

- а. теорії відносності
- б. марксистської філософії XIX ст.
- в. неотомізму
- г. ньютонівської механіки

188. Субстанційна концепція пов'язана з абсолютизацією:

- а. свідомості
- б. речовини
- в. простору і часу
- г. руху

189. Ізотропність простору означає:

- а. відсутність у ньому будь-яких виокремлених точок
- б. лінійність простору
- в. дискретність простору
- г. рівноправність усіх можливих напрямків

190. Перший етап історичного розвитку поняття "матерія" пов'язаний з:

- а. субстанційно-аксіологічним уявленням
- б. споглядально-чуттєвим уявленням
- в. речовинно-субстратним уявленням
- г. філософсько-гносеологічним уявленням

191. Речовинно-субстратне уявлення про матерію пов'язане з:

- а. водою
- б. атомом
- в. вогнем
- г. апейроном

192. Що не є способом вирішення проблеми "Бог – світ – людина"?

- а. плюралізм
- б. деїзм
- в. атеїзм
- г. пантеїзм

193. Яке з наведених визначень буття правильне? Буття – це:

- а. Всесвіт
- б. матерія в її різноманітних формах
- в. поняття для означення всього, що реально існує, як духовного, соціального, матеріального
- г. жива і нежива природа

194. Метафізична (антидіалектична) думка про простір і час полягає у тому, що вони:

- а. існують в єдності одне з одним
- б. є формами людського сприйняття
- в. існують незалежно від матерії
- г. нерозривно пов'язані з матерією

195. Згідно з субстанційною концепцією, простір є:

- а. уявною моделлю для зручності користування пізнавальним матеріалом
- б. апріорною формою чуттєвого пізнання
- в. характеристикою світу в аспекті структури, протяжності, співіснування і взаємодії його елементів
- г. порожнечою, вмістилищем для тіл і всієї речовини світу

196. Яке з наведених нижче тверджень відображає реляційну концепцію простору і часу?

- а. простір і час є абсолютними сутностями, що не залежать від особливостей матеріальних систем
- б. кожному структурованому рівню матерії (фізичному, хімічному, біологічному, соціальному) відповідають специфічні просторово-часові параметри
- в. простір і час є формами індивідуального людського досвіду
- г. простір і час є формами суб'єктивного сприйняття

197. Суб'єктивний ідеалізм визначає матерію як:

- а. об'єктивну реальність, яка існує поза нашою свідомістю
- б. все, що складається з атомів і має масу
- в. сукупність відчуттів
- г. все, що існує

198. В основі онтологічного поділу філософів на два табори – матеріалізму та ідеалізму лежить проблема:

- а. форм руху матерії
- б. співвідношення матерії і свідомості
- в. співвідношення матеріальних і духовних цінностей
- г. суспільного ідеалу

199. Умоглядне трактування природи без опори на експериментальне, досвідне природознавство називається:

- а. натурфілософією
- б. пантеїзмом
- в. утопією
- г. гілозоїзмом

200. Яку позицію репрезентує твердження, що поза природою і людиною немає нічого, а найвищі істоти – це лише фантастичне відображення нашої власної сутності?

- а. ідеалістичну
- б. матеріалістичну
- в. агностичну
- г. дуалістичну

201. Яку функцію виконує філософія, розробляючи нові стратегії співвідношення людини і природи?

- а. інформаційну
- б. евристичну
- в. практичну
- г. критичну

202. Визначте точку зору географічного детермінізму щодо існування людини та розвитку суспільства:

- а. природне середовище може прискорювати або сповільнювати прогрес суспільства
- б. природне середовище – необхідна умова існування людей
- в. закони розвитку суспільства відрізняються від законів природи
- г. природне середовище повністю визначає економіку, суспільний устрій, культуру і мораль народу, що живе в ньому

203. Хто з філософів розробляв поняття "ноосфера"?

- а. Ш. Монтеск'є
- б. П. Тейяр де Шарден

- в. Т. Мальтус
- г. Ч. Дарвін

204. Хто з українських філософів обґрунтував концепцію ноосфери?

- а. М. Грушевський
- б. В. Липинський
- в. В. Вернадський
- г. О. Потебня

205. У сучасній філософії актуальною є ідея коеволюції, яка означає:

- а. спільний взаємоузгоджений розвиток природи і людини
- б. взаємодію індивіда та суспільства
- в. спільний розвиток Сходу і Заходу
- г. сучасну теорію еволюції

206. Ноосферою називають:

- а. оболонку Землі, раціонально перетворювану людством
- б. сферу існування живих організмів на планеті Земля
- в. сферу розуму, що має неземне, космічне походження
- г. сферу розвитку цивілізації, протилежну сфері культури

207. На думку В. Вернадського, людство щодо природи стало:

- а. порушником існуючої стабільності
- б. потужною геологічною силою
- в. космічною силою, рівною Богові
- г. захисником усього живого на Землі

208. На думку Ф. Бекона, підкорити природу можна, лише:

- а. підкорившись їй
- б. нав'язавши їй свою волю
- в. вступивши з нею в діалог
- г. повністю змінивши її

209. У Новому часі природа сприймалась як:

- а. загадковий феномен
- б. живий організм
- в. складний механізм
- г. організований хаос

210. Г. Галілей вважав, що мовою природи є:

- а. метафізика
- б. філософія
- в. механіка
- г. математика

211. У чому особливість розуміння природи первісною людиною?

- а. усвідомлення неможливості розпоряджатися ресурсами природи
- б. перенесення на неї тілесних і душевних властивостей людини
- в. намагання пристосувати природу до своїх міфологічних уявлень
- г. розуміння природи як актуалізованої надприродної сутності Бога

212. Яке розуміння природи характерне для доби Відродження?

- а. природа божественна, вона сама є Богом
- б. неможливо зрозуміти природу без Бога
- в. природне середовище вороже для людини
- г. розум безсилий пізнати закони природи

213. Як називається клуб (заснований у 1968 р), що став міжнародною суспільною організацією, метою якої був аналіз найбільш гострих проблем сучасності?

- а. Паризький
- б. Римський
- в. Лондонський
- г. Віденський

214. "Римський клуб" – це об'єднання:

- а. народів центральної Італії з метою протистояння промислово розвиненому північному регіону
- б. римських політиків з метою боротьби з корупцією
- в. футбольних уболівальників м. Рим
- г. вчених для розгляду глобальних проблем сучасності

215. Що означає термін "коеволюція"?

- а. спільний взаємоузгоджений розвиток людини і природи
- б. особливий модус розвитку природи
- в. сучасну теорію еволюції
- г. взаємодію індивіда і природи

216. Що таке "екологічний імператив"?

- а. моральний закон
- б. врахування екологічних вимог як визначального чинника щодо стратегії розвитку суспільства
- в. дослідження глобальних моделей розвитку людства
- г. спільний взаємоузгоджений розвиток людини і природи

217. Яка теза виражає позицію Ж.-Ж. Руссо і неоруссоїстів?

- а. "Назад до природи"
- б. "Вперед до природи"
- в. "Природа мстить за кожну перемогу над нею"
- г. "Першим ворогом людини постає природа"

218. Екологічна криза – це криза:

- а. питної води
- б. чистого повітря
- в. довкілля
- г. флори і фауни

219. Наслідки науково-технічної діяльності людини перевищують силу впливу:

- а. геологічних процесів
- б. космічних процесів
- в. фізико-хімічних процесів
- г. всі варіанти вірні

220. Який чинник, на думку мальтузіанців, є причиною зубожіння та соціальної незахищеності людей?

- а. надлишок населення
- б. стан економіки
- в. стан політики
- г. стан культури

221. Що, на думку Т. Мальтуса, спричиняє зубожіння людей?

- а. зменшення кількості населення
- б. збільшення кількості населення
- в. форми правління суспільством
- г. форми державного устрою

222. Домінування у політиці принципу географічного детермінізму називається:

- а. лібералізмом
- б. націоналізмом
- в. геополітикою
- г. колабораціонізмом

223. Представники якого вчення вважають, що географічне середовище визначає свідомість людей, державний устрій, мораль?

- а. демографічного детермінізму
- б. телеологічного детермінізму
- в. теологічного детермінізму
- г. географічного детермінізму

224. Представники географічного детермінізму, вирішуючи питання про взаємодію природи і суспільства, абсолютизували роль:

- а. природного середовища
- б. об'єктивної реальності
- в. навколишнього середовища
- г. народонаселення

225. Хто з філософів, належить до представників географічного детермінізму?

- а. В. Вернадський
- б. Ш. Монтеск'є
- в. Ф. Ніцше
- г. Ж.-Ж. Руссо

226. Хто із вказаних філософів стояв на позиціях географічного детермінізму?

- а. К. Цюлковський
- б. Ф. Шеллінг
- в. Л. Мечніков
- г. Х. Ортега

227. Хто не належить до представників географічного детермінізму?

- а. Ж. Боден
- б. Ш. Монтеск'є
- в. Л. Мечніков
- г. П. Тейяр де Шарден

228. Основною формою взаємодії між природою і суспільством виступає:

- а. праця
- б. політика
- в. культура
- г. мистецтво

229. Проблема взаємодії та взаємозв'язку природи і суспільства сьогодні стала проблемою:

- а. державною
- б. глобальною
- в. унікальною
- г. формальною

230. Основною причиною екологічних негараздів вважають:

- а. механічні чинники
- б. стиль мислення сучасної людини
- в. політичні чинники
- г. економічні чинники

231. Геополітика – це доктрина, яка:

- а. спрямована на реорганізацію існуючих суспільних інститутів з метою отримання екологічно осмисленого природокористування
- б. спрямована на здійснення взаємодії суспільства і природи на основі об'єктивних вимог природознавства
- в. намагається обґрунтувати агресивну політику держав
- г. розробляє заходи з охорони дикої природи

232. До чого призводять гонитва за негайними економічними вигодами, неконтрольоване виробництво, ігнорування законів розвитку природи і суспільства?

- а. процвітання держави
- б. новітніх технологій
- в. тоталітарних режимів
- г. екологічної кризи

233. Хто з філософів стверджував, що у людському суспільстві створюється і швидко зростає нова форма біогеохімічної енергії, яку можна назвати енергією людської культури?

- а. Д. Чижевський
- б. Х. Ортега
- в. В. Вернадський
- г. О. Шпенглер

234. Хто з античних філософів розглядав природу як великого вчителя і наставника людей?

- а. Демокріт
- б. Платон
- в. Аристотель
- г. Піфагор

235. Хто із стародавніх філософів критикував "золотий вік"?

- а. Епікур
- б. Лукрецій Кар
- в. Сенека
- г. Марк Аврелій

236. Вкажіть філософа, який визначав природу як "розкрити книгу людських сутнісних сил":

- а. Х. Ортега
- б. Ж.-Ж. Руссо
- в. Ф. Енгельс
- г. Т. Аквінський

237. Кому належить думка: "...ми – учні павуків у ткацькому і кравецькому ремеслі, учні ластівок у справі будування житла і учні птахів у співах...?"

- а. Демокріту
- б. Геракліту
- в. Дж. Бруно
- г. М. Коперніку

238. Людська сутнісна сила і сукупність природної речі через взаємодію утворюють:

- а. природну річ
- б. культурну річ
- в. соціальну річ
- г. артефакт

239. Представники натуралістичного напрямку в соціальній філософії вважають, що джерело розвитку суспільства слід шукати:

- а. поза межами суспільства
- б. в економічній сфері
- в. у науково-технічній сфері
- г. у соціальній сфері

240. Методологічна помилка прихильників географічного детермінізму в?

- а. ігноруванні законів природи
- б. механічному перенесенні дії законів природи на розвиток суспільства
- в. ігноруванні соціального розвитку
- г. абсолютизації соціальних законів розвитку суспільства

241. Назвіть ім'я філософа, який вважав, що поряд з біосферою виникає сфера культури, розуму – ноосфера:

- а. М. Федоров
- б. П. Тейяр де Шарден
- в. В. Соловйов
- г. П. Флоренський

242. На який вплив природи на суспільство найменше звертають увагу на сучасному етапі?

- а. на руйнування та знищення результатів людської діяльності
- б. на прискорення або сповільнення розвитку продуктивних сил
- в. на розміщення продуктивних сил
- г. на розвиток і стан суспільної свідомості

243. На основі створеної класифікації культур прихильники біосферної концепції культури вважають, що сучасне людство переходить до:

- а. біогенної культури
- б. техногенної культури
- в. ноогенної культури
- г. екогенної культури

244. На думку засновника Римського клубу Ауреліо Печчеї, в основі нової соціальної реальності повинна стати змінена система:

- а. ціннісних орієнтацій і потреб людини
- б. господарювання
- в. політичних інститутів
- г. модусів поведінки людини

245. Екофілософське знання досліджує екологію:

- а. природи
- б. людини
- в. культури
- г. всі варіанти вірні

246. Яка теорія сучасної екофілософії спрямовує зусилля на розробку заходів з охорони дикої природи, вироблення певних типів поведінки і специфічного способу буття людей?

- а. теоцентризму
- б. антропоцентризму
- в. біоцентризму
- г. космоцентризму

247. Хто різко виступає проти експоненціального економічного зростання, пропонуючи низку глобальних моделей розвитку людства (концепції сталого розвитку, нульового розвитку, ресурсо- і енергозберігаючих технологій, безвідходного виробництва тощо)?

- а. екологи-економісти
- б. політики
- в. діячі мистецтва
- г. фермери

248. Екологія як наука про гранично допустимі межі впливу виробництва та загалом діяльності людей на природу не досліджує:

- а. біологічні види та їх популяції
- б. екосистеми
- в. біоценози
- г. техноценози

249. Термін "філософія" перекладається з грецької мови як:

- а. божественна мудрість
- б. любов до істини
- в. любов до мудрості
- г. вчення про світ

250. Хто із запропонованих філософів уперше вжив термін "філософія" і назвав себе філософом?

- а. Фалес
- б. Піфагор
- в. Сократ
- г. Платон

251. Назвіть передумову виникнення філософії:

- а. геніальність, талановитість греків, китайців, індійців
- б. зростання народонаселення

- в. стрибок у розвитку продуктивних сил
 - г. природно-кліматичні умови
252. Визначте історичний період виникнення філософії:
- а. V–VI ст. н. е
 - б. VII–VI ст. до н.е.
 - в. середина III тисячоліття до н. е.
 - г. I–II ст. до н.е.
253. Яка наука вивчає основи буття, проблеми пізнання, суспільний розвиток та сутність людини?
- а. онтологія
 - б. гносеологія
 - в. антропологія
 - г. філософія
254. Світогляд – це:
- а. сукупність поглядів на світ, відношення людини до світу і до самої себе
 - б. сукупність знань, якими володіє людина
 - в. відображення людською свідомістю тих суспільних відношень, які об'єктивно існують у суспільстві
 - г. система адекватних установок зрілої особистості
255. Виберіть із запропонованих варіантів історичний тип світогляду:
- а. монотеїзм
 - б. політеїзм
 - в. релігія
 - г. софізм
256. Визначальною ознакою релігійного світогляду є:
- а. віронетерпимість до інших релігій
 - б. заперечення людської свободи, віра в те, що всі вчинки людини першопочатково визначені Богом
 - в. негативне відношення до досягнень науки, заперечення їх достовірності
 - г. роздвоєння світу на потойбічний і поцейбічний світи
257. Напрямок, який заперечує існування Бога, називається:
- а. агностицизм
 - б. антеїзм
 - в. атеїзм
 - г. скептицизм
258. Що таке філософія?
- а. любов до мудрості
 - б. теоретичний тип світогляду
 - в. психологічна здатність людини підпорядкувати свою діяльність, вчинки свідомо поставленим цілям
 - г. мистецтво трактування текстів
259. Назвіть філософа, який стояв на дуалістичних засадах:

- а. Аристотель
- б. Т. Аквінський
- в. Ф. Бекон
- г. Г. Гегель

260. Хто із вказаних філософів є матеріалістом?

- а. Л. Фейєрбах
- б. Сократ
- в. Т. Аквінський
- г. Й. Фіхте

261. Виберіть філософа-ідеаліста:

- а. К. Маркс
- б. Аристотель
- в. Т. Аквінський
- г. І. Кант

262. Вкажіть розділ філософії, який вивчає та розробляє проблеми пізнання:

- а. етика
- б. онтологія
- в. методологія
- г. гносеологія

263. Розділ філософії, який розробляє та вивчає найбільш загальні питання буття, називають:

- а. онтологією
- б. логікою
- в. гносеологією
- г. антропологією

264. Філософія являє собою:

- а. сформовану картину світу, що прийнята спеціалістами
- б. систему поглядів на світ загалом та на ставлення людини до світу
- в. світогляд, основу якого складають фантазії, легенди, вимисли
- г. сукупність різноманітних знань, що застосовуються в різних галузях науки

265. Назвіть функцію філософії, що полягає в культивуванні гуманістичних цінностей та ідеалів, утвердженні моральних норм, які допомагають людині адаптуватися в навколишньому світі:

- а. гносеологічна
- б. критична
- в. виховна
- г. світоглядна

266. Який характер проблем, що їх вирішує філософія?

- а. аналітичний
- б. синергетичний
- в. стандартний
- г. всезагальний

267. Філософське вчення, яке стверджує рівноправність двох субстанцій, називається:

- а. деїзм
- б. дуалізм
- в. монізм
- г. агностицизм

268. Функція філософії, що піддає сумніву навколишній світ, існуюче знання, виявляє протиріччя:

- а. світоглядна
- б. методологічна
- в. критична
- г. прогностична

269. Функція філософії, яка на основі існуючих знань про світ, намагається визначити тенденції розвитку природи, людини, суспільства:

- а. прогностична
- б. критична
- в. евристична
- г. гносеологічна

270. З яким значенням філософії у пізнавальному процесі пов'язана евристична функція?

- а. виховним
- б. гуманістичним
- в. практичним
- г. методологічним

271. Виберіть із перерахованих визначень світогляду правильне:

- а. комплекс уявлень людини про світ і про себе цьому світі
- б. система поглядів на світ загалом
- в. сукупність поглядів, що визначають спрямованість діяльності людини з перетворення світу
- г. всі варіанти вірні

272. Що об'єднує релігійний та міфологічний типи світогляду?

- а. теоретичне та практичне оволодіння реальністю
- б. чуттєво-образна форма освоєння дійсності
- в. абстрактно-понятійна форма оволодіння навколишньою реальністю
- г. всі варіанти вірні

273. Об'єктом філософського дослідження виступає:

- а. світ як цілісність
- б. закономірності природного буття
- в. людина та її місце у світі
- г. соціальні структури

274. Як називається напрям у філософії, який стверджує, що реально існує тільки свідомість суб'єкта і весь світ визначається його діяльністю?

- а. об'єктивний ідеалізм
- б. суб'єктивний ідеалізм
- в. пантеїзм
- г. матеріалізм

275. Матеріалізм – це:

- а. вчення про матеріальність світу
- б. проголошення пріоритету чуттєвих задовольень
- в. філософський напрям, що стверджує первинність матерії
- г. принцип філософського дослідження

276. Виберіть із запропонованих суджень ідеалістичне судження:

- а. свідомість не завжди адекватно відображає матерію
- б. свідомість може існувати до і незалежно від матерії
- в. свідомість є продуктом матерії
- г. свідомість нерозривно пов'язана з матерією

277. Виберіть правильне визначення змісту категорії "монізм":

- а. вчення про єдину субстанцію
- б. вчення про дві автономні субстанції
- в. вчення про множинність субстанцій
- г. вчення про взаємовиключаючі субстанції

278. Виберіть із запропонованих варіантів історично перший тип світогляду:

- а. релігія
- б. філософія
- в. міфологія
- г. мистецтво

279. Хто вважає, що світ – це комплекс відчуттів?

- а. об'єктивні ідеалісти
- б. суб'єктивні ідеалісти
- в. вульгарні матеріалісти
- г. діалектичні матеріалісти

280. Сукупність уявлень про світ і місце в ньому людини – це:

- а. наука
- б. ідеологія
- в. онтологія
- г. світогляд

281. Агностицизм – це:

- а. заперечення пізнання сутності речей
- б. теорія, що заперечує пізнання світу
- в. пізнання, що не має осмисленого вирішення
- г. специфічна пізнавальна практика

282. Вчення про єдину субстанцію, що лежить в основі світу, це:

- а. матеріалізм
- б. плюралізм
- в. дуалізм
- г. монізм

283. Яке першопочаткове визначення мала філософія:

- а. вчення про мудрість
- б. любов до мудрості

- в. теоретичний світогляд
 - г. душа культури
284. Суттєвою рисою міфологічного світорозуміння є:
- а. переконання у надзвичайності людини
 - б. віра у надприродні сили
 - в. уявлення про тотожність суб'єкта і об'єкта
 - г. благоговійне ставлення до природи
285. В чому полягає сутність другої сторони основного питання філософії?
- а. чи можна пізнати сутність речей, закони матеріального світу?
 - б. чи має можливість людство знати про все?
 - в. чи можна в процесі пізнання отримати точне знання про весь світ?
 - г. чи можна філософам абсолютно пізнати весь світ?
286. Пізнавально-інтелектуальні аспекти світогляду відображаються у:
- а. світовідчутті
 - б. світосприйнятті
 - в. світорозумінні
 - г. моральних установках суспільства
287. Виберіть правильне судження про зв'язок філософії та світогляду:
- а. "філософія і світогляд існують незалежно одне від одного"
 - б. "філософія – це тип світогляду"
 - в. "філософія ширша за світогляд"
 - г. "філософія і світогляд – це одне і те саме"
288. Основне питання філософії – це:
- а. питання про виникнення світу
 - б. питання про критерії істини
 - в. питання про відношення свідомості до буття, ідеального до матеріального
 - г. питання про добро і зло
289. Яку функцію виконує філософія у формуванні цілісної картини світу і буття людини в ньому?
- а. виховну
 - б. гносеологічну
 - в. методологічну
 - г. світоглядну
290. До специфічних особливостей філософії належить:
- а. обґрунтування емпіричних фактів
 - б. обґрунтування наукового знання
 - в. об'єднання науково-теоретичного і духовно-практичного способів життєдіяльності
 - г. об'єднання наукового і релігійного світосприйняття
291. Яка функція філософії пов'язана зі з'ясуванням характеру проблем, що вимагають зміни пізнавального інструментарію окремих наук?
- а. методологічна
 - б. критична

- в. евристична
- г. прогностична

292. Спільною функцією філософії та релігії є:

- а. прогностична
- б. критична
- в. методологічна
- г. екзистенційна

293. Філософія, на відміну від релігії, є:

- а. типом світогляду, який допомагає людині знайти сенс існування
- б. формою культури, що виробляє певну систему цінностей
- в. теоретичною формою осмислення буття
- г. вченням про морально-етичні цінності

294. Загальною характеристикою філософського і наукового світоглядів є:

- а. філософія і наука ставляться до істини як до найвищої цінності
- б. філософія і наука досягають світ в його універсальній цілісності
- в. філософія і наука доводять чи спростовують свої положення експериментальним шляхом
- г. філософія і класична наука плюралістичні

295. Вкажіть філософську позицію, яка ототожнює духовні явища з фізичними станами головного мозку:

- а. вульгарний матеріалізм
- б. механістичний матеріалізм
- в. метафізичний матеріалізм
- г. діалектичний матеріалізм

296. Світоглядна функція філософії:

- а. визначає тенденції у розвитку пізнання реального світу
- б. сприяє формуванню цілісного уявлення про світ
- в. обґрунтовує цінність людини, її права і свободи
- г. узагальнює та передає найважливіші досягнення духовної культури

297. Який із розділів філософського знання сформувався найпізніше?

- а. філософія техніки
- б. філософія права
- в. філософія науки
- г. філософія мистецтва

298. Філософія відрізняється від науки тим, що:

- а. встановлює закони об'єктивного світу
- б. більша частина філософських тверджень емпірично не доводиться
- в. внутрішньо суперечлива
- г. опирається на логіку

299. Ідеалізм вважає свідомість:

- а. рівноправною та автономною субстанцією поряд з матерією
- б. похідною від матерії

- в. першоосновою всього суцього
 - г. функцією мозку
300. До основних типів відображення сучасна наука відносить:
- а. неорганічне відображення
 - б. комп'ютерне відображення
 - в. психічне відображення
 - г. художнє відображення
301. Біологічній формі руху матерії притаманне відображення у формі:
- а. знання
 - б. свідомості
 - в. відчуття
 - г. механічного
302. Важливою характеристикою свідомості є:
- а. ідеальне відображення дійсності
 - б. наявність мозку
 - в. процес мислення
 - г. комплекс наших відчуттів
303. Ідеальні, духовні явища, на відміну від матеріальних, існують як:
- а. похідні від матеріальних
 - б. дзеркальне відображення матеріальних об'єктів
 - в. самостійні та незалежні
 - г. функція матеріального субстрату
304. Відображення – це:
- а. всезагальна властивість матерії
 - б. деформація
 - в. фотографія
 - г. здатність відображати
305. Яка форма відображення характерна для тварин?
- а. хімічна
 - б. відчуття
 - в. механічна
 - г. свідомість
306. Розмірковуючи про свідомість, можна відмітити таку її характеристику:
- а. свідомість вторинна по відношенню до матерії
 - б. всезагальна одухотвореність матерії свідомістю
 - в. свідомість так само первинна, як і матерія
 - г. свідомість може існувати без матерії
307. Визначте форму відображення, притаманну тваринам:
- а. уявлення
 - б. свідомість
 - в. аморфна
 - г. фізична
308. Людська свідомість – це:

- а. суб'єктивна реальність
- б. ідеальне відображення
- в. найвища форма відображення
- г. всі варіанти вірні

309. Яке поняття відображає виокремлення і оцінку себе як мислячої, чуттєвої та дієвої істоти?

- а. світорозуміння
- б. світосприйняття
- в. світоуявлення
- г. самосвідомість

310. Відображення окремих властивостей матеріальних об'єктів, що безпосередньо взаємодіють з органами відчуттів, називається:

- а. емоції
- б. сприйняття
- в. відчуття
- г. уявлення

311. Визначте форму відображення образу матеріального об'єкта, що безпосередньо взаємодіє з органами відчуттів:

- а. відчуття
- б. комплекс
- в. уявлення
- г. сприйняття

312. Визначте форму відображення матеріального об'єкта на чуттєвому рівні, що опосередкована пам'яттю:

- а. відчуття
- б. уявлення
- в. сприйняття
- г. пригадування

313. Усвідомлення та оцінка себе як особистості, свого морального обличчя, інтересів, цінностей, мотивації поведінки називається:

- а. рефлексією
- б. самооцінкою
- в. самоідентифікацією
- г. самосвідомістю

314. При розгляді свідомості з позиції зв'язку її з матеріальним носієм часто відбувається підміна філософського погляду на свідомість на:

- а. буденний
- б. природничонауковий
- в. міфологічний
- г. релігійний

315. Як називається притаманна людині здатність цілеспрямовано і узагальнено відтворювати дійсність в ідеальній формі?

- а. інтроспекція
- б. сприйняття
- в. свідомість
- г. інтеракція

316. Специфікою свідомості є те, що вона:
- а. невидимий та незбагнений феномен
 - б. може втілюватися у логічних знаках
 - в. ідеальна форма репрезентації світу
 - г. піддається аналізу та моделюванню
317. Основне питання про відношення свідомості до матерії вирішує:
- а. наука
 - б. філософія
 - в. кібернетика
 - г. психологія
318. Суспільна свідомість – це:
- а. суспільна психологія
 - б. ідеологія класу чи суспільної групи
 - в. відображення суспільного буття
 - г. всі варіанти вірні
319. Ідеальне – це:
- а. розумове усвідомлення буття
 - б. абстрактне мислення
 - в. суб'єктивна реальність
 - г. всі варіанти вірні
320. Рефлексією називається спосіб пізнання, згідно з яким предметом пізнання виступає:
- а. сама свідомість
 - б. реальні об'єкти
 - в. уявні об'єкти
 - г. ідеалізовані об'єкти
321. На відміну від тварин, людина відрізняється:
- а. абстрактним мисленням
 - б. активністю
 - в. пам'яттю
 - г. відчуттями
322. Яке положення характеризує матеріалістичний підхід у дослідженні свідомості?
- а. свідомість і матерія – дві сторони цілісності
 - б. матерія – первинна, свідомість – вторинна
 - в. свідомість – первинна, матерія – вторинна
 - г. матерія і свідомість абсолютно незалежні
323. З позиції діалектичного матеріалізму свідомість – це:
- а. властивість усієї матерії
 - б. властивість високоорганізованої матерії
 - в. матеріальна, а не духовна субстанція
 - г. прояв світового Духу
324. З позиції ідеалізму свідомість:
- а. існує до і незалежно від матерії
 - б. нерозривно пов'язана з матерією

- в. є продуктом матерії
 - г. разом з матерією є автономними і незалежними одна від одної субстанціями
325. З позиції вульгарного матеріалізму свідомість – це:
- а. суб'єктивна реальність
 - б. ідеальна субстанція
 - в. властивість матерії
 - г. різновид матерії
326. Яке положення вірно відображає сутність поняття "відображення"?
- а. це будь-яка зміна одного об'єкта у результаті впливу на нього іншого об'єкта
 - б. це будь-яка взаємодія об'єкта
 - в. це властивість матеріальних об'єктів і систем у процесі взаємодії відтворювати особливості інших об'єктів і систем
 - г. це відтворення структури, властивостей відображуваного об'єкта у відображаючому об'єкті
327. Визначте судження, в якому вірно виражено суспільно-історичну сутність свідомості:
- а. суспільне життя не впливає на свідомість
 - б. свідомість людини визначає суспільне життя
 - в. свідомість є продуктом соціального середовища, спілкування і поза ним не виникає
 - г. свідомість не може не відображати суспільне життя
328. Передумовою появи і формування чого виступають праця, мова і суспільство?
- а. багатства
 - б. свідомості
 - в. цивілізації
 - г. прогресу
329. Як називається процес роздумів над собою, над тим, що у нас відбувається?
- а. інтеракція
 - б. рефлексія
 - в. відображення
 - г. комунікація
330. Представники вульгарного матеріалізму вважали, що свідомість існує:
- а. ідеально
 - б. матеріально
 - в. незалежно від матеріального світу
 - г. як надприродний божественний дар
331. Як називається здатність оперувати поняттями, судженнями та умовиводами?
- а. ціннісно-вольовий рівень свідомості
 - б. чуттєво-афективний рівень свідомості
 - в. абстрактне мислення
 - г. підсвідомість
332. Який чинник відіграв вирішальну роль у становленні свідомості людини?
- а. мова
 - б. національні звичаї

- в. господарський уклад
 - г. географічне середовище
333. Визначте чинник, який відіграв вирішальну роль у становленні свідомості людини?
- а. географічний клімат
 - б. суб'єктивне прагнення людей
 - в. орудійна діяльність
 - г. техніка
334. Визначте правильне твердження щодо співвідношення свідомості і психіки:
- а. свідомість і психіка тотожні
 - б. між свідомістю і психікою немає нічого спільного
 - в. свідомість є частиною психіки
 - г. психіка – одна із форм свідомості
335. Виберіть правильне твердження щодо співвідношення психіки і свідомості:
- а. свідомість не вичерпує всього багатства психічного життя людини
 - б. свідомість і психіка існують автономно
 - в. свідомість і психіка залежать від людини
 - г. психіка подавляє свідомість
336. Правильним твердженням про співвідношення свідомості та психіки є:
- а. психіка існує безвідносно до свідомості
 - б. свідомість – це відносно самостійна частина психічної реальності людини
 - в. свідомість існує безвідносно до психіки
 - г. психіка є формою свідомості
337. Основною характеристикою свідомості виступає:
- а. суперечливість
 - б. чуттєвість
 - в. детермінація
 - г. предметність
338. Назвіть основну характеристику свідомості:
- а. ідеальність
 - б. матеріальність
 - в. комунікативність
 - г. інтенція
339. Яка основна характеристика свідомості?
- а. регресивність
 - б. незалежність
 - в. активність
 - г. самостійність
340. Який зв'язок між свідомістю і несвідомим?
- а. вони не пов'язані між собою
 - б. вони є відносно самостійними сторонами психічної реальності людини
 - в. вони абсолютно протилежні
 - г. взаємодіючи між собою, здатні досягати єдності
341. Свідомість та несвідоме:

- а. подавляють одне одного
- б. взаємопов'язані
- в. ізольовані одне від одного
- г. тотожні

342. Яке явище належить до сфери несвідомого?

- а. думки
- б. мова
- в. дії
- г. інстинкти

343. До сфери несвідомого належать:

- а. сновидіння
- б. цінності
- в. образи
- г. уявлення

344. Що належить до сфери несвідомого?

- а. видіння
- б. гіпнотичний стан
- в. почуття
- г. суспільні установки

345. Дослідження проблеми інтенціональності свідомості є заслугою:

- а. З. Фрейда
- б. К. Ясперса
- в. Е. Гуссерля
- г. М. Гайдеггера

346. Які відношення являються змістом психофізіологічної проблеми?

- а. між тілом і душею
- б. між правою і лівою півкулями головного мозку
- в. між буттям і небуттям
- г. між свідомістю і матерією

347. Як називається здатність свідомості проявляти активну, вибіркову інтенцію до об'єктів?

- а. рефлексивність
- б. ідеальність
- в. суб'єктність
- г. інтроспекція

348. Який напрям у філософії вважає свідомість царством ідей, волі, здатним творити і конструювати дійсність?

- а. ідеалізм
- б. матеріалізм
- в. дуалізм
- г. реалізм

349. Характерною рисою філософії Середньовіччя є:

- а. плюралізм
- б. креаціонізм

- в. космоцентризм
- г. натурфілософія

350. Основна мета схоластики:

- а. створити філософський метод для вивчення природного світу
- б. надати релігійній, теологічній істині систематичну форму за допомогою раціональних філософських методів
- в. сформулювати основи соціальної філософії
- г. ірраціонально обґрунтувати буття Бога

351. Визначте один із основних етапів розвитку середньовічної філософії:

- а. натурфілософський
- б. телеологічний
- в. елліністичний
- г. патристика

352. Виберіть із запропонованих варіантів мислителя Середньовіччя автора праці "Сповідь":

- а. Аврелій Августин
- б. П'єр Абеляр
- в. Тома Аквінський
- г. Ансельм Кентерберійський

353. Видатним представником періоду патристики був:

- а. Т. Аквінський
- б. А. Блаженний
- в. У. Оккам
- г. Р. Бекон

354. Виберіть ознаку, що характеризує середньовічну філософію:

- а. натуралізм
- б. опора на науку
- в. визнання віри способом осягнення істини
- г. релігійна діалектика

355. Поняття "догматизм" означає:

- а. сліпу віру в авторитет
- б. релігійну доктрину або її окремі положення
- в. докази буття Бога
- г. закостенілий спосіб мислення

356. Схоластика виникла як:

- а. безплідне розумування, що відірване від життя
- б. теологічна розробка ідеалів та символів віри за допомогою розуму
- в. раціональне впорядкування християнської догматики
- г. всі варіанти

357. Виберіть із запропонованих варіантів положення, що характеризує номіналізм:

- а. загальні поняття суть тільки імена, що утворюються нашим розумом
- б. справжньою реальністю володіють тільки загальні поняття (універсалії)
- в. універсалії існують поза і до будь-яких речей
- г. справжньою реальністю не володіють ні речі, ні поняття

358. Вкажіть науку, яка вважалася найбільш важливою у Середньовіччі:
- а. логіка
 - б. теологія
 - в. онтологія
 - г. етика
359. Хто здійснив синтез античної філософії з догматами християнського віровчення?
- а. К. Тертулліан
 - б. А. Августин
 - в. Ю. Мученик
 - г. Татіан
360. Початковим етапом у розвитку середньовічної філософії був:
- а. раціоналізм
 - б. схоластика
 - в. томізм
 - г. патристика
361. Основою методологічного парадоксу К. Тертулліана стала ідея, що:
- а. розум повинен зупинитися там, де починається віра
 - б. віра повинна ґрунтуватися на свідченнях розуму
 - в. реальність непізнана за жодних умов
 - г. сутнісною характеристикою реальності виступає її суперечливість
362. Апологетика – це:
- а. філософське вчення, яке захищає Святе Письмо від критики язичників
 - б. система парадоксальних текстів, що провокують теологічну думку
 - в. апокрифічна література
 - г. спроба осмислити Святе Письмо
363. Теологія – це:
- а. родословна богів
 - б. вчення про Бога
 - в. вчення про кінець світу
 - г. вчення про Логос
364. Проблема універсальності відображає протиріччя між пізнавальними установками:
- а. Платона і Демокріта
 - б. Парменіда і Геракліта
 - в. Сократа і софістів
 - г. Платона і Аристотеля
365. Наукове значення проблеми універсальності полягає в тому, що:
- а. розширює рамки наукової картини світу
 - б. визначає права і межі мислення
 - в. ставить питання про статус всезагального та одиничного
 - г. сприяє розвитку логіки
366. Реалісти визнають:
- а. загальне у якості імені
 - б. реальність одиничного

- в. реальність одиничного і загального
- г. реальність загального

367. Номіналісти визнають:

- а. реальність одиничного
- б. реальність одиничного та загального
- в. реальність загального
- г. всі відповіді правильні

368. Яка із запропонованих наук у середньовічній культурі вважалась "царицею всіх наук"?

- а. метафізика
- б. математика
- в. теологія
- г. алхімія

369. Хто із античних філософів став авторитетом для схоластики?

- а. Аристотель
- б. Сократ
- в. Платон
- г. Сенека

370. Яку концепцію обґрунтував Тома Аквінський?

- а. двоїстої істини
- б. верифікації
- в. анамнеза
- г. інтенціональності свідомості

371. Хто розробив п'ять доказів буття Бога?

- а. Августин Блаженний
- б. Ансельм Кентерберійський
- в. Тома Аквінський
- г. Іоанн Скот Еріугена

372. Проблема сутності Святої Трійці має філософський смисл, тому що пов'язана з розумінням:

- а. відношення вищої істини та чуттєвої реальності
- б. долі земного світу
- в. відношення церкви та держави
- г. мети людського існування

373. Вирішення проблеми універсалей породило:

- а. концептуалізм
- б. реалізм
- в. номіналізм
- г. всі варіанти вірні

374. Положення про єдність розуму та віри розробив:

- а. Абельяр
- б. Росцелін
- в. Аквінський
- г. Оккам

375. Креаціонізм – це:

- а. принцип, згідно з яким Бог сотворив світ з нічого
- б. принцип богоодкровення
- в. принцип Божого Промислу
- г. принцип кінця світу

376. Хто автор відомого вислову "Вірую, бо це абсурдно"?

- а. Георг Вільгельм Фрідріх Гегель
- б. Іоанн Скот Еріугена
- в. Роджер Бекон
- г. Квінт Септимій Тертулліан

377. Багатоважкова суперечка філософів Середньовіччя про "універсалії" поділила їх на два основних табори:

- а. діалектиків та метафізиків
- б. реалістів та номіналістів
- в. моністів та дуалістів
- г. емпіриків та раціоналістів

378. Твердження, що універсалії існують незалежно від свідомості, розвивав:

- а. реалізм
- б. номіналізм
- в. догматизм
- г. універсалізм

379. Як називається офіційна філософська доктрина католицької церкви, що заснована у Середньовіччі?

- а. апологетика
- б. патристика
- в. томізм
- г. номіналізм

380. Як називається світоглядний принцип середньовічної філософії, згідно якого Бог створив світ з нічого?

- а. ревеляціонізм
- б. креаціонізм
- в. есхатологізм
- г. провіденціалізм

381. Згідно з Т. Аквінським, есенція та екзистенція:

- а. співпадають у Богові
- б. ніколи не співпадають
- в. співпадають у природних явищах
- г. співпадають у людині

382. Яка з названих проблем стала причиною суперечки між номіналістами і реалістами у Середні віки?

- а. проблема часу і вічності
- б. проблема загальних понять, універсалей
- в. проблема душі і тіла
- г. проблема співвідношення віри і розуму

383. Виберіть період, який не є періодом середньовічної філософії:
- а. патристика
 - б. софістика
 - в. апологетика
 - г. схоластика
384. Яка праця належить авторству Августина Блаженного?
- а. "Органон"
 - б. "Сповідь"
 - в. "Левіафан"
 - г. "Антихристиянин"
385. Визначте точку зору теоцентризму у трактуванні людини:
- а. образ і подоба Бога
 - б. частинка космосу
 - в. вінець природної еволюції
 - г. частинка природи
386. Який твір належить до епохи Середньовіччя?
- а. "Так і ні" П. Абеляра
 - б. "Теологічно-політичний трактат" Б. Спінози
 - в. "Суть християнства" Л. Фейєрбаха
 - г. "Божественна комедія" Д. Аліґ'єрі
387. Не належить до представників середньовічної схоластики:
- а. Уїльям Оккам
 - б. П'єр Абеляр
 - в. Дунс Скотт
 - г. Августин Блаженний
388. Теоцентризм – це:
- а. ототожнення Бога зі світом
 - б. філософське вчення про первинність матерії
 - в. філософське вчення про первинність свідомості
 - г. принцип, згідно з яким Бог – центр світобудови, активно і творяще начало всього
389. У "Сповіді" Августин Блаженний вперше порушив питання про:
- а. пізнання світу
 - б. співвідношення буття і небуття
 - в. свободу волі людини
 - г. можливість побудови ідеальної держави
390. Який зміст відображає принцип "Бритва Оккама"?
- а. "Все суще є благо"
 - б. "Возлюби ближнього свого як самого себе"
 - в. "Не слід збільшувати сутності без потреби"
 - г. "Немає нічого, окрім Бога, і Бог є буття"
391. На думку Аврелія Августина в трактаті "Про місто Боже", явлення Христа вказало людству шлях до:

- а. багатства
- б. щастя
- в. вічності
- г. раю

392. Як називається праця Августина, присвячена співвідношенню влади світської і духовної та історичній телеології?

- а. "Про місто Боже"
- б. "Сума теології"
- в. "Про вільне рішення"
- г. "Втіха філософією"

393. Яка картина світу найбільш характерна для Середньовіччя?

- а. геоцентрична
- б. креоціоністська
- в. геліоцентрична
- г. міфологічна

394. Християнство поділяє античну тезу про:

- а. вічне буття та переселення душ (метемпсихоз)
- б. існування іншого світу, відмінного від наявного
- в. підпорядкованість людського життя законам
- г. зв'язок ідеального та матеріального в бутті

395. Поділ світу на сакральний і профанний характерний для:

- а. Античності
- б. Середньовіччя
- в. Відродження
- г. Нового часу

396. Онтологічним принципом середньовічної філософії є:

- а. креаціонізм
- б. одкровення
- в. апологетика
- г. раціоналізм

397. Гносеологічним принципом середньовічної філософії є:

- а. одкровення
- б. креаціонізм
- в. теоцентризм
- г. провіденціалізм

398. "Батьком схоластики" вважають середньовічного філософа і теолога:

- а. Августина Блаженного
- б. Тому Аквінського
- в. Северина Боеція
- г. П'єра Абеляра

399. Яке поняття не належить до формаційної концепції К. Маркса?

- а. індустріальне суспільство
- б. первіснообщинне суспільство

- в. комуністичне суспільство
- г. рабовласницьке суспільство

400. Під традиційною цивілізацією розуміють:

- а. ідею перетворення світу
- б. ідею влади, сили
- в. інноваційну спрямованість економіки
- г. орієнтацію на відтворення усталеного порядку

401. Яку позицію виражає теза, що навколишній світ (природний і соціальний) ворожий людині, а її буття ірраціональне, навіть абсурдне, та позбавлене будь-якого сенсу?

- а. неотомізму
- б. екзистенціалізму
- в. стоїцизму
- г. скептицизму

402. Е. Тоффлер запропонував футурологічну модель розвитку цивілізації у формі:

- а. "масового суспільства"
- б. "зіткнення цивілізацій"
- в. "третьої хвилі"
- г. "занепаду Європи"

403. Сучасна футурологія аналізує перспективи:

- а. формування вільної особистості
- б. технологічної революції
- в. введення світової валюти
- г. зближення світових релігій

404. Під суспільством розуміють:

- а. колективне несвідоме
- б. сукупність біологічних істот, організованих з метою виживання
- в. продукт взаємодії людей
- г. сукупність людей, об'єднаних дією соціальної детермінації

405. Хто автор крилатого виразу "Жити у суспільстві і бути вільним від суспільства не можна"?

- а. Ленін
- б. Цицерон
- в. Сократ
- г. Сенека

406. Хто з філософів для пояснення єдності світової історії ввів поняття "осьової епохи"?

- а. Ф. Фукуяма
- б. К. Ясперс
- в. А. Тойнбі
- г. З. Бауман

407. Щоб вистояти в умовах серйозних сучасних викликів, українське суспільство має надіятися на:

- а. допомогу і підтримку Заходу
- б. союз із Росією

- в. власні сили
- г. допомогу і союз із Заходом та Сходом

408. Як називають відносно незалежне від природи духовно-матеріальне утворення, породжене різноманітними формами спільної діяльності людей?

- а. расою
- б. ноосферою
- в. техносферою
- г. суспільством

409. Еволюційний тип розвитку суспільства передбачає:

- а. реформи
- б. політичні перевороти
- в. гібридні війни
- г. повстання і "майдани"

410. Історичний матеріалізм основним критерієм суспільного розвитку вважає:

- а. наявність правової держави
- б. рівень розвитку продуктивних сил
- в. розвиток наукового знання
- г. духовний розвиток людини

411. Продуктивні сили постінформаційного суспільства включають у себе:

- а. відношення споживання
- б. відношення розподілу
- в. наукове знання
- г. кредитні організації

412. Який філософський напрям пов'язує суспільний прогрес із досягненнями науки?

- а. прагматизм
- б. сцієнтизм
- в. антисцієнтизм
- г. лібералізм

413. Хто автор сценарію "зіткнення цивілізацій" у XXI ст.?

- а. О. Шпенглер
- б. Ф. Фукуяма
- в. С. Ханінгтон
- г. М. Вебер

414. Глобальна проблема, яка проявилася у XXI ст., – це:

- а. загроза поширення ВІЛ-інфекції
- б. запобігання світовій термоядерній війні
- в. освоєння космосу
- г. міжнародний тероризм

415. Ядром політичної підсистеми суспільства є:

- а. держава
- б. волонтерські об'єднання
- в. політичні партії
- г. влада

416. Яка філософська дисципліна вивчає суспільство?
- а. філософська антропологія
 - б. соціологія
 - в. соціальна філософія
 - г. філософія історії
417. Визначте, яка суспільно-економічна формація відсутня у формаційному підході К. Маркса:
- а. буржуазна
 - б. соціалістична
 - в. феодальна
 - г. комуністична
418. Яка формація відсутня у вченні К. Маркса:
- а. первіснообщинна
 - б. рабовласницька
 - в. соціалістична
 - г. буржуазна
419. До цивілізаційного підходу у типології суспільства не входить:
- а. постіндустріальна цивілізація
 - б. духовно-культурна цивілізація
 - в. індустріальна цивілізація
 - г. аграрна цивілізація
420. Вкажіть на зайвий елемент структури продуктивних сил суспільства:
- а. державні управлінські структури
 - б. люди, озброєні знанням і навичками праці
 - в. знаряддя праці
 - г. техніка
421. У виробничі відносини не входять відносини:
- а. споживання
 - б. власності
 - в. правові
 - г. обміну
422. Як називається історичний період розвитку певного суспільства в якому домінує конкретний спосіб виробництва?
- а. культурна революція
 - б. цивілізація
 - в. суспільно-економічна формація
 - г. соціальна революція
423. Яке вчення не є натуралістичною інтерпретацією суспільного життя?
- а. марксизм
 - б. мальтузіанство
 - в. соціальний дарвінізм
 - г. географічний детермінізм
424. У постіндустріальному суспільстві, де переважає сфера послуг, вирішальну роль відіграє:

- а. капітал
- б. свобода
- в. інформація
- г. національне самовизначення

425. Визначальну роль у традиційному суспільстві, де домінувало сільське господарство, відіграє:

- а. політика
- б. земля
- в. гроші
- г. капітал

426. Для індустріального суспільства, де переважає промисловість, визначальну роль відіграє:

- а. техніка
- б. свобода
- в. капітал
- г. інформація

427. Хто автор формаційної типології суспільства?

- а. Е. Тоффлер
- б. К. Маркс
- в. М. Вебер
- г. Д. Белл

428. Хто автор концепції постіндустріального суспільства?

- а. Ж. Бодріяр
- б. Ф. Фукуяма
- в. Д. Белл
- г. Г. Маркузе

429. гідно з марксизмом, джерелом розвитку суспільства є:

- а. розвиток освіти
- б. вдосконалення моральних відносин
- в. розвиток культури
- г. необхідність задоволення матеріальних потреб людей

430. Хто з філософів обґрунтував визначальну роль матеріального виробництва у житті суспільства?

- а. І. Кант
- б. О. Конт
- в. Г. Гегель
- г. К. Маркс

431. Який чинник у соціально-історичній динаміці не належить до демографічних?

- а. геополітичні особливості регіону проживання населення
- б. рівень народжуваності
- в. густина населення
- г. баланс за статевою і віковою ознаками

432. Який чинник не входить до структури суспільно-економічної формації?

- а. економічний базис
- б. сукупність технологічних прийомів і технічних засобів виробництва
- в. політико-ідеологічна надбудова
- г. всі варіанти вірні

433. До структури суспільно-економічної формації не входить:

- а. виробничі відносини
- б. продуктивні сили
- в. географічне середовище
- г. всі варіанти вірні

434. Хто з філософів основою суспільного розвитку вважав закон народонаселення?

- а. Ш. Монтеск'є
- б. З. Фрейд
- в. Т. Мальтус
- г. В. Вернадський

435. Появу якого чинника можна вважати характерною рисою інформаційного суспільства?

- а. панування приватної власності на засоби виробництва
- б. зростання масової освіти
- в. електронних грошей
- г. комерціалізації виробництва і зникнення економіки прожиття

436. Який процес супроводжує перехід від індустріального до постіндустріального суспільства?

- а. підвищується рівень політичної свідомості
- б. зростає частка працівників сфери обслуговування
- в. скорочується рівень безробіття
- г. посилюється духовно-етичний потенціал суспільства

437. Визначальним чинником розвитку індустріального виробництва є:

- а. капітал
- б. земля
- в. люди
- г. знання

438. Яку світоглядну філософську концепцію суспільного розвитку відображає вислів Ф. Вольтера "Ідеї правлять світом"?

- а. матеріалістичне розуміння історії
- б. ідеалістичне розуміння історії
- в. натуралістичне розуміння історії
- г. технократичне розуміння історії

439. Принцип "соціальної робінзонади" тлумачить суспільство як:

- а. інертну масу та активну еліту
- б. надособову об'єктивну систему
- в. суму ізольованих самодостатніх індивідів
- г. сукупність зв'язків та відносин між індивідами

440. Джерелом розвитку суспільства у натуралістичних концепціях виступає:

- а. пізнання світу
- б. розвиток культури
- в. удосконалення моральних чинників
- г. дія природних чинників

441. Марксизм вирішальним чинником розвитку суспільства вважає:

- а. економічні відносини
- б. географічне середовище
- в. рівень розвитку науки і техніки
- г. екологічний стан

442. У формаційній концепції історичного розвитку основу формації становить:

- а. техніко-технологічна база
- б. спосіб виробництва
- в. система цінностей
- г. держава

443. Категорія соціальної філософії, що означає впорядкованість і взаємозумовленість зв'язків між елементами соціальної системи:

- а. соціальна служба
- б. соціальне протиріччя
- в. соціальна сфера
- г. соціальна структура

444. Ідея суспільного прогресу вперше була сформульована та обґрунтована у:

- а. філософії Просвітництва
- б. античній філософії
- в. середньовічній філософії
- г. сучасній європейській філософії

445. З точки зору марксизму суспільство – це:

- а. частина природи, яка відокремилась від неї, але продовжує жити і розвиватись за законами природи
- б. середовище людини з її суперечливими зв'язками і відносинами
- в. людство загалом як історично визначений спосіб існування і спілкування людей в їх сукупності
- г. соціальна форма руху матерії

446. Яка головна класоутворююча ознака у марксизмі?

- а. місце у певній історичній системі суспільного виробництва
- б. відношення до засобів виробництва
- в. роль у суспільній організації праці
- г. спосіб одержання і частка прибутку

447. Вкажіть тип соціальної структури, що сформований за соціально-економічним статусом:

- а. натовп
- б. сім'я
- в. класи
- г. народ

448. Який із вказаних філософських напрямків відноситься до сучасної філософії?

- а. скептицизм
- б. томізм
- в. концептуалізм
- г. екзистенціалізм

449. Визначте особливість позитивізму:

- а. ігнорування емпіричних даних наук
- б. сцієнтизм
- в. орієнтація на проблеми людини
- г. орієнтація на віру

450. Виберіть течію, що репрезентує ірраціональну філософію ХХ ст.:

- а. фрейдизм
- б. неотомізм
- в. неопозитивізм
- г. неомарксизм

451. Утилітарний підхід до світу характерний для філософії:

- а. герменевтики
- б. прагматизму
- в. позитивізму
- г. екзистенціалізму

452. К. Маркс обґрунтував ідею:

- а. абсолютного Духу
- б. категоричного імперативу
- в. волонтаризму
- г. матеріалістичного розуміння історії

453. К. Маркс вважав, що в основі розвитку суспільства лежить розвиток:

- а. продуктивних сил
- б. свідомості
- в. світового історичного процесу
- г. взаємодії Бога та природи

454. Гравітація, магнітизм, інтенція тварин до самозбереження, статевий інстинкт та афекти людей – все це, згідно А. Шопенгауера, є проявом:

- а. природи
- б. Бога
- в. волі
- г. розуму

455. А. Шопенгауер вважав, що в принципі життя людей – це:

- а. доля радості та прогресу
- б. сіре та безлике "життя комахи"
- в. подоба маятника – від безтурботного щастя до болю і страждань і навпаки
- г. ланцюг тривоги, розчарувань та мук

456. А. Шопенгауер вважав, що людська історія – це:

- а. прогресивний рух до суспільства всезагального благоденствія
- б. неминуче наближення Страшного Суду

- в. безглузде сплетіння подій
- г. непередбачувана гра випадковості, яка відображає внутрішню закономірність

457. Психологічне поняття, яке визначило філософську антропологію С. К'єркегора:

- а. страх
- б. любов
- в. заздрість
- г. радість

458. Основна ідея філософії С. К'єркегора:

- а. реально існують тільки універсальні явища – рід, клас, держава, суспільство, а окремі індивіди безликі, анонімні та неістинні
- б. людина – унікальна індивідуальність і чим більше вона вдосконалюється, тим більше приносить користь суспільству та покращує його
- в. духовний індивід, одинична людина протистоїть соціальному середовищу та вдосконалюється всупереч йому і його законам
- г. основна антропологічна одиниця – народ, який проявляє свої можливості, таланти і діяльні здібності в окремих індивідах

459. С. К'єркегор розглядав три стадії в розвитку та існуванні Одиничного:

- а. гносеологічна – естетична – релігійна
- б. естетична – етична – релігійна
- в. гносеологічна – етична – естетична
- г. естетична – етична – гносеологічна

460. Виберіть із запропонованих варіантів один із етапів розвитку позитивізму:

- а. трансценденталізм
- б. емпіріокритицизм
- в. картезіанство
- г. неотомізм

461. Виберіть правильне завершення фрази О. Конта "Знати, щоб передбачити, і передбачити, щоб ...":

- а. розпізнати
- б. не помилитися
- в. бути здатним зробити
- г. зробити умовивід

462. О. Конт вважав, що у всіх наукових дослідженнях необхідно прагнути до заміни слова "чому?" словом...:

- а. що?
- б. навіщо?
- в. скільки?
- г. як?

463. На думку О. Конта, розвиток суспільства проходить послідовно три стадії або стани людського духу:

- а. теологічну – метафізичну – позитивну
- б. релігійну – позитивну – натуралістичну
- в. міфологічну – філософську – позитивну
- г. філософську – позитивну – релігійну

464. До класифікації наук О. Конт ввів нову назву науки, яка на його думку замінить політекономію, правознавство і етику:

- а. менеджмент
- б. епістемологія
- в. соціологія
- г. синергетика

465. Соціальним принципом О. Конта була формула:

- а. жити для інших
- б. жити для себе
- в. жити, щоб жити
- г. жити в ім'я справи

466. З точки зору представників емпіріокритицизму, завдання філософії полягає в:

- а. створенні цілісної картини світу
- б. "очищенні" досвіду в науковому знанні від сторонніх уявлень
- в. виробленні відповідей на "вічні" питання людства
- г. узагальненні досягнень природничих наук

467. "Філософія життя" – це філософська течія, яка зосереджена на:

- а. повноті переживань у внутрішньому духовному житті людини
- б. спогляданні нескінчених змін у природі та суспільстві
- в. створенні наукових теорій та систем
- г. формулюванні основних моральних законів

468. Основним поняттям філософії Ф. Ніцше є:

- а. Абсолютна воля
- б. воля до життя
- в. воля до влади
- г. воля як життєвий порив

469. У сфері етики Ф. Ніцше висунув девіз переоцінки цінностей:

- а. "Будьте покірні як голуби і мудрі як змії"
- б. "Горе слабкому"
- в. "Людина людині – Бог"
- г. "Людина – звучить гордо"

470. Кого Ф. Ніцше характеризував як поблажливого, стриманого, ніжного та дружелюбного до собі подібних, а по відношенню до інших – хижим звіром:

- а. людину
- б. надлюдину
- в. постлюдину
- г. транслюдину

471. Для образу "надлюдини" Ф. Ніцше нехарактерне:

- а. визнання справедливості як нерівності "сильних" і "слабких"
- б. формування у результаті розвитку всіх європейських народів, а не однієї, окремої нації
- в. здатність до переоцінки цінностей
- г. повернення до істинної, першопочаткової християнської моралі

472. М. Гайдеггер і Ж.-П. Сартр вважали, що буття, яке спрямоване до ніщо й усвідомлюючи свою кінцевість – це:

- а. екзистенція
- б. мислення
- в. переживання
- г. науковий факт

473. Ж.-П. Сартр вважав, що свобода людини – це:

- а. недосяжна мрія
- б. велике щастя
- в. неминуче тяжке ярмо
- г. завоювання цивілізації

474. Ч. Пірс вважав істиною те, що:

- а. доказано
- б. звично
- в. корисно
- г. незбагнено

475. У філософії прагматизму наука розглядається як:

- а. система достовірних, доведених досвідом знань та фактів
- б. колективна віра людей в увявлення своєї епохи
- в. малоєфективний засіб пізнання життя за допомогою аналітичного методу
- г. процес отримання нових знань про природу і людину

476. Згідно з Г. Гадамером, основне завдання філософії – це:

- а. тлумачення та осмислення текстів
- б. зближення філософських роздумів з літературно-художньою творчістю
- в. дослідження філософських письменних пам'яток
- г. сучасна інтерпретація стародавніх ідей

477. Згідно з екзистенціалізмом, сутність людини визначається:

- а. незбагненою долею
- б. Божественним Проведінням
- в. сукупністю виробничих відносин
- г. власним вибором людини своєї мети

478. Визначте представника некласичної філософії:

- а. Л. Фейєрбах
- б. Ф. Енгельс
- в. Ф. Ніцше
- г. І. Кант

479. Хто із цих філософів є представником некласичної філософії?

- а. А. Шопенгауер
- б. К. Маркс
- в. Г. Гегель
- г. Ф. Шеллінг

480. Виберіть базове поняття екзистенційної філософії:

- а. фальсифікація
- б. абсурд
- в. світова воля
- г. антиномія

481. Виберіть поняття екзистенціалізму:

- а. верифікація
- б. "річ для нас"
- в. погранична ситуація
- г. автор

482. Базовим поняттям герменевтики є:

- а. текст
- б. екзистенція
- в. енергія
- г. світовий розум

483. Опорним поняттям герменевтики є:

- а. теза
- б. автор
- в. свобода
- г. тривога

484. Виберіть поняття, яке є основним для герменевтичної філософії:

- а. вибір
- б. абсолютна ідея
- в. тлумачення
- г. воля

485. Опорним поняттям екзистенційної філософії є:

- а. вибір
- б. свідомість
- в. лібідо
- г. есенція

486. Для "філософії життя" базовою категорією виступає:

- а. суб'єкт
- б. воля
- в. енергія
- г. відчуження

487. Ірраціоналізм вважає основним способом пізнання:

- а. мислення
- б. інтуїцію
- в. інтелект
- г. інтроспекцію

488. Характерною рисою філософії постмодернізму є:

- а. заміна об'єктивної реальності знаково-символічними картинами світу
- б. історичний оптимізм

- в. раціоналізм
- г. дослідження граничних основ буття

489. Родоначальником ірраціоналістичної філософії вважають:

- а. С. К'єркегора
- б. А. Бергсона
- в. О. Конта
- г. К. Маркса

490. Як називається напрям у сучасній західній філософії, який обґрунтовує розуміння як метод пізнання?

- а. персоналізм
- б. прагматизм
- в. герменевтика
- г. структуралізм

491. Сучасна філософія тісно пов'язана з:

- а. політикою
- б. ідеологією
- в. наукою
- г. мистецтвом

492. Згідно з З. Фрейдом, "несвідоме" функціонує на основі:

- а. імпульсів, які надходять від свідомості
- б. архетипів
- в. інтелектуальної інтуїції
- г. первинних потягів з метою отримання задоволення

493. Згідно з Ж.-П. Сартром, свобода для людини є:

- а. великим щастям
- б. недосяжною метою
- в. неминучим тяжким випробуванням
- г. завоюванням цивілізації

494. Визначте напрям сучасної філософії, який вважає, що "філософія – це логіка науки":

- а. екзистенціалізм
- б. постмодернізм
- в. герменевтика
- г. неопозитивізм

495. Вкажіть напрям сучасної західної філософії, що орієнтований на релігійний світогляд:

- а. структуралізм
- б. неопозитивізм
- в. неотомізм
- г. екзистенціалізм

496. З. Фрейд вважав, що основу людської психіки становить:

- а. "Я"
- б. "Над-Я"
- в. "Інший"
- г. "Воно"

497. Характерними рисами української філософської думки є:
- а. спекулятивність
 - б. кордоцентризм
 - в. абстрактність
 - г. панлогізм
498. Хто із наведених філософів належить до епохи українського Відродження:
- а. Юрій Дрогобич
 - б. митрополит Іларіон
 - в. Пантелеймон Куліш
 - г. Климент Смолятич
499. Вкажіть твір, написаний Г. Сковородою:
- а. "Книга буття українського народу"
 - б. "Чорна рада"
 - в. "Алфавіт, або Бульвар світу"
 - г. "Хто такі українці, і чого вони хочуть"
500. Хто з українських філософів відноситься до представників громадівського руху 70-х років XIX ст.?
- а. М. Драгоманов
 - б. В. Вернадський
 - в. Т. Шевченко
 - г. М. Грушевський
501. Хто із українських мислителів належав до філософської діаспори XX ст.?
- а. О. Потебня
 - б. М. Грушевський
 - в. Д. Чижевський
 - г. П. Юркевич
502. Який чинник відіграв значну роль у становленні вітчизняної філософської думки?
- а. кліматичні умови
 - б. розвиток науки
 - в. християнізація
 - г. система освіти
503. Яку ідею розвинув Г. Сковорода у своїй філософії?
- а. сродної праці
 - б. геополітики
 - в. ейдосу
 - г. агностичну
504. За Г. Сковородою світ складається із:
- а. атмосфери, техносфери, ноосфери
 - б. макрокосму, мікрокосму і символічного світу
 - в. феноменів і ноуменів
 - г. біосфери, гідросфери, стратосфери, літосфери
505. Яку ідею К.Маркса поділяв І.Франко?

- а. ідею соціалізму
- б. ідею диктатури пролетаріату
- в. ідею інтернаціоналізму
- г. німецької ідеології

506. У вченні Г. Сковороди "мікрокосм" і "макрокосм" є аналогами понять:

- а. актуального і потенційного
- б. душі і тіла
- в. живого і неживого
- г. людини і Всесвіту

507. Яку ідею К. Маркса не поділяв І. Франко?

- а. пролетарського інтернаціоналізму
- б. соціалізму
- в. класової боротьби
- г. критику ідеалізму

508. Представником Кирило-Мефодіївського товариства не був:

- а. П. Куліш
- б. Ф. Прокопович
- в. М. Костомаров
- г. Т. Шевченко

509. Назвіть представника Кирило-Мефодіївського товариства:

- а. В. Липинський
- б. Д. Чижевський
- в. М. Гулак
- г. В. Лесевич

510. Яка особливість української філософії?

- а. відтворює всі основні етапи розвитку європейської філософії
- б. ідеологічна заангажованість всіх філософських систем
- в. служниця теології
- г. містить політичне забарвлення

511. Характерна риса української філософії:

- а. антеїзм
- б. раціоналізм
- в. апіоризм
- г. софізм

512. Громадівський рух 70-х років ХІХ ст. з властивою йому потужною культуротворчою спрямованістю породив нову плеяду української інтелігенції, серед якої був:

- а. В. Вернадський
- б. М. Грушевський
- в. В. Антонович
- г. Д. Донцов

513. Значна роль у становленні української філософської думки належить:

- а. розвитку науки
- б. кліматичним умовам

- в. географічному розташуванню
- г. розвиненій міфологічній системі слов'янських племен

514. Кого називають українським Сократом?

- а. Ф. Прокоповича
- б. Г. Сковороду
- в. Ю. Дрогобича
- г. П. Могилу

515. На українську філософію некласичного періоду мали значний вплив ідеї:

- а. ірраціоналізму
- б. соціалізму
- в. неокантіанства
- г. марксизму

516. Представником філософської школи "київського гуманізму" був:

- а. М. Бердяєв
- б. П. Юркевич
- в. М. Драгоманов
- г. Д. Чижевський

517. Помилковою є думка, що перший дослідник української філософії Д. Чижевський вважав смисловим стрижнем вітчизняної філософії:

- а. філософію серця
- б. українську національну ідею
- в. прагматизм
- г. ідею Бога

518. Вкажіть характерну для української філософії ознаку:

- а. антропологізм
- б. трансцендентальність
- в. скептицизм
- г. атеїзм

519. Хто з українських філософів заповів написати на своїй могилі: "Світ ловив мене, та не впіймав..."?

- а. Г. Сковорода
- б. І. Франко
- в. Т. Шевченко
- г. Ф. Прокопович

520. Визначальною філософською проблемою першого періоду в розвитку української філософії (доба Київської Русі) була:

- а. "Людина – Космос"
- б. "Людина – Бог"
- в. "Людина – Природа"
- г. "Людина – Людина"

521. Визначте головну філософську проблему другого періоду в розвитку української філософії (XVI–XVIII ст.):

- а. "Людина – Людина"
- б. "Людина – Природа"
- в. "Людина – Всесвіт"
- г. "Людина – Бог"

522. Визначте провідну філософську проблему третього періоду розвитку української філософії (XIX – перша половина XX ст.):

- а. "Людина – Природа"
- б. "Людина – Бог"
- в. "Людина – Цивілізація"
- г. "Людина – Нація"

523. Вкажіть спільне поняття, що розвивалось у філософських системах Г. Сковороди і П. Юркевича:

- а. серце
- б. ідея
- в. класова боротьба
- г. свобода

524. Що означає у філософії Г. Сковороди символічний світ?

- а. буквар
- б. Біблія
- в. культура
- г. естетична свідомість

525. Ідеологію українського національного радикалізму розробив:

- а. В. Вернадський
- б. М. Грушевський
- в. П. Куліш
- г. Д. Донцов

526. Некласичний період в історії філософської думки в Україні включає:

- а. український романтизм першої половини XIX ст., натуралістично-позитивістські ідеї другої половини XIX ст. і новітню українську філософію
- б. філософію доби романтично-реформаційної ідеології XVI ст.
- в. філософію доби Київської Русі X–XIII ст.
- г. філософію Києво-Могилянської академії, філософію українського Просвітництва та університетську філософію XIX ст.

527. Характерною ознакою української філософії є:

- а. соліпсизм
- б. екзистенційна спрямованість
- в. атеїстична проблематика
- г. гедонізм

528. За своєю проблематикою рання українська філософська думка тяжіла до:

- а. вибудовування абстрактно-теоретичних конструкцій
- б. морального повчання та життєвої настанови
- в. космоцентризму та натурфілософії
- г. містико-афористичної символіки

529. Кому з давньоруських мислителів належить твір "Слово про закон і благодать"?

- а. К. Туровському
- б. митрополиту Іларіону
- в. К. Смолятичу
- г. В. Мономаху

530. Професійна філософія в Україні зароджується у:

- а. християнських братських школах
- б. монастирських школах
- в. Києво-Могилянській академії
- г. університетах

531. Професійна філософія вперше виникає в Україні у:

- а. Львівській братській школі
- б. Луцькій братській школі
- в. Острозькій колегії
- г. Києво-Могилянському колегіумі

532. Який навчальний заклад в Україні за своєю значущістю порівнювали з англійським Оксфордом та французькою Сорбонною?

- а. Острозьку академію
- б. Київську духовну академію
- в. Києво-Могилянську академію
- г. Київський університет

533. Вихідними складовими філософії Г. Сковороди були концепції про:

- а. споріднену працю як спосіб спасіння душі
- б. три натури, світову антитетику та два світи
- в. три світи, дві натури та життєве щастя
- г. творення світу та світову антитетику

534. Засновник української традиції "філософії серця":

- а. Т. Шевченко
- б. М. Драгоманов
- в. Г. Сковорода
- г. Д. Чижевський

535. Це хибна думка, що Г. Сковорода:

- а. створив вчення про три світи
- б. розвиває ідею "сродної праці"
- в. започаткував традицію "філософії серця"
- г. був матеріалістом

536. Кордоцентризм – це:

- а. увага до внутрішнього світу людини
- б. розуміння серця як основи пізнання світу
- в. надання переваги розуму при пізнанні світу
- г. надання переваги почуттям при пізнанні світу

537. Хто з українських філософів досліджував проблему співвідношення мислення і мови?

- а. С. Яворський
- б. О. Потебня

- в. П. Юркевич
- г. В. Вернадський

538. Вчення про ноосферу було розроблене:

- а. В. Вернадським
- б. Д. Чижевським
- в. В. Винниченком
- г. О. Гіляровим

539. Хто з цих філософів продовжив традицію кордоцентризму?

- а. П. Юркевич
- б. І. Франко
- в. М. Драгоманов
- г. В. Липинський

540. На розвиток української філософії в період Київської Русі мали найбільший вплив:

- а. античний стоїцизм
- б. софістика
- в. античний гедонізм
- г. вчення "отців Церкви"

541. Національна інтенція філософського мислення виявляється у:

- а. формі вияву філософської думки
- б. методі дослідження
- в. способі побудови філософського знання
- г. відданості філософа національній ідеї

542. До філософів Києво-Могилянської академії не належав:

- а. П. Могила
- б. Ф. Прокопович
- в. М. Смотрицький
- г. Г. Кониський

543. Яка ідея К. Маркса не була сприйнята І. Франком?

- а. раціоналізму
- б. критики ідеалізму
- в. соціалізму
- г. класового підходу до історії розвитку суспільства

544. Хто представник професорсько-академічного напрямку в українській філософії ХІХ ст.?

- а. О. Новицький
- б. Г. Сковорода
- в. Д. Донцов
- г. Ю. Дрогобич

545. Спільною рисою для філософії І. Франка і М. Драгоманова є:

- а. ірраціоналізм
- б. ідеалізм
- в. космополітизм
- г. агностицизм

546. Яка риса притаманна філософії Відродження?

- а. панлогізм
- б. пантеїзм
- в. схоластичність
- г. софізм

547. Який філософ жив і творив епоху Ренесансу?

- а. М. Кузанський
- б. Ж. Руссо
- в. І. Кант
- г. Ф. Бекон

548. Філософське вчення, що максимально зближує Бога і природу, називається:

- а. деїзм
- б. пантеїзм
- в. дуалізм
- г. сотеріологізм

549. Виберіть із запропонованих варіантів епоху, яка відновила ідеали античності:

- а. Просвітництво
- б. Реформація
- в. Модернізм
- г. Ренесанс

550. В якій європейській країні виникає рух Відродження?

- а. Німеччині
- б. Нідерландах
- в. Франції
- г. Італії

551. Історичні рамки епохи Відродження:

- а. XVI – XVII ст.
- б. XIV – XVI ст.
- в. XV – XVI ст.
- г. XIV – XV ст.

552. Філософське мислення епохи Відродження характеризується як:

- а. антропоцентризм
- б. індивідуалізм
- в. технократизм
- г. космоцентризм

553. Гуманізм – це:

- а. сентиментальність, доброта
- б. невідкупність, безстрашність і боротьба проти нелюдяності
- в. людинолюбство, повага особистої гідності людини
- г. всі варіанти вірні

554. Пантеїзм – це:

- а. визнання розуму головним знаряддям пізнання
- б. всебожжя, визнання присутності Бога у всій природі

- в. визнання первинності матерії по відношенню до свідомості
- г. уміння людини знаходити приховане значення предмета, тексту тощо

555. Секуляризація – це:

- а. аналіз походження слів
- б. з'ясування морального сенсу життя
- в. звільнення світського життя від релігії
- г. з'ясування ходу думок людини

556. Гуманісти піддали критиці:

- а. праці "батьків церкви"
- б. християнське віровчення загалом
- в. схоластику
- г. вчення томізму

557. Вкажіть особливість ренесансної натурфілософії:

- а. пантеїзм
- б. плюралізм
- в. дуалізм
- г. атеїзм

558. Яка ідея філософії Відродження поставила людину у центр світобудови?

- а. гуманізму
- б. антропоцентризму
- в. антисхоластики
- г. естетичного розуміння дійсності

559. Виберіть відомий твір Миколи Кузанського:

- а. "Про причину, початок і єдине"
- б. "Про вчене незнання"
- в. "Про нескінченність Всесвіту і світів"
- г. "Про природу"

560. Філософія природи Дж. Бруно – це:

- а. дуалізм
- б. креаціонізм
- в. пантеїзм
- г. деїзм

561. Яку позицію виражає теза Дж. Бруно, що природа є не що інше як Бог у речах?

- а. пантеїзму
- б. атеїзму
- в. деїзму
- г. панлогізму

562. Визначте натурфілософа епохи Відродження:

- а. М. Кузанський
- б. П. делла Мірандола
- в. Н. Макіавеллі
- г. Ф. Петрарка

563. Хто з філософів Відродження представляв гуманістичний напрям?

- а. Н. Макіавеллі
- б. Дж. Бруно
- в. Ф. Петрарка
- г. М. Кузанський

564. Т. Мор і Т. Кампанелла є представниками:

- а. неоплатонізму
- б. політичної філософії
- в. натурфілософії
- г. утопічного соціалізму

565. В якій праці Н. Макіавеллі здійснив обґрунтування світської держави?

- а. трактат "Державець"
- б. трактат "Левіафан"
- в. діалог "Держава"
- г. утопія "Місто Сонця"

566. Родоначальником ідеології гуманізму був:

- а. Л. да Вінчі
- б. Ф. Петрарка
- в. М. Фічіно
- г. Е. Роттердамський

567. Еразм Роттердамський написав працю:

- а. "Державець"
- б. "Досліди"
- в. "Держава"
- г. "Похвала глупству"

568. Гуманісти епохи Відродження стверджували, що:

- а. "немає істоти нещаснішої за людину"
- б. "мета виправдовує засоби"
- в. "чудо велике є людина"
- г. "буття Бога може бути доведене"

569. Яка провідна тема філософських пошуків епохи Відродження?

- а. гуманізм
- б. теоцентризм
- в. метафізика
- г. епістемологія

570. Пантеїстичні ідеї притаманні філософській системі:

- а. Т. Кампанелли
- б. М. Кузанського
- в. Н. Макіавеллі
- г. Т. Мора

571. Натурфілософія Дж. Бруно сформована під впливом:

- а. геліоцентричної системи
- б. геоцентричної системи

- в. канонічно-церковного вчення
- г. космоцентричної системи

572. Головна риса філософії Відродження:

- а. кордоцентризм
- б. антропоцентризм
- в. теоцентризм
- г. космоцентризм

573. Про острів Утопію розповів:

- а. М. Монтень
- б. Е. Роттердамський
- в. Т. Мор
- г. Н. Макіавеллі

574. Кому належать слова "Спалити – не значить спростувати"?

- а. Ф. Петрарці
- б. Дж. Бруно
- в. Т. Кампанеллі
- г. Н. Макіавеллі

575. Ідеологами протестантизму були:

- а. М. Лютер і Ж. Кальвін
- б. Ф. Вольтер і Ж.-Ж. Руссо
- в. Т. Мор і Т. Кампанелла
- г. М. Кузанський і Г. Галілей

576. Ідейні погляди Дж. Бруно можна віднести до:

- а. волюнтаризму
- б. політеїзму
- в. пантеїзму
- г. панлогізму

577. Уявлення про Бога як безособове начало, яке злите зі всім Всесвітом, називається:

- а. політеїзм
- б. аскетизм
- в. деїзм
- г. пантеїзм

578. Хто з філософів Відродження представляє утопічний соціалізм?

- а. Т. Кампанелла
- б. М. Кузанський
- в. Л. да Вінчі
- г. Ф. Петрарка

579. Визначте філософа епохи Відродження, погляди якого відносять до утопічного соціалізму:

- а. Дж. Бруно
- б. Т. Мор
- в. М. Монтень
- г. Л. Валла

580. Крилатий вираз "Мета виправдовує засоби" належить:

- а. М. Коперніку
- б. Н. Макіавеллі
- в. Г. Галілею
- г. Е. Роттердамському

581. Відомим соціальним філософом епохи Відродження був:

- а. Н. Макіавеллі
- б. М. Лютер
- в. Ж. Кальвін
- г. Г. Галілей

582. "Королем гуманізму" вважають:

- а. М. Фічіно
- б. Т. Мора
- в. Е. Роттердамського
- г. Л. Валла

583. Як називав своє вчення Е. Роттердамський?

- а. "Апологія насолоди"
- б. "Природна релігія"
- в. "Всезагальна релігія"
- г. "Філософія Христа"

584. Як Т. Мор назвав свою працю про ідеальний державний устрій?

- а. "Місто Сонця"
- б. "Про свободу волі"
- в. "Утопія"
- г. "Про дух Законів"

585. Який вираз належить Н. Макіавеллі?

- а. "Полюби Бога всім серцем своїм і всією душею своєю – і роби, що хочеш"
- б. "Я мислю, значить, я існую"
- в. "Розумію, щоб вірити"
- г. "В основі людської діяльності лежить "інтерес""

586. М. Копернік є творцем:

- а. геліоцентричної картини світу
- б. геоцентричної картини світу
- в. космоцентричної картини світу
- г. синергетичної картини світу

587. Філософ епохи Відродження, католицький кардинал, автор праці "Про вчене незнання":

- а. Г. Галілей
- б. Дж. Бруно
- в. М. Кузанський
- г. Е. Роттердамський

588. Що має на увазі Е. Роттердамський, пишучи: "Без мене ніяке суспільство, ніякі житейські зв'язки не були би приємними і міцними"?

- а. розум
- б. лестощі

- в. самолюбство
- г. безглуздість

589. Хто з філософів Відродження був скептиком?

- а. М. Монтень
- б. М. Кузанський
- в. Дж. Бруно
- г. М. Фічіно

590. Як називається епоха відновлення античності в Європі?

- а. Просвітництво
- б. Відродження
- в. Новий час
- г. Середні віки

591. Визначте основний об'єкт дослідження, міру речей та відношень в епоху Відродження:

- а. Бог
- б. космос
- в. людина
- г. природа

592. Яка світська світоглядна позиція епохи Відродження протистояла схоластиці і духовному пануванню Церкви?

- а. природоцентризм
- б. кордоцентризм
- в. естетизм
- г. гуманізм

593. Хто автор твору "Промова про свободу і гідність людини"?

- а. Ніколо Макіавеллі
- б. Піко делла Мірандола
- в. Ансельм Кентерберійський
- г. Мішель Монтень

594. Положення про нескінченність Всесвіту у часі та просторі, про злиття Бога і природи обґрунтував:

- а. Ф. Петрарка
- б. Дж. Бруно
- в. К. Птолемея
- г. Г. Галілей

595. Італійський поет, автор сонетів про Лауру, засновник гуманізму, критик схоластики:

- а. Франческо Петрарка
- б. Марсіліо Фічіно
- в. Джованні Бокаччо
- г. Данте Аліґ'єрі

596. Яка примара людського розуму, за Ф. Беконом, стоїть на заваді досягнення істини?

- а. віри
- б. печери

- в. ідеології
- г. авторитету

597. У праці "Роздуми про метод" Р. Декарт наводить правило для досягнення істинного знання. Виберіть його із запропонованих:

- а. в розрахунках дотримуватись міри, розуміючи, що в будь-якому випадку всього не передбачити
- б. фіксувати спостереження за допомогою певних систем позначення, прийнятих у науці
- в. звільнити розум від заблуджень, які затіняють або заважають пізнанню
- г. свої ідеї розташовувати у певній послідовності, починаючи з простих, просуваючись, ніби по сходинках до більш складних

598. Назвіть представника філософії Нового часу:

- а. Піфагор
- б. Ф. Бекон
- в. Д. Дідро
- г. К. Тертуліан

599. Для філософії Р. Декарта характерною рисою є:

- а. механіцизм
- б. атеїзм
- в. сенсуалізм
- г. волюнтаризм

600. Хто був родоначальником емпіризму як філософського напрямку Нового часу?

- а. Джон Локк
- б. Френсіс Бекон
- в. Рене Декарт
- г. Томас Гоббс

601. Хто вважав, що свідомість новонародженої людини є "чистою дошкою"?

- а. Дж. Локк
- б. Дж. Берклі
- в. Б. Спіноза
- г. Р. Декарт

602. Яка картина світу лежить в основі філософських систем французьких просвітителів Нового часу?

- а. релігійна
- б. релятивістська
- в. механічна
- г. міфологічна

603. Хто із наведених філософів стояв на позиціях раціоналізму?

- а. Р. Декарт
- б. Дж. Локк
- в. Ф. Бекон
- г. Т. Гоббс

604. Характерною рисою філософії Нового часу була:

- а. логічність
- б. примат віри над розумом
- в. антропологізм
- г. науковість

605. Головною проблемою філософії Нового часу була:

- а. відношення матеріального та ідеального
- б. пошуку методу наукового пізнання
- в. людини
- г. Бога

606. Хто із філософів Нового часу є автором афоризму: "Знання – це сила"?

- а. Т. Гоббс
- б. Р. Декарт
- в. Ф. Бекон
- г. Д. Локк

607. Виберіть філософський напрям, прихильники якого вважали, що в інтелекті немає нічого, чого б не було в відчуттях:

- а. емпіризм
- б. раціоналізм
- в. ірраціоналізм
- г. скептицизм

608. Справжнім шляхом пізнання, на думку Ф. Бекона, є:

- а. павука
- б. мурахи
- в. бджоли
- г. всі відповіді правильні

609. Кому належить вислів: "Я мислю – відповідно, я існую"?

- а. Д. Берклі
- б. Ф. Бекону
- в. Б. Спінозі
- г. Р. Декарту

610. Що являється джерелом знання з точки зору раціоналізму?

- а. апіорні категорії розсудку
- б. розум та відчуття
- в. досвід
- г. розум

611. Хто із філософів Нового часу вважав людину як єдність двох субстанцій – тіла та духу?

- а. П. Гольбах
- б. Р. Декарт
- в. Д. Дідро
- г. Ж.-Ж. Руссо

612. Головним атрибутом матерії, на думку Р. Декарта, є:

- а. протяжність
- б. вічність

- в. мінливість
- г. дискретність

613. Як називається вчення, яке визнає Бога як творця природи, її законів та руху, але заперечує втручання Бога у природні процеси після акту творіння?

- а. атеїзм
- б. політеїзм
- в. теїзм
- г. деїзм

614. Представниками емпіризму у філософії Нового часу були:

- а. П. Гассенді, П. Бейль, Н. Мальбраш
- б. Д. Дідро, К. Гельвецій, П. Гольбах
- в. Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц
- г. Ф. Бекон, Т. Гоббс, Д. Локк

615. Визначте автора твору "Людина—машина":

- а. Ламетрі
- б. Руссо
- в. Гельвецій
- г. Дідро

616. Метод Ф. Бекона:

- а. дедукція
- б. діалектика
- в. індукція
- г. метафізика

617. Хто із філософів Нового часу заперечував об'єктивне існування матерії?

- а. Т. Гоббс
- б. Д. Берклі
- в. Г. Лейбніц
- г. Б. Спіноза

618. Хто автор праці "Новий органон"?

- а. Дж. Локк
- б. Б. Спіноза
- в. Аристотель
- г. Ф. Бекон

619. Емпіризм виводить все пізнання із:

- а. почуттєвого досвіду
- б. чуттєвого уявлення
- в. чуттєвого сприйняття
- г. чуттєвого досвіду

620. Який напрям у філософії вважає розум основою пізнання людини?

- а. раціоналізм
- б. ірраціоналізм
- в. сенсуалізм
- г. релятивізм

621. Безпосереднє вбачання істини розумом Р. Декарт називав:
- а. дедукцією
 - б. індукцією
 - в. інтуїцією
 - г. прозрінням
622. Філософське вчення про всезагальну одухотвореність матерії називається:
- а. анімізм
 - б. гілозоїзм
 - в. спіритуалізм
 - г. фетишизм
623. Французький філософ Нового часу, засновник алгебри та геометрії:
- а. Р. Декарт
 - б. Б. Паскаль
 - в. Д. Дідро
 - г. Г. Лейбніц
624. Французькі філософи-просвітителі вважали, що:
- а. суспільство неухильно рухається по шляху, що веде до заснованого на законі та розумі порядку
 - б. єдність світу визначається не Божественним началом, а розвитком людського розуму
 - в. критеріями прогресу виступають розвиток розуму, науки, культури, просвітництво народу
 - г. всі варіанти вірні
625. Хто з філософів вважав основою буття "монади"?
- а. Г. Лейбніц
 - б. Б. Спіноза
 - в. Д. Берклі
 - г. Т. Гоббс
626. Центральним поняттям онтології Р. Декарта є:
- а. матерія
 - б. субстанція
 - в. монада
 - г. апейрон
627. Кому з філософів Нового часу належить ідея поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову?
- а. Ф. Бекону
 - б. Д. Локку
 - в. Ж.-Ж. Руссо
 - г. Т. Гоббсу
628. Кого з філософів Нового часу вважають "великим скептиком"?
- а. Д. Дідро
 - б. І. Канта
 - в. Д. Юма
 - г. Р. Декарта

629. Назвіть філософа, який сформулював теорію держави на основі суспільного договору:
- а. Д. Юм
 - б. Р. Декарт
 - в. Т. Гоббс
 - г. Ж. Ламетрі
630. Кому належить крилатий вираз "війна всіх проти всіх"?
- а. Т. Гоббсу
 - б. Д. Локку
 - в. Ж.-Ж. Руссо
 - г. Д. Юму
631. Хто автор виразу "людина людині – вовк"?
- а. К. Гельвецій
 - б. Ф. Вольтер
 - в. Н. Макіавеллі
 - г. Т. Гоббс
632. Родоначальником лібералізму у філософії Нового часу був:
- а. Б. Мандевіль
 - б. Дж. Локк
 - в. Б. Спіноза
 - г. Ф. Бекон
633. Ф. Бекон – основоположник:
- а. концептуалізму
 - б. номіналізму
 - в. реалізму
 - г. емпіризму
634. Філософ Нового часу, адвокат, державний діяч та природодослідник:
- а. Ф. Бекон
 - б. Р. Декарт
 - в. Д. Берклі
 - г. Б. Спіноза
635. "Чистою дошкою" Джон Локк називав:
- а. людське тіло
 - б. людську душу
 - в. космічний розум
 - г. суспільство
636. Філософ-просвітител, який розробляв проблему "культура – цивілізація":
- а. Ф. Вольтер
 - б. Ж.-Ж. Руссо
 - в. Д. Дідро
 - г. К. Гельвецій
637. Д. Локк вважав, що свобода людини:
- а. абсолютна і ніким не контрольована
 - б. відносна і залежить від умов життя людини

- в. обмежена свободою інших людей
- г. обмежена силою держави

638. Ф. Вольтер вважав людину істотою:

- а. природною
- б. політичною
- в. суспільною
- г. біосоціальною

639. Філософія Дж. Берклі:

- а. дуалістична
- б. об'єктивно ідеалістична
- в. суб'єктивно ідеалістична
- г. матеріалістична

640. Філософія Р. Декарта:

- а. дуалістична
- б. матеріалістична
- в. ідеалістична
- г. соліпсична

641. Хто автор крилатого виразу "Існувати – значить бути сприйнятим"?

- а. Р. Декарт
- б. Т. Гоббс
- в. Б. Спіноза
- г. Дж. Берклі

642. Як називається філософський напрям, який розвивав ідеї Р. Декарта?

- а. сенсуалізм
- б. картезіанство
- в. концептуалізм
- г. реалізм

643. Вихідним принципом філософування Р. Декарта був:

- а. діалектика
- б. сумнів
- в. інтуїція
- г. експеримент

644. На думку Т. Гоббса, "природний стан" – це:

- а. любов до ближнього
- б. боротьба проти несправедливості
- в. рівновага любові та ненависті
- г. війна всіх проти всіх

645. Хто автор філософського твору "Левіафан"?

- а. Т. Гоббс
- б. Ж.-Ж. Руссо
- в. К. Гельвецій
- г. Д. Дідро

646. Вкажіть представника мілетської школи:

- а. Піфагор
- б. Демокріт
- в. Сократ
- г. Анаксимандр

647. Назвіть філософа-ідеаліста класичного періоду античної філософії:

- а. Аристотель
- б. Фалес
- в. Платон
- г. Демокріт

648. Назвіть давньогрецького філософа, який вважав, що у світі все походить від одного матеріального першоелементу – вогню:

- а. Геракліт
- б. Демокріт
- в. Протагор
- г. Емпедокл

649. Назвіть одну з основних філософських шкіл епохи Еллінізму:

- а. мілетці
- б. піфагорійці
- в. стоїки
- г. орфіки

650. Яка форма державного правління, на думку Платона, не може бути прийнятною?

- а. монархія
- б. аристократія
- в. демократія
- г. бюрократія

651. Філософія як теоретична форма світогляду зародилася в:

- а. Індії
- б. Греції
- в. Вавилоні
- г. Китаї

652. Етичне вчення, що визначає сенс життя в отриманні насолоди, називається:

- а. гедонізм
- б. альтруїзм
- в. аскетизм
- г. стоїцизм

653. Хто з філософів перший ужив слово "філософія"?

- а. Сократ
- б. Піфагор
- в. Демокріт
- г. Геракліт

654. Переорієнтація в дослідження античної філософії з природи на людину була здійснена:

- а. Сократом
- б. Демокрітом

- в. Парменідом
- г. Епікуром

655. Характерною рисою світогляду Античності був:

- а. теоцентризм
- б. антропоцентризм
- в. наукоцентризм
- г. космоцентризм

656. На думку стоїків, сенс життя людини полягає у:

- а. вмінні мужньо та гідно підпорядкуватися долі
- б. прагненні відмовитися від всіх суспільних обов'язків
- в. прагненні боротися за справедливий суспільний порядок
- г. вмінні насолоджуватися життям

657. Твердження про існування двох світів – "світу ідей" та "світу речей" належить:

- а. Аристотелю
- б. Платону
- в. Піфагору
- г. Протагору

658. Хто автор вчення про "ідеальну державу"?

- а. Піфагор
- б. Сократ
- в. Платон
- г. Аристотель

659. Як називали перших грецьких філософів?

- а. "фізиками"
- б. "математиками"
- в. "політиками"
- г. "софістами"

660. Першою філософською школою Стародавньої Греції вважається:

- а. елейська
- б. мілетська
- в. піфагорійська
- г. кенійська

661. Натурфілософія Античності – це:

- а. спосіб пізнання об'єктивного світу
- б. синонім матеріалізму
- в. філософія природи
- г. космоцентризм

662. Перші античні філософи під природним першопочатком світу розуміли:

- а. певну природну стихію
- б. фізичну речовину
- в. оречевлену першопочаткову ідею
- г. ейдос

663. Виберіть із запропонованих висловів, той який належить Фалесу:

- а. "Пізнай самого себе"
- б. "Все тече, все мінняється"
- в. "Все із води"
- г. "Людина є мірою всіх речей"

664. Анаксімен вважав першоосновою всього суцього:

- а. воду
- б. вогонь
- в. повітря
- г. число

665. Першопочатком всього суцього у світі Геракліт вважав:

- а. атом
- б. вогонь
- в. число
- г. воду

666. Кому належить твердження, що все суще є число?

- а. Зенону
- б. Геракліту
- в. Піфагору
- г. Анаксімандру

667. Головним критерієм доброчесності грецькі філософи вбачали в:

- а. істині
- б. правді
- в. мірі
- г. красі

668. Основна заслуга софістів полягає у висування на перший план проблеми:

- а. природи
- б. матерії
- в. духу
- г. людини

669. Кому належить вислів "Людина – міра всіх речей"?

- а. Протагору
- б. Сократу
- в. Аристотелю
- г. Епікуру

670. Хто є автором афоризму "Я знаю, що нічого не знаю"?

- а. Фалес
- б. Сократ
- в. Демокріт
- г. Піфагор

671. Який за своєю суттю метод Сократа?

- а. метафізичний
- б. ідеографічний

- в. діалектичний
- г. дескриптивний

672. В чому полягала деструктивність метода Сократа?

- а. демонстрував відносність істини
- б. показував неможливість досягнення істини
- в. доказував можливість неможливого
- г. підводив співрозмовника до протиріччя

673. Як називався метод Сократа?

- а. масвтика
- б. майоліка
- в. майтрея
- г. мантика

674. Філософія Платона – це:

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. матеріалізм
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. скептицизм

675. Яка природа платонівської ідеї?

- а. нематеріальна та неумоосяжна
- б. матеріальна, але неумоосяжна
- в. нематеріальна, але умоосяжна
- г. матеріальна та умоосяжна

676. Хто характеризував буття як безтілесні ідеї?

- а. Сократ
- б. Платон
- в. Епікур
- г. Аристотель

677. Платон вважав, що пізнання світу є:

- а. пригадуванням безсмертної душі
- б. пізнанням природи
- в. пізнанням чисел
- г. пізнанням себе

678. Хто із філософів визначив філософію як вчення про першопричину?

- а. Сократ
- б. Піфагор
- в. Аристотель
- г. Платон

679. Який філософ вважав логіку знаряддям пізнання?

- а. Платон
- б. Цицерон
- в. Аристотель
- г. Архімед

680. Які основні закони були розроблені Аристотелем?

- а. атомістичного матеріалізму
- б. антиномій чистого розуму
- в. формальної логіки
- г. етики

681. На думку Аристотеля, людина є політичною твариною, тому що:

- а. може досягти блага тільки спільно
- б. політика визначає хід історії
- в. людина реалізує свій потенціал в політичній боротьбі
- г. поза інститутами влади людина знищила б собі подібних

682. Виберіть правильне визначення матерії, за Аристотелем:

- а. це сутність, субстанція
- б. це первень, що носить потенціальний характер та утворює чуттєво сприймаючу реальність
- в. це те саме, що небуття
- г. це видимість, ілюзія наших органів відчуття

683. Згідно з Платоном, механізм виявлення істини – це:

- а. анамнез
- б. калокагатія
- в. автократія
- г. евдемонізм

684. Умоглядне тлумачення природи без опори на досвідне природознавство називається:

- а. утопією
- б. натурфілософією
- в. метафізикою
- г. соціал-дарвінізмом

685. В якому періоді античної філософії питання про першопочаток світу було центральним?

- а. елліністичному
- б. класичному
- в. досократичному
- г. сократичному

686. Основними представниками класичного періоду античної філософії були:

- а. епікурейці, стоїки, скептики
- б. піфагорійці, орфіки, софісти
- в. Фалес, Анаксимандр, Анаксімен, Геракліт
- г. Сократ, Платон, Аристотель

687. Першим філософом, який поставив питання про відмінність між філософією та іншими сферами знання, був:

- а. Аристотель
- б. Геракліт
- в. Платон
- г. Демокріт

688. Хто вперше розмежував думку, знання і мудрість?

- а. Фалес
- б. Сократ
- в. Платон
- г. Аристотель

689. Що саме шукав Діоген, коли ходив містом удень із ліхтарем, що світився?

- а. щастя
- б. справедливість
- в. людину
- г. втрачені гроші

690. Що означало слово "космос" для античних філософів?

- а. впорядкованість
- б. незмінність
- в. множинність світів
- г. нескінченність

691. Філософ і вчений, вчитель відомого великого правителя:

- а. Піфагор
- б. Архімед
- в. Аристотель
- г. Сократ

692. Серед основних шкіл епохи Еллінізму не було:

- а. схоластичної
- б. епікурейської
- в. скептичної
- г. стоїчної

693. Хто автор відомого афоризму "Я знаю, що нічого не знаю, але інші не знають навіть цього"?

- а. Платон
- б. Сенека
- в. Марк Аврелій
- г. Сократ

694. Кого в Стародавній Греції називали "софістами"?

- а. богословів
- б. платних учителів риторики
- в. учнів Сократа
- г. мудрих правителів

695. Хто був засновником етичного раціоналізму, тобто вважав знання основою чеснот, а незнання – джерелом зла?

- а. Піфагор
- б. Демокріт
- в. Сократ
- г. Епікур

696. Антропологія – це:

- а. вчення про суспільство
- б. вчення про людські цінності
- в. вчення про розвиток і всезагальний зв'язок
- г. вчення про людину

697. Визначальною ознакою філософського змісту поняття "людина" є:

- а. біологічні дані
- б. наявність другої сигнальної системи
- в. фізіологічні дані
- г. психологічні дані

698. Яка з концепцій про людину належить до біологізаторської?

- а. конвенціоналізм
- б. соціологізм
- в. панлогізм
- г. віталізм

699. Назвіть одну з основних гіпотез походження людини:

- а. антропологічна
- б. теологічна
- в. технологічна
- г. коеволюційна

700. Сутність людини полягає у:

- а. матеріальних потребах
- б. соціальності
- в. політичних інтересах
- г. комунікації

701. В епоху Відродження людину та її місце у світі трактували як:

- а. повністю визначені Богом
- б. визначені долею
- в. людина – тимчасовий гість у матеріальному світі
- г. вільну діяльну істоту, творця культури

702. Людина є істотою:

- а. біологічною
- б. соціальною
- в. ноосферною
- г. біосоціальною

703. Хто з філософів стверджував, що "проблема людини є основною проблемою філософії"?

- а. М. Бердяєв
- б. Фалес
- в. Р. Декарт
- г. А. Августин

704. Назвіть філософа, який вважав питання "що таке людина?" основним питанням філософії:

- а. Сократ
- б. І. Кант

- в. К. Маркс
- г. О. Конт

705. Визначте одну з основних гіпотез походження людини:

- а. антропологічна концепція
- б. технологічна концепція
- в. космічна концепція
- г. біфуркаційна концепція

706. До основних гіпотез походження людини не належить:

- а. трудова теорія походження людини
- б. концепція космічного походження людини
- в. релігійна концепція походження людини
- г. теорія "Великого вибуху"

707. Основною концепцією походження людини вважають:

- а. волюнтаристську
- б. когерентну
- в. еволюційну
- г. флуктуаційну

708. Вчення про сутність та природу людини, що стоїть на біологізаторських засадах, – це:

- а. соціал-дарвінізм
- б. органопроєкція
- в. теологічну
- г. космічну

709. До натуралістичних (біологізаторських) концепцій природи та сутності людини не належить:

- а. теорія Мальтуса
- б. євгеніка
- в. неомальтузіанство
- г. трудова

710. Яка теорія про людину поєднала в собі антропогенез із соціогенезом?

- а. трудова
- б. космічна
- в. ноосфери
- г. фрейдизм

711. Визначальною ознакою людини є:

- а. діяльність
- б. праця
- в. боротьба за виживання
- г. тривалість життя

712. Суто людською (специфічною) ознакою слід вважати:

- а. соціальність
- б. емоційність
- в. свідомість
- г. емпатію

713. Особливістю соціологізаторства у підході до людини є:
- а. зведення людини до функції географічного середовища
 - б. зведення існування людини до дії умовних і безумовних інстинктів
 - в. зведення людини до духовної істоти
 - г. зведення людини до функції її соціального способу життя
714. Оберіть ознаку соціологізаторського підходу до людини:
- а. ігнорує природно-біологічні чинники людського існування
 - б. абсолютизує природно-біологічні чинники людського існування
 - в. абсолютизує духовні чинники людського існування
 - г. ігнорує можливість самовизначення, свободу вибору людини
715. Яка теза не стосується соціологізаторського тлумачення людини?
- а. ігнорується "надсоціальна" сила
 - б. ігнорується духовна сутність
 - в. ігноруються природно-біологічні чинники людського існування
 - г. людина як духовна істота є відображенням попередньої історії людства та його культури
716. Стародавня індійська, китайська та грецька філософія розглядала людину як:
- а. "малий світ"
 - б. духовну істоту
 - в. самодостатню, автономну особистість
 - г. чуттєво-тілесну істоту
717. В епоху Відродження людину вважали як:
- а. духовну істоту
 - б. мікрокосмос
 - в. самодостатню, автономну істоту
 - г. розумну істоту
718. У Середні віки людину трактували як:
- а. гріховну істоту
 - б. духовну істоту
 - в. розумну істоту
 - г. чуттєво-тілесну істоту
719. В Новому часі людину вважали:
- а. суспільною істотою
 - б. частинкою Космосу
 - в. тварною істотою
 - г. розумною істотою
720. Сучасна філософія підходить до людини як:
- а. унікальної духовної істоти
 - б. чуттєво-тілесної істоти
 - в. ідеальної істоти
 - г. ущербної істоти
721. При визначенні сутності людини К. Маркс виключає таку ознаку як:

- а. сукупність усіх суспільних відносин
- б. абстрактна сутність людини
- в. трактування людини як продукту суспільства
- г. суб'єкт суспільно-практичної діяльності

722. Процес формування людини називається:

- а. антропогенезом
- б. соціалізацією
- в. гомогенезом
- г. адаптацією

723. На думку якого філософа "людина є мислячою річчю"?

- а. Р. Декарта
- б. І. Канта
- в. Ж-Ж. Руссо
- г. Й. Фіхте

724. Марксизм у людині перш за все виокремлює:

- а. сукупність усіх суспільних відносин
- б. стадне почуття
- в. віру в соціальну справедливість
- г. здатність мислити

725. Хто з філософів стверджував, що "людина – це майбутнє людини"?

- а. І. Кант
- б. Сократ
- в. Ф. Ніцше
- г. Ж-П. Сартр

726. Яке вчення вважає інстинкти та біологічні потреби людини рушійною силою її суспільної поведінки?

- а. неотомізм
- б. прагматизм
- в. позитивізм
- г. фрейдизм

727. У християнській антропології важливою ознакою людської істоти є:

- а. свобода волі
- б. гріховність
- в. несвобода
- г. страх

728. До біологізаторських концепцій сутності людини належить:

- а. екзистенціалізм
- б. соціал-дарвінізм
- в. феноменологія
- г. неомарксизм

729. Згідно з концепцією креаціонізму, людина:

- а. виникла у результаті впливу космічного випромінювання
- б. створена Богом

- в. є продуктом космічного розуму
- г. є результатом еволюції

730. Виберіть правильне твердження:

- а. людина – це соціальна істота, біологічні чинники не впливають на її поведінку
- б. поведінка людини повністю задається її генотипом
- в. сутність людини соціальна, але на її діяльність впливають і біологічні чинники
- г. людина та її поведінка визначаються біологічними законами

731. Теза "Людина – це прагнення бути людиною" означає, що:

- а. людиною не народжуються, нею стають
- б. в людині немає нічого незмінного, постійного
- в. мета справжньої людини – бути Богом
- г. мета кожного індивіда – бути надлюдиною

732. Що означає твердження "Людина – це стремління бути людиною"?

- а. інтенція до Абсолюту
- б. соціальний розвиток людини безмежний
- в. бути як усі
- г. технологічно вдосконалюватися

733. Хто автор вислову "Людина є мірою всіх речей"?

- а. Сократ
- б. Г. Сковорода
- в. І. Кант
- г. Протагор

734. До якого світу належить людина згідно з І Кантом?

- а. соціального
- б. свободи
- в. природи
- г. природи і свободи

735. Хто автор визначення людини як "тварини політичної"?

- а. Аристотель
- б. Ф. Вольтер
- в. Ф. Ніцше
- г. К. Маркс

736. Окресліть позицію, яка виходить із принципу, що служіння людям є сенсом життя:

- а. гедонізм
- б. егоїзм
- в. альтруїзм
- г. аскетизм

737. Світоглядна позиція, яка ґрунтується на вірі у невідворотну, невблаганну дію закону долі, називається:

- а. детермінізм
- б. фаталізм
- в. волюнтаризм
- г. інтенціоналізм

738. Яка філософська парадигма, виходячи з тези про єдність людини зі світом, вважає людину активним учасником космічної еволюції?

- а. космоцентризм
- б. геоцентризм
- в. антропоцентризм
- г. антропокосмізм

739. Особистість – це:

- а. індивід, який досяг успіху, популярності історично значуща фігура
- б. конкретний індивід
- в. людина як суб'єкт свідомої діяльності та суспільних відносин
- г. характеристика окремої людини щодо притаманних їй індивідуальних неповторних рис

740. Філософський напрям, що розглядає особистість як найвищу цінність, називається:

- а. марксизмом
- б. фрейдизмом
- в. персоналізмом
- г. прагматизмом

741. Субстанційні засади здоров'я людини:

- а. біологічні якості
- б. духовні чинники
- в. соціальні умови
- г. всі варіанти вірні

742. Соціальними якостями індивіда є:

- а. зовнішність
- б. темперамент
- в. характер
- г. потреби

743. Визначте соціальну якість індивіда:

- а. світогляд
- б. інстинкт
- в. пам'ять
- г. сила

744. Спільним у вирішенні проблеми людини у марксизмі, фрейдизмі та екзистенціалізмі є:

- а. утвердження безсмертя людини
- б. заперечення позаісторичної сутності людини
- в. аналіз конфлікту свідомості з несвідомим
- г. опис метафізичного бунту

745. Способом буття людини як свідомої істоти є:

- а. мистецтво
- б. природа
- в. держава
- г. суспільство

746. Філософія права – це розділ:

- а. політичної філософії
- б. соціальної філософії
- в. загальної філософії
- г. спеціальної філософії

747. Позитивне право існує у формі:

- а. системи правових норм
- б. ідеальних першооснов права
- в. суспільних цінностей та ідеалів
- г. юридичних фактів і відносин

748. Природне право існує у формі:

- а. правових відносин і судових рішень
- б. чинної системи правових норм
- в. ідеальних першооснов права
- г. юридичних фактів і відносин

749. Філософія права описує право таким, яким воно:

- а. є
- б. повинно бути
- в. не повинно бути
- г. не є

750. Основними типами праворозуміння є:

- а. правовий позитивізм і природно-правове мислення
- б. позитивно-правове мислення і правовий нігілізм
- в. правовий позитивізм і правовий нігілізм
- г. правовий ідеалізм і правовий нігілізм

751. Способами обґрунтування права є:

- а. об'єктивність
- б. суб'єктивність
- в. інтерсуб'єктивність
- г. інтраоб'єктивність

752. До об'єктивістських теорій належать:

- а. юридичний економізм
- б. філософія раціоналізму
- в. філософія цінностей
- г. філософія свідомості

753. До суб'єктивістських теорій належать:

- а. юридичний біологізм
- б. юридичний економізм
- в. правовий екзистенціалізм
- г. юридичний детермінізм

754. Право відрізняється від моралі:

- а. за поколінням
- б. за змістовним навантаженням

- в. за способом забезпечення
- г. за характером реалізації

755. Структурними елементами правової реальності є:

- а. уявне і формальне право
- б. природне і позитивне право
- в. живе і формальне право
- г. писане і неписане право

Основний рівень

1. Вкажіть представника мілетської школи:

- а. Піфагор
- б. Демокріт
- в. Сократ
- г. Анаксимандр

2. Назвіть філософа-ідеаліста класичного періоду античної філософії:

- а. Аристотель
- б. Фалес
- в. Платон
- г. Демокріт

3. Назвіть давньогрецького філософа, який вважав, що у світі все походить від одного матеріального першоелементу – вогню:

- а. Геракліт
- б. Демокріт
- в. Протагор
- г. Емпедокл

4. Назвіть одну з основних філософських шкіл епохи Еллінізму:

- а. мілетці
- б. піфагорійці
- в. стоїки
- г. орфіки

5. Яка форма державного правління, на думку Платона, не може бути прийнятною?

- а. монархія
- б. аристократія
- в. демократія
- г. бюрократія

6. Філософія як теоретична форма світогляду зародилася в:

- а. Індії
- б. Греції
- в. Вавилоні
- г. Китаї

7. Етичне вчення, що визначає сенс життя в отриманні насолоди, називається:

- а. гедонізм
- б. альтруїзм

- в. аскетизм
- г. стоїцизм

8. Хто з філософів перший ужив слово "філософія"?

- а. Сократ
- б. Піфагор
- в. Демокріт
- г. Геракліт

9. Переорієнтація в дослідження античної філософії з природи на людину була здійснена:

- а. Сократом
- б. Демокрітом
- в. Парменідом
- г. Епікуром

10. Характерною рисою світогляду Античності був:

- а. теоцентризм
- б. антропоцентризм
- в. наукоцентризм
- г. космоцентризм

11. На думку стоїків, сенс життя людини полягає у:

- а. вмінні мужньо та гідно підпорядкуватися долі
- б. прагненні відмовитися від всіх суспільних обов'язків
- в. прагненні боротися за справедливий суспільний порядок
- г. вмінні насолоджуватися життям

12. Твердження про існування двох світів – "світу ідей" та "світу речей" належить:

- а. Аристотелю
- б. Платону
- в. Піфагору
- г. Протагору

13. Хто автор вчення про "ідеальну державу"?

- а. Піфагор
- б. Сократ
- в. Платон
- г. Аристотель

14. Як називали перших грецьких філософів?

- а. "фізиками"
- б. "математиками"
- в. "політиками"
- г. "софістами"

15. Першою філософською школою Стародавньої Греції вважається:

- а. елейська
- б. мілетська
- в. піфагорійська
- г. кенійська

16. Натурфілософія Античності – це:

- а. спосіб пізнання об'єктивного світу
- б. синонім матеріалізму
- в. філософія природи
- г. космоцентризм

17. Перші античні філософи під природним першопочатком світу розуміли:

- а. певну природну стихію
- б. фізичну речовину
- в. оречевлену першопочаткову ідею
- г. ейдос

18. Виберіть із запропонованих висловів, той який належить Фалесу:

- а. "Пізнай самого себе"
- б. "Все тече, все міняється"
- в. "Все із води"
- г. "Людина є мірою всіх речей"

19. Анаксімен вважав першоосною всього суцого:

- а. воду
- б. вогонь
- в. повітря
- г. число

20. Першопочатком всього суцого у світі Геракліт вважав:

- а. атом
- б. вогонь
- в. число
- г. воду

21. Кому належить твердження, що все суще є число?

- а. Зенону
- б. Геракліту
- в. Піфагору
- г. Анаксімандру

22. Головним критерієм доброчесності грецькі філософи вбачали в:

- а. істині
- б. правді
- в. мірі
- г. красі

23. Основна заслуга софістів полягає у висування на перший план проблеми:

- а. природи
- б. матерії
- в. духу
- г. людини

24. Кому належить вислів "Людина – міра всіх речей"?

- а. Протагору
- б. Сократу

- в. Аристотелю
- г. Епікуру

25. Хто є автором афоризму "Я знаю, що нічого не знаю"?

- а. Фалес
- б. Сократ
- в. Демокріт
- г. Піфагор

26. Який за своєю суттю метод Сократа?

- а. метафізичний
- б. ідеографічний
- в. діалектичний
- г. дескриптивний

27. В чому полягала деструктивність метода Сократа?

- а. демонстрував відносність істини
- б. показував неможливість досягнення істини
- в. доказував можливість неможливого
- г. підводив співрозмовника до протиріччя

28. Як називався метод Сократа?

- а. масетика
- б. майоліка
- в. майтрея
- г. мантика

29. Філософія Платона – це:

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. матеріалізм
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. скептицизм

30. Яка природа платонівської ідеї?

- а. нематеріальна та неумосяжна
- б. матеріальна, але неумосяжна
- в. нематеріальна, але умосяжна
- г. матеріальна та умосяжна

31. Хто характеризував буття як безтілесні ідеї?

- а. Сократ
- б. Платон
- в. Епікур
- г. Аристотель

32. Платон вважав, що пізнання світу є:

- а. пригадуванням безсмертної душі
- б. пізнанням природи
- в. пізнанням чисел
- г. пізнанням себе

33. Хто із філософів визначив філософію як вчення про першопричину?

- а. Сократ
- б. Піфагор
- в. Аристотель
- г. Платон

34. Який філософ вважав логіку знаряддям пізнання?

- а. Платон
- б. Цицерон
- в. Аристотель
- г. Архімед

35. Які основні закони були розроблені Аристотелем?

- а. атомістичного матеріалізму
- б. антиномій чистого розуму
- в. формальної логіки
- г. етики

36. На думку Аристотеля, людина є політичною твариною, тому що:

- а. може досягти блага тільки спільно
- б. політика визначає хід історії
- в. людина реалізує свій потенціал в політичній боротьбі
- г. поза інститутами влади людина знищила б собі подібних

37. Виберіть правильне визначення матерії, за Аристотелем:

- а. це сутність, субстанція
- б. це первень, що носить потенціальний характер та утворює чуттєво сприймаючу реальність
- в. це те саме, що небуття
- г. це видимість, ілюзія наших органів відчуття

38. Згідно з Платоном, механізм виявлення істини – це:

- а. анамнез
- б. калокагатія
- в. автократія
- г. евдемонізм

39. Умоглядне тлумачення природи без опори на досвідне природознавство називається:

- а. утопією
- б. натурфілософією
- в. метафізикою
- г. соціал-дарвінізмом

40. В якому періоді античної філософії питання про першопочаток світу було центральним?

- а. елліністичному
- б. класичному
- в. досократичному
- г. сократичному

41. Основними представниками класичного періоду античної філософії були:

- а. епікурейці, стоїки, скептики
- б. піфагорійці, орфіки, софісти

- в. Фалес, Анаксімандр, Анаксімен, Геракліт
- г. Сократ, Платон, Аристотель

42. Першим філософом, який поставив питання про відмінність між філософією та іншими сферами знання, був:

- а. Аристотель
- б. Геракліт
- в. Платон
- г. Демокріт

43. Хто вперше розмежував думку, знання і мудрість?

- а. Фалес
- б. Сократ
- в. Платон
- г. Аристотель

44. Що саме шукав Діоген, коли ходив містом удень із ліхтарем, що світився?

- а. щастя
- б. справедливість
- в. людину
- г. втрачені гроші

45. Що означало слово "космос" для античних філософів?

- а. впорядкованість
- б. незмінність
- в. множинність світів
- г. нескінченність

46. Філософ і вчений, вчитель відомого великого правителя:

- а. Піфагор
- б. Архімед
- в. Аристотель
- г. Сократ

47. Серед основних шкіл епохи Еллінізму не було:

- а. схоластичної
- б. епікурейської
- в. скептичної
- г. стоїчної

48. Хто автор відомого афоризму "Я знаю, що нічого не знаю, але інші не знають навіть цього"?

- а. Платон
- б. Сенека
- в. Марк Аврелій
- г. Сократ

49. Кого в Стародавній Греції називали "софістами"?

- а. богословів
- б. платних учителів риторики

- в. учнів Сократа
- г. мудрих правителів

50. Хто був засновником етичного раціоналізму, тобто вважав знання основою чеснот, а незнання – джерелом зла?

- а. Піфагор
- б. Демокріт
- в. Сократ
- г. Епікур

51. Вкажіть чинник, який НЕ репрезентує німецьку класичну філософію:

- а. раціоналізм
- б. діалектика
- в. пізнавальний оптимізм
- г. гілозоїзм

52. Виберіть характерну ознаку філософії Г. Гегеля:

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. дуалізм
- в. спекулятивність
- г. антропологізм

53. Вкажіть працю, що НЕ належить І. Канту:

- а. "Критика інструментального розуму"
- б. "Критика здатності судження"
- в. "Критика чистого розуму"
- г. "Загальна природна історія і теорія неба"

54. І. Канту належить ідея про:

- а. принципову можливість пізнання сутності речей
- б. вроджені ідеї
- в. двоїсту істину
- г. апіорність наших знань

55. Яка праця належить Ф. Шеллінгу?

- а. "Критика практичного розуму"
- б. "Нова Атлантида"
- в. "Система трансцендентального ідеалізму"
- г. "Мислі о еволюції в історії людства"

56. В історію філософії Л. Фейєрбах увійшов як філософ, який створив вчення про:

- а. людину
- б. географічний детермінізм
- в. діалектику
- г. еволюцію

57. Яке із вказаних положень НЕ належить до трьох основоположень, що становлять основу філософії Й. Фіхте?

- а. "не-Я покладає Я"
- б. "Я покладає самого себе і не-Я"

- в. "Я покладає Я"
- г. "Я покладає не-Я"

58. Яка риса НЕ притаманна філософії Й. Фіхте?

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. активність суб'єкта
- в. натурфілософія
- г. вчення про боротьбу протилежностей

59. До філософської спадщини Й. Фіхте не входить праця:

- а. "Науковчення"
- б. "Призначення людини"
- в. "Факти свідомості"
- г. "Про вчене незнання"

60. Для філософії Ф. Шеллінга НЕ характерна така риса:

- а. "філософія тотожності"
- б. натурфілософія
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. суб'єктивний ідеалізм

61. Філософії Ф. Шеллінга НЕ притаманна така ознака:

- а. натурфілософія та ідея розвитку
- б. філософія одкровення
- в. філософія мистецтва
- г. філософія людини

62. До характерних ознак німецької класичної філософії НЕ відносять:

- а. історизм
- б. подолання метафізики
- в. активність суб'єкта
- г. механіцизм

63. Натурфілософія Ф. Шеллінга була об'єднана з:

- а. логікою
- б. діалектикою
- в. трансцендентальною філософією
- г. феноменологією

64. Хто із наведених філософів є представником німецької класичної філософії?

- а. О. Конт
- б. Б. Спіноза
- в. П. Фейсрабанд
- г. І. Кант

65. Німецька класична філософія представлена таким мислителем:

- а. А. Шопенгауер
- б. Й. Фіхте
- в. Дж. Локк
- г. Ж.-П. Сартр

66. До "критичного" періоду творчості І. Канта відноситься ідея про:

- а. виникнення Сонячної системи з газових туманностей
- б. вроджені ідеї
- в. двоїсту істину
- г. збіг протилежностей (максими і мініми)

67. Яка ідея І. Канта належить до "критичного" періоду?

- а. про сублімації
- б. про вроджені ідеї
- в. теорія двоїстої істини
- г. апріорності наших знань

68. І. Кант запропонував ідею про:

- а. стохастичність
- б. вроджені ідеї
- в. принципову неможливість пізнання сутності речей
- г. ідоли людського роду

69. Головне гасло "докритичного" періоду І. Канта:

- а. дайте мені рух, і я з нього побудую світ
- б. дайте матерію і рух, і я з них побудую світ
- в. дайте мені матерію, і я з неї побудую світ
- г. дайте мені ідею, і я з неї побудую світ

70. У чому суть "коперніканського перевороту", здійсненого І. Кантом?

- а. навернення проблематики філософствування з природничої до антропологічної
- б. пізнання є споглядання об'єкта
- в. джерелом знання є пригадування душі
- г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами

71. Суть "коперніканського перевороту", здійсненого І. Кантом, полягає:

- а. у залежності пізнання від методу пізнання
- б. у тому, що пізнання є споглядання об'єкта
- в. у залежності пізнання від суб'єкта
- г. у тому, що наші знання повинні узгоджуватися з предметами

72. "Коперніканський переворот", здійснений І. Кантом у гносеології, полягає у тому, що:

- а. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
- б. пізнання є споглядання об'єкта
- в. тріадичність пізнавального процесу
- г. пізнання є конструювання предмета

73. Суть кантівського "коперніканського перевороту" полягає:

- а. у наявності теоретичного розуму
- б. у перетворенні людини на висхідну проблему філософських роздумів
- в. у космологічному доведенні існування Бога
- г. у тому, що в ході пізнання думка йде від об'єкта до суб'єкта

74. У гносеології І. Кант здійснив "коперніканський переворот". Яка ідея І. Канта є революційною?

- а. предмети повинні узгоджуватися з нашими знаннями
- б. тотожність предмета і предиката

- в. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
- г. пізнання є споглядання об'єкта

75. Яка теза стосується "коперніканського перевороту" здійсненого І. Кантом у гносеології?
- а. про непізнаваність речей
 - б. розсудок сам конструює предмет відповідно до апіорних форм мислення
 - в. пізнання є споглядання об'єкта
 - г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
76. Яка ідея І. Канта є революційною у гносеології?
- а. пізнання є споглядання об'єкта
 - б. джерелом знань є досвід
 - в. ми можемо пізнати лише те, що самі сконструювали
 - г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
77. Яке питання відсутнє у філософії І. Канта?
- а. на що я можу сподіватись?
 - б. що таке світ?
 - в. що я можу знати?
 - г. що таке людина?
78. Яка праця НЕ належить Ф. Шеллінгу?
- а. "Філософські роздуми натураліста"
 - б. "Про світову душу"
 - в. "Вступ до нарису системи натурфілософії"
 - г. "Система трансцендентального ідеалізму"
79. Філософія пізнього Ф. Шеллінга орієнтувалася на:
- а. діалектику
 - б. логіку
 - в. теологію
 - г. феноменологію
80. Філософію Г. Гегеля критикували за:
- а. розвиток сталості
 - б. конформізм
 - в. стихійний ідеалізм
 - г. спекулятивність
81. У своїх "Критиках..." І. Кант не розвинув учення:
- а. естетичне
 - б. гносеологічне
 - в. праксеологічне
 - г. етичне
82. Вкажіть працю, яку НЕ написав Г. Гегель:
- а. "Філософія природи"
 - б. "Філософія права"
 - в. "Філософія волі"
 - г. "Феноменологія духу"
83. Г. Гегель НЕ сформулював закон:

- а. заперечення заперечення
- б. взаємного переходу кількісних і якісних змін
- в. єдності і боротьби протилежностей
- г. конвергенції

84. Л. Фейєрбах НЕ створив вчення про:

- а. надлюдину
- б. природу
- в. релігію
- г. людину

85. Яка праця НЕ належить Л. Фейєрбаху?

- а. "Основні положення філософії майбутнього"
- б. "Сутність християнства"
- в. "Думки про смерть та безсмертя"
- г. "Антихристиянин"

86. Гносеологія І. Канта НЕ містить:

- а. трансцендентальну метафізику
- б. трансцендентальну аналітику
- в. трансцендентальну діалектику
- г. трансцендентальну логіку

87. Аперцепція у І. Канта означає:

- а. впізнавання, встановлення тотожності відтворених уявлень з явищами, завдяки яким вони дані
- б. відтворення уявлень у пам'яті
- в. зведення багатообразного (багатоманітного) змісту споглядання в єдиний образ
- г. відтворення сприйнятих у пам'яті

88. До таблиці категорій, поданої І. Кантом, не входить категорія:

- а. якості
- б. кількості
- в. дедукції
- г. модальності

89. За І. Кантом, в основі понять лежать:

- а. факти
- б. категорії
- в. образи
- г. схеми

90. Який із світів, за І. Кантом, не є жорстко детермінованим?

- а. фізичний
- б. духовний
- в. потойбічний
- г. інтелігібельний

91. Яку віру, за І. Кантом, ніщо не може похитнути?

- а. прагматичну
- б. моральну

- в. доктринальну
- г. наукову

92. Один із постулатів практичного розуму, за І. Кантом, вимагає:

- а. існування Бога
- б. безсмертності душі людини
- в. повної автономії людської волі
- г. наявності причинних зв'язків між явищами

93. Які рівні пізнання виділяє І. Кант?

- а. підсвідомий, свідомий, надсвідомий
- б. інтуїтивний, ірраціональний, вольовий
- в. чуттєвий, розсудковий, розумовий
- г. етичний, естетичний, телеологічний

94. Вкажіть апріорні форми пізнання за І. Кантом:

- а. аксіоми, гіпотези, закони
- б. поняття, судження, умовиводи
- в. теза, антитеза, синтез
- г. простір, час, категорії, ідеї

95. В "Евдемонізмі" викладено фейєрбахівське розуміння теорії:

- а. всесвітньої історії
- б. щастя
- в. державного устрою
- г. виникнення Всесвіту

96. Який різновид віри відсутній у філософії І. Канта?

- а. моральна
- б. доктринальна
- в. парадигмальна
- г. прагматична

97. Вихідним положенням Л. Фейєрбаха є теза:

- а. антропологія є теологія
- б. теологія є антропологія
- в. метафізика є антропологія
- г. теологія є метафізика

98. Третє основоположення Й. Фіхте відіграє роль:

- а. тези
- б. антитези
- в. синтезу
- г. всезагального "Я", яке утверджує себе

99. Яка риса НЕ притаманна філософії І. Канта?

- а. гностицизм
- б. дуалізм
- в. агностицизм
- г. апіоризм

100. Термін "філософія" перекладається з грецької мови як:

- а. божественна мудрість
- б. любов до істини
- в. любов до мудрості
- г. вчення про світ

101. Хто із запропонованих філософів уперше вжив термін "філософія" і назвав себе філософом?

- а. Фалес
- б. Піфагор
- в. Сократ
- г. Платон

102. Назвіть передумову виникнення філософії:

- а. геніальність, талановитість греків, китайців, індійців
- б. зростання народонаселення
- в. стрибок у розвитку продуктивних сил
- г. природно-кліматичні умови

103. Визначте історичний період виникнення філософії:

- а. V–VI ст. н. е
- б. VII–VI ст. до н.е.
- в. середина III тисячоліття до н. е.
- г. I–II ст. до н.е.

104. Яка наука вивчає основи буття, проблеми пізнання, суспільний розвиток та сутність людини?

- а. онтологія
- б. гносеологія
- в. антропологія
- г. філософія

105. Світогляд – це:

- а. сукупність поглядів на світ, відношення людини до світу і до самої себе
- б. сукупність знань, якими володіє людина
- в. відображення людською свідомістю тих суспільних відношень, які об'єктивно існують у суспільстві
- г. система адекватних установок зрілої особистості

106. Виберіть із запропонованих варіантів історичний тип світогляду:

- а. монотеїзм
- б. політеїзм
- в. релігія
- г. софізм

107. Визначальною ознакою релігійного світогляду є:

- а. віронетерпимість до інших релігій
- б. заперечення людської свободи, віра в те, що всі вчинки людини першопочатково визначені Богом
- в. негативне відношення до досягнень науки, заперечення їх достовірності
- г. роздвоєння світу на потойбічний і поцейбічний світи

108. Напрямок, який заперечує існування Бога, називається:

- а. агностицизм
- б. антеїзм
- в. атеїзм
- г. скептицизм

109. Що таке філософія?

- а. любов до мудрості
- б. теоретичний тип світогляду
- в. психологічна здатність людини підпорядкувати свою діяльність, вчинки свідомо поставленим цілям
- г. мистецтво трактування текстів

110. Назвіть філософа, який стояв на дуалістичних засадах:

- а. Аристотель
- б. Т. Аквінський
- в. Ф. Бекон
- г. Г. Гегель

111. Хто із вказаних філософів є матеріалістом?

- а. Л. Фейербах
- б. Сократ
- в. Т. Аквінський
- г. Й. Фіхте

112. Виберіть філософа-ідеаліста:

- а. К. Маркс
- б. Аристотель
- в. Т. Аквінський
- г. І. Кант

113. Вкажіть розділ філософії, який вивчає та розробляє проблеми пізнання:

- а. етика
- б. онтологія
- в. методологія
- г. гносеологія

114. Розділ філософії, який розробляє та вивчає найбільш загальні питання буття, називають:

- а. онтологією
- б. логікою
- в. гносеологією
- г. антропологією

115. Філософія являє собою:

- а. сформовану картину світу, що прийнята спеціалістами
- б. систему поглядів на світ загалом та на ставлення людини до світу
- в. світогляд, основу якого складають фантазії, легенди, вимисли
- г. сукупність різноманітних знань, що застосовуються в різних галузях науки

116. Назвіть функцію філософії, що полягає в культивуванні гуманістичних цінностей та ідеалів, утвердженні моральних норм, які допомагають людині адаптуватися в навколишньому світі:

- а. гносеологічна
- б. критична
- в. виховна
- г. світоглядна

117. Який характер проблем, що їх вирішує філософія?

- а. аналітичний
- б. синергетичний
- в. стандартний
- г. всезагальний

118. Філософське вчення, яке стверджує рівноправність двох субстанцій, називається:

- а. деїзм
- б. дуалізм
- в. монізм
- г. агностицизм

119. Функція філософії, що піддає сумніву навколишній світ, існуюче знання, виявляє протиріччя:

- а. світоглядна
- б. методологічна
- в. критична
- г. прогностична

120. Функція філософії, яка на основі існуючих знань про світ, намагається визначити тенденції розвитку природи, людини, суспільства:

- а. прогностична
- б. критична
- в. евристична
- г. гносеологічна

121. З яким значенням філософії у пізнавальному процесі пов'язана евристична функція?

- а. виховним
- б. гуманістичним
- в. практичним
- г. методологічним

122. Виберіть із перерахованих визначень світогляду правильне:

- а. комплекс уявлень людини про світ і про себе цьому світі
- б. система поглядів на світ загалом
- в. сукупність поглядів, що визначають спрямованість діяльності людини з перетворення світу
- г. всі варіанти вірні

123. Що об'єднує релігійний та міфологічний типи світогляду?

- а. теоретичне та практичне оволодіння реальністю
- б. чуттєво-образна форма освоєння дійсності
- в. абстрактно-понятійна форма оволодіння навколишньою реальністю
- г. всі варіанти вірні

124. Об'єктом філософського дослідження виступає:

- а. світ як цілісність
- б. закономірності природного буття
- в. людина та її місце у світі
- г. соціальні структури

125. Як називається напрям у філософії, який стверджує, що реально існує тільки свідомість суб'єкта і весь світ визначається його діяльністю?

- а. об'єктивний ідеалізм
- б. суб'єктивний ідеалізм
- в. пантеїзм
- г. матеріалізм

126. Матеріалізм – це:

- а. вчення про матеріальність світу
- б. проголошення пріоритету чуттєвих задоволень
- в. філософський напрям, що стверджує первинність матерії
- г. принцип філософського дослідження

127. Виберіть із запропонованих суджень ідеалістичне судження:

- а. свідомість не завжди адекватно відображає матерію
- б. свідомість може існувати до і незалежно від матерії
- в. свідомість є продуктом матерії
- г. свідомість нерозривно пов'язана з матерією

128. Виберіть правильне визначення змісту категорії "монізм":

- а. вчення про єдину субстанцію
- б. вчення про дві автономні субстанції
- в. вчення про множинність субстанцій
- г. вчення про взаємовиключаючі субстанції

129. Виберіть із запропонованих варіантів історично перший тип світогляду:

- а. релігія
- б. філософія
- в. міфологія
- г. мистецтво

130. Хто вважає, що світ – це комплекс відчуттів?

- а. об'єктивні ідеалісти
- б. суб'єктивні ідеалісти
- в. вульгарні матеріалісти
- г. діалектичні матеріалісти

131. Сукупність уявлень про світ і місце в ньому людини – це:

- а. наука
- б. ідеологія
- в. онтологія
- г. світогляд

132. Агностицизм – це:

- а. заперечення пізнання сутності речей
- б. теорія, що заперечує пізнання світу

- в. пізнання, що не має осмисленого вирішення
 - г. специфічна пізнавальна практика
133. Вчення про єдину субстанцію, що лежить в основі світу, це:
- а. матеріалізм
 - б. плюралізм
 - в. дуалізм
 - г. монізм
134. Яке першопочаткове визначення мала філософія:
- а. вчення про мудрість
 - б. любов до мудрості
 - в. теоретичний світогляд
 - г. душа культури
135. Суттєвою рисою міфологічного світорозуміння є:
- а. переконання у надзвичайності людини
 - б. віра у надприродні сили
 - в. уявлення про тотожність суб'єкта і об'єкта
 - г. благоговійне ставлення до природи
136. В чому полягає сутність другої сторони основного питання філософії?
- а. чи можна пізнати сутність речей, закони матеріального світу?
 - б. чи має можливість людство знати про все?
 - в. чи можна в процесі пізнання отримати точне знання про весь світ?
 - г. чи можна філософам абсолютно пізнати весь світ?
137. Пізнавально-інтелектуальні аспекти світогляду відображаються у:
- а. світовідчутті
 - б. світосприйнятті
 - в. світорозумінні
 - г. моральних установках суспільства
138. Виберіть правильне судження про зв'язок філософії та світогляду:
- а. "філософія і світогляд існують незалежно одне від одного"
 - б. "філософія – це тип світогляду"
 - в. "філософія ширша за світогляд"
 - г. "філософія і світогляд – це одне і те саме"
139. Основне питання філософії – це:
- а. питання про виникнення світу
 - б. питання про критерії істини
 - в. питання про відношення свідомості до буття, ідеального до матеріального
 - г. питання про добро і зло
140. Яку функцію виконує філософія у формуванні цілісної картини світу і буття людини в ньому?
- а. виховну
 - б. гносеологічну
 - в. методологічну
 - г. світоглядну

141. До специфічних особливостей філософії належить:
- а. обґрунтування емпіричних фактів
 - б. обґрунтування наукового знання
 - в. об'єднання науково-теоретичного і духовно-практичного способів життєдіяльності
 - г. об'єднання наукового і релігійного світосприйняття
142. Яка функція філософії пов'язана зі з'ясуванням характеру проблем, що вимагають зміни пізнавального інструментарію окремих наук?
- а. методологічна
 - б. критична
 - в. евристична
 - г. прогностична
143. Спільною функцією філософії та релігії є:
- а. прогностична
 - б. критична
 - в. методологічна
 - г. екзистенційна
144. Філософія, на відміну від релігії, є:
- а. типом світогляду, який допомагає людині знайти сенс існування
 - б. формою культури, що виробляє певну систему цінностей
 - в. теоретичною формою осмислення буття
 - г. вченням про морально-етичні цінності
145. Загальною характеристикою філософського і наукового світоглядів є:
- а. філософія і наука ставляться до істини як до найвищої цінності
 - б. філософія і наука досягають світ в його універсальній цілісності
 - в. філософія і наука доводять чи спростовують свої положення експериментальним шляхом
 - г. філософія і класична наука плюралістичні
146. Вкажіть філософську позицію, яка ототожнює духовні явища з фізичними станами головного мозку:
- а. вульгарний матеріалізм
 - б. механістичний матеріалізм
 - в. метафізичний матеріалізм
 - г. діалектичний матеріалізм
147. Світоглядна функція філософії:
- а. визначає тенденції у розвитку пізнання реального світу
 - б. сприяє формуванню цілісного уявлення про світ
 - в. обґрунтовує цінність людини, її права і свободи
 - г. узагальнює та передає найважливіші досягнення духовної культури
148. Який із розділів філософського знання сформувався найпізніше? Філософія
- а. техніки
 - б. права
 - в. науки
 - г. мистецтва

149. Філософія відрізняється від науки тим, що:
- а. встановлює закони об'єктивного світу
 - б. більша частина філософських тверджень емпірично не доводиться
 - в. внутрішньо суперечлива
 - г. опирається на логіку
150. Характерною рисою філософії Середньовіччя є:
- а. плюралізм
 - б. креаціонізм
 - в. космоцентризм
 - г. натурфілософія
151. Основна мета схоластики:
- а. створити філософський метод для вивчення природного світу
 - б. надати релігійній, теологічній істині систематичну форму за допомогою раціональних філософських методів
 - в. сформулювати основи соціальної філософії
 - г. ірраціонально обґрунтувати буття Бога
152. Визначте один із основних етапів розвитку середньовічної філософії:
- а. натурфілософський
 - б. телеологічний
 - в. елліністичний
 - г. патристика
153. Виберіть із запропонованих варіантів мислителя Середньовіччя автора праці "Сповідь":
- а. Аврелій Августин
 - б. П'єр Абеляр
 - в. Тома Аквінський
 - г. Ансельм Кентерберійський
154. Видатним представником періоду патристики був:
- а. Т. Аквінський
 - б. А. Блаженний
 - в. У. Оккам
 - г. Р. Бекон
155. Виберіть ознаку, що характеризує середньовічну філософію:
- а. натуралізм
 - б. опора на науку
 - в. визнання віри способом осягнення істини
 - г. релігійна діалектика
156. Поняття "догматизм" означає:
- а. сліпу віру в авторитет
 - б. релігійну доктрину або її окремі положення
 - в. докази буття Бога
 - г. закостенілий спосіб мислення
157. Схоластика виникла як:

- а. безплідне розумування, що відірване від життя
- б. теологічна розробка ідеалів та символів віри за допомогою розуму
- в. раціональне впорядкування християнської догматики
- г. всі варіанти

158. Виберіть із запропонованих варіантів положення, що характеризує номіналізм:

- а. загальні поняття суть тільки імена, що утворюються нашим розумом
- б. справжньою реальністю володіють тільки загальні поняття (універсалії)
- в. універсалії існують поза і до будь-яких речей
- г. справжньою реальністю не володіють ні речі, ні поняття

159. Вкажіть науку, яка вважалася найбільш важливою у Середньовіччі:

- а. логіка
- б. теологія
- в. онтологія
- г. етика

160. Хто здійснив синтез античної філософії з догматами християнського віровчення?

- а. К. Тертуліан
- б. А. Августин
- в. Ю. Мученик
- г. Татіан

161. Початковим етапом у розвитку середньовічної філософії був:

- а. раціоналізм
- б. схоластика
- в. томізм
- г. патристика

162. Основою методологічного парадоксу К. Тертуліана стала ідея, що:

- а. розум повинен зупинитися там, де починається віра
- б. віра повинна ґрунтуватися на свідченнях розуму
- в. реальність непізнана за жодних умов
- г. сутнісною характеристикою реальності виступає її суперечливість

163. Апологетика – це:

- а. філософське вчення, яке захищає Святе Письмо від критики язичників
- б. система парадоксальних текстів, що провокують теологічну думку
- в. апокрифічна література
- г. спроба осмислити Святе Письмо

164. Теологія – це:

- а. родословна богів
- б. вчення про Бога
- в. вчення про кінець світу
- г. вчення про Логос

165. Проблема універсалей відображає протиріччя між пізнавальними установками:

- а. Платона і Демокріта
- б. Парменіда і Геракліта

- в. Сократа і софістів
- г. Платона і Аристотеля

166. Наукове значення проблеми універсальності полягає в тому, що:

- а. розширює рамки наукової картини світу
- б. визначає права і межі мислення
- в. ставить питання про статус всезагального та одиничного
- г. сприяє розвитку логіки

167. Реалісти визнають:

- а. загальне у якості імені
- б. реальність одиничного
- в. реальність одиничного і загального
- г. реальність загального

168. Номіналісти визнають:

- а. реальність одиничного
- б. реальність одиничного та загального
- в. реальність загального
- г. всі відповіді правильні

169. Яка із запропонованих наук у середньовічній культурі вважалась "царицею всіх наук"?

- а. метафізика
- б. математика
- в. теологія
- г. алхімія

170. Хто із античних філософів став авторитетом для схоластики?

- а. Аристотель
- б. Сократ
- в. Платон
- г. Сенека

171. Яку концепцію обґрунтував Тома Аквінський?

- а. двоїстої істини
- б. верифікації
- в. анамнеза
- г. інтенціональності свідомості

172. Хто розробив п'ять доказів буття Бога?

- а. Августин Блаженний
- б. Ансельм Кентерберійський
- в. Тома Аквінський
- г. Іоанн Скот Еріугена

173. Проблема сутності Святої Трійці має філософський смисл, тому що пов'язана з розумінням:

- а. відношення вищої істини та чуттєвої реальності
- б. долі земного світу
- в. відношення церкви та держави
- г. мети людського існування

174. Вирішення проблеми універсальності породило:

- а. концептуалізм
- б. реалізм
- в. номіналізм
- г. всі варіанти вірні

175. Положення про єдність розуму та віри розробив:

- а. Абельяр
- б. Росцелін
- в. Аквінський
- г. Оккам

176. Креаціонізм – це:

- а. принцип, згідно з яким Бог сотворив світ з нічого
- б. принцип богоодкровення
- в. принцип Божого Промислу
- г. принцип кінця світу

177. Хто автор відомого вислову "Вірую, бо це абсурдно"?

- а. Георг Вільгельм Фрідріх Гегель
- б. Іоанн Скот Еріугена
- в. Роджер Бекон
- г. Квінт Септимій Тертуліан

178. Багатоважлива суперечка філософів Середньовіччя про "універсальності" поділила їх на два основних табори:

- а. діалектиків та метафізиків
- б. реалістів та номіналістів
- в. моністів та дуалістів
- г. емпіриків та раціоналістів

179. Твердження, що універсальності існують незалежно від свідомості, розвивав:

- а. реалізм
- б. номіналізм
- в. догматизм
- г. універсалізм

180. Як називається офіційна філософська доктрина католицької церкви, що заснована у Середньовіччі?

- а. апологетика
- б. патристика
- в. томізм
- г. номіналізм

181. Як називається світоглядний принцип середньовічної філософії, згідно якого Бог створив світ з нічого?

- а. ревіляціонізм
- б. креаціонізм
- в. есхатологізм
- г. провіденціалізм

182. Згідно з Т. Аквінським, есенція та екзистенція:

- а. співпадають у Богові
- б. ніколи не співпадають
- в. співпадають у природних явищах
- г. співпадають у людині

183. Яка з названих проблем стала причиною суперечки між номіналістами і реалістами у Середні віки?

- а. проблема часу і вічності
- б. проблема загальних понять, універсалей
- в. проблема душі і тіла
- г. проблема співвідношення віри і розуму

184. Виберіть період, який не є періодом середньовічної філософії:

- а. патристика
- б. софістика
- в. апологетика
- г. схоластика

185. Яка праця належить авторству Августина Блаженного?

- а. "Органон"
- б. "Сповідь"
- в. "Левіафан"
- г. "Антихристиянин"

186. Визначте точку зору теоцентризму у трактуванні людини:

- а. образ і подоба Бога
- б. частинка космосу
- в. вінець природної еволюції
- г. частинка природи

187. Який твір належить до епохи Середньовіччя?

- а. "Так і ні" П. Абеляра
- б. "Теологічно-політичний трактат" Б. Спінози
- в. "Суть християнства" Л. Фейєрбаха
- г. "Божественна комедія" Д. Аліг'єрі

188. Не належить до представників середньовічної схоластики:

- а. Уїльям Оккам
- б. П'єр Абеляр
- в. Дунс Скотт
- г. Августин Блаженний

189. Теоцентризм – це:

- а. ототожнення Бога зі світом
- б. філософське вчення про первинність матерії
- в. філософське вчення про первинність свідомості
- г. принцип, згідно з яким Бог – центр світобудови, активне і творяще начало всього

190. У "Сповіді" Августин Блаженний вперше порушив питання про:

- а. пізнання світу
- б. співвідношення буття і небуття
- в. свободу волі людини
- г. можливість побудови ідеальної держави

191. Який зміст відображає принцип "Бритва Оккама"?

- а. "Все суще є благо"
- б. "Возлюби ближнього свого як самого себе"
- в. "Не слід збільшувати сутності без потреби"
- г. "Немає нічого, окрім Бога, і Бог є буття"

192. На думку Аврелія Августина в трактаті "Про місто Боже", явлення Христа вказало людству шлях до:

- а. багатства
- б. щастя
- в. вічності
- г. раю

193. Як називається праця Августина, присвячена співвідношенню влади світської і духовної та історичній телеології?

- а. "Про місто Боже"
- б. "Сума теології"
- в. "Про вільне рішення"
- г. "Втіха філософією"

194. Яка картина світу найбільш характерна для Середньовіччя?

- а. геоцентрична
- б. креоціоністська
- в. геліоцентрична
- г. міфологічна

195. Християнство поділяє античну тезу про:

- а. вічне буття та переселення душ (метемпсихоз)
- б. існування іншого світу, відмінного від наявного
- в. підпорядкованість людського життя законам
- г. зв'язок ідеального та матеріального в бутті

196. Поділ світу на сакральний і профанний характерний для:

- а. Античності
- б. Середньовіччя
- в. Відродження
- г. Нового часу

197. Онтологічним принципом середньовічної філософії є:

- а. креаціонізм
- б. одкровення
- в. апологетика
- г. раціоналізм

198. Гносеологічним принципом середньовічної філософії є:

- а. одкровення
- б. креаціонізм
- в. теоцентризм
- г. провіденціалізм

199. "Батьком схоластики" вважають середньовічного філософа і теолога:

- а. Августина Блаженного
- б. Тому Аквінського
- в. Северина Боеція
- г. П'єра Абеляра

200. Який із вказаних філософських напрямків відноситься до сучасної філософії?

- а. скептицизм
- б. томізм
- в. концептуалізм
- г. екзистенціалізм

201. Визначте особливість позитивізму:

- а. ігнорування емпіричних даних наук
- б. сцієнтизм
- в. орієнтація на проблеми людини
- г. орієнтація на віру

202. Виберіть течію, що репрезентує ірраціональну філософію ХХ ст.:

- а. фрейдизм
- б. неотомізм
- в. неопозитивізм
- г. неомарксизм

203. Утилітарний підхід до світу характерний для філософії:

- а. герменевтики
- б. прагматизму
- в. позитивізму
- г. екзистенціалізму

204. К. Маркс обґрунтував ідею:

- а. абсолютного Духу
- б. категоричного імперативу
- в. волюнтаризму
- г. матеріалістичного розуміння історії

205. К. Маркс вважав, що в основі розвитку суспільства лежить розвиток:

- а. продуктивних сил
- б. свідомості
- в. світового історичного процесу
- г. взаємодії Бога та природи

206. Гравітація, магнітизм, інтенція тварин до самозбереження, статевий інстинкт та афекти людей – все це, згідно А. Шопенгауера, є проявом:

- а. природи
- б. Бога

- в. волі
- г. розуму

207. А. Шопенгауер вважав, що в принципі життя людей – це:

- а. доля радості та прогресу
- б. сіре та безлике "життя комахи"
- в. подоба маятника – від безтурботного щастя до болю і страждань і навпаки
- г. ланцюг тривоги, розчарувань та мук

208. А. Шопенгауер вважав, що людська історія – це:

- а. прогресивний рух до суспільства всезагального благоденствія
- б. неминуче наближення Страшного Суду
- в. безглузде сплетіння подій
- г. непередбачувана гра випадковості, яка відображає внутрішню закономірність

209. Психологічне поняття, яке визначило філософську антропологію С. К'єркегора:

- а. страх
- б. любов
- в. заздрість
- г. радість

210. Основна ідея філософії С. К'єркегора:

- а. реально існують тільки універсальні явища – рід, клас, держава, суспільство, а окремі індивіди безликі, анонімні та неістинні
- б. людина – унікальна індивідуальність і чим більше вона вдосконалюється, тим більше приносить користь суспільству та покращує його
- в. духовний індивід, одинична людина протистоїть соціальному середовищу та вдосконалюється всупереч йому і його законам
- г. основна антропологічна одиниця – народ, який проявляє свої можливості, таланти і діяльні здібності в окремих індивідах

211. С. К'єркегор розглядав три стадії в розвитку та існуванні Одиничного:

- а. гносеологічна – естетична – релігійна
- б. естетична – етична – релігійна
- в. гносеологічна – етична – естетична
- г. естетична – етична – гносеологічна

212. Виберіть із запропонованих варіантів один із етапів розвитку позитивізму:

- а. трансценденталізм
- б. емпіріокритицизм
- в. картезіанство
- г. неотомізм

213. Виберіть правильне завершення фрази О. Конта "Знати, щоб передбачити, і передбачити, щоб ...":

- а. розпізнати
- б. не помилитися
- в. бути здатним зробити
- г. зробити умовивід

214. О. Конт вважав, що у всіх наукових дослідженнях необхідно прагнути до заміни слова "чому?" словом...:

- а. що?
- б. навіщо?
- в. скільки?
- г. як?

215. На думку О. Конта, розвиток суспільства проходить послідовно три стадії або стани людського духу:

- а. теологічну – метафізичну – позитивну
- б. релігійну – позитивну – натуралістичну
- в. міфологічну – філософську – позитивну
- г. філософську – позитивну – релігійну

216. До класифікації наук О. Конт ввів нову назву науки, яка на його думку замінить політекономію, правознавство і етику:

- а. менеджмент
- б. епістемологія
- в. соціологія
- г. синергетика

217. Соціальним принципом О. Конта була формула:

- а. жити для інших
- б. жити для себе
- в. жити, щоб жити
- г. жити в ім'я справи

218. З точки зору представників емпіріокритицизму, завдання філософії полягає в:

- а. створенні цілісної картини світу
- б. "очищенні" досвіду в науковому знанні від сторонніх уявлень
- в. виробленні відповідей на "вічні" питання людства
- г. узагальненні досягнень природничих наук

219. "Філософія життя" – це філософська течія, яка зосереджена на:

- а. повноті переживань у внутрішньому духовному житті людини
- б. спогляданні нескінчених змін у природі та суспільстві
- в. створенні наукових теорій та систем
- г. формулюванні основних моральних законів

220. Основним поняттям філософії Ф. Ніцше є:

- а. Абсолютна воля
- б. воля до життя
- в. воля до влади
- г. воля як життєвий порив

221. У сфері етики Ф. Ніцше висунув девіз переоцінки цінностей:

- а. "Будьте покірні як голуби і мудрі як змії"
- б. "Горе слабкому"
- в. "Людина людині – Бог"
- г. "Людина – звучить гордо"

222. Кого Ф. Ніцше характеризував як поблажливого, стриманого, ніжного та дружелюбного до собі подібних, а по відношенню до інших – хижим звіром:

- а. людину
- б. надлюдину
- в. постлюдину
- г. транслюдину

223. Для образу "надлюдини" Ф. Ніцше нехарактерне:

- а. визнання справедливості як нерівності "сильних" і "слабких"
- б. формування у результаті розвитку всіх європейських народів, а не однієї, окремої нації
- в. здатність до переоцінки цінностей
- г. повернення до істинної, першопочаткової християнської моралі

224. М. Гайдеггер і Ж.-П. Сартр вважали, що буття, яке спрямоване до ніщо й усвідомлюючи свою кінцевість – це:

- а. екзистенція
- б. мислення
- в. переживання
- г. науковий факт

225. Ж.-П. Сартр вважав, що свобода людини – це:

- а. недосяжна мрія
- б. велике щастя
- в. неминуче тяжке ярмо
- г. завоювання цивілізації

226. Ч. Пірс вважав істиною те, що:

- а. доказано
- б. звично
- в. корисно
- г. незбагнено

227. У філософії прагматизму наука розглядається як:

- а. система достовірних, доведених досвідом знань та фактів
- б. колективна віра людей в уявлення своєї епохи
- в. малоефективний засіб пізнання життя за допомогою аналітичного методу
- г. процес отримання нових знань про природу і людину

228. Згідно з Г. Гадамером, основне завдання філософії – це:

- а. тлумачення та осмислення текстів
- б. зближення філософських роздумів з літературно-художньою творчістю
- в. дослідження філософських письменних пам'яток
- г. сучасна інтерпретація стародавніх ідей

229. Згідно з екзистенціалізмом, сутність людини визначається:

- а. незбагненою долею
- б. Божественним Проведінням
- в. сукупністю виробничих відносин
- г. власним вибором людини своєї мети

230. Визначте представника некласичної філософії:

- а. Л. Фейєрбах
- б. Ф. Енгельс

- в. Ф. Ніцше
- г. І. Кант

231. Хто із цих філософів є представником некласичної філософії?

- а. А. Шопенгауер
- б. К. Маркс
- в. Г. Гегель
- г. Ф. Шеллінг

232. Виберіть базове поняття екзистенційної філософії:

- а. фальсифікація
- б. абсурд
- в. світова воля
- г. антиномія

233. Виберіть поняття екзистенціалізму:

- а. верифікація
- б. "річ для нас"
- в. погранична ситуація
- г. автор

234. Базовим поняттям герменевтики є:

- а. текст
- б. екзистенція
- в. енергія
- г. світовий розум

235. Опорним поняттям герменевтики є:

- а. теза
- б. автор
- в. свобода
- г. тривога

236. Виберіть поняття, яке є основним для герменевтичної філософії:

- а. вибір
- б. абсолютна ідея
- в. тлумачення
- г. воля

237. Опорним поняттям екзистенційної філософії є:

- а. вибір
- б. свідомість
- в. лібідо
- г. есенція

238. Для "філософії життя" базовою категорією виступає:

- а. суб'єкт
- б. воля
- в. енергія
- г. відчуження

239. Основним поняттям філософії Ф. Ніцше виступає:

- а. людина
- б. інтенціональність
- в. феномен
- г. надлюдина

240. Ірраціоналізм вважає основним способом пізнання:

- а. мислення
- б. інтуїцію
- в. інтелект
- г. інтроспекцію

241. Характерною рисою філософії постмодернізму є:

- а. заміна об'єктивної реальності знаково-символічними картинами світу
- б. історичний оптимізм
- в. раціоналізм
- г. дослідження граничних основ буття

242. Родоначальником ірраціоналістичної філософії вважають:

- а. С. К'єркегора
- б. А. Бергсона
- в. О. Конта
- г. К. Маркса

243. Як називається напрям у сучасній західній філософії, який обґрунтовує розуміння як метод пізнання?

- а. персоналізм
- б. прагматизм
- в. герменевтика
- г. структуралізм

244. Сучасна філософія тісно пов'язана з:

- а. політикою
- б. ідеологією
- в. наукою
- г. мистецтвом

245. Згідно з З. Фрейдом, "несвідоме" функціонує на основі:

- а. імпульсів, які надходять від свідомості
- б. архетипів
- в. інтелектуальної інтуїції
- г. первинних потягів з метою отримання задоволення

246. Згідно з Ж.-П. Сартром, свобода для людини є:

- а. великим щастям
- б. недосяжною метою
- в. неминучим тяжким випробуванням
- г. завоюванням цивілізації

247. Визначте напрям сучасної філософії, який вважає, що "філософія – це логіка науки":

- а. екзистенціалізм
- б. постмодернізм

- в. герменевтика
- г. неопозитивізм

248. Вкажіть напрям сучасної західної філософії, що орієнтований на релігійний світогляд:

- а. структуралізм
- б. неопозитивізм
- в. неотомізм
- г. екзистенціалізм

249. З. Фрейд вважав, що основу людської психіки становить:

- а. "Я"
- б. "Над-Я"
- в. "Інший"
- г. "Воно"

250. Характерними рисами української філософської думки є:

- а. спекулятивність
- б. кордоцентризм
- в. абстрактність
- г. панлогізм

251. Хто із наведених філософів належить до епохи українського Відродження:

- а. Юрій Дрогобич
- б. митрополит Іларіон
- в. Пантелеймон Куліш
- г. Климент Смолятич

252. Вкажіть твір, написаний Г. Сковородою:

- а. "Книга буття українського народу"
- б. "Чорна рада"
- в. "Алфавіт, або Бульвар світу"
- г. "Хто такі українці, і чого вони хочуть"

253. Хто з українських філософів відноситься до представників громадівського руху 70-х років XIX ст.?

- а. М. Драгоманов
- б. В. Вернадський
- в. Т. Шевченко
- г. М. Грушевський

254. Хто із українських мислителів належав до філософської діаспори XX ст.?

- а. О. Потебня
- б. М. Грушевський
- в. Д. Чижевський
- г. П. Юркевич

255. Який чинник відіграв значну роль у становленні вітчизняної філософської думки?

- а. кліматичні умови
- б. розвиток науки
- в. християнізація
- г. система освіти

256. Яку ідею розвинув Г. Сковорода у своїй філософії?
- а. сродної праці
 - б. геополітики
 - в. ейдосу
 - г. агностичну
257. За Г. Сковородою світ складається із:
- а. атмосфери, техносфери, ноосфери
 - б. макрокосму, мікрокосму і символічного світу
 - в. феноменів і ноуменів
 - г. біосфери, гідросфери, стратосфери, літосфери
258. Яку ідею К.Маркса поділяв І.Франко?
- а. ідею соціалізму
 - б. ідею диктатури пролетаріату
 - в. ідею інтернаціоналізму
 - г. німецької ідеології
259. У вченні Г. Сковороди "мікрокосм" і "макрокосм" є аналогами понять:
- а. актуального і потенційного
 - б. душі і тіла
 - в. живого і неживого
 - г. людини і Всесвіту
260. Яку ідею К. Маркса не поділяв І. Франко?
- а. пролетарського інтернаціоналізму
 - б. соціалізму
 - в. класової боротьби
 - г. критику ідеалізму
261. Представником Кирило-Мефодіївського товариства не був:
- а. П. Куліш
 - б. Ф. Прокопович
 - в. М. Костомаров
 - г. Т. Шевченко
262. Назвіть представника Кирило-Мефодіївського товариства:
- а. В. Липинський
 - б. Д. Чижевський
 - в. М. Гулак
 - г. В. Лесевич
263. Яка особливість української філософії?
- а. відтворює всі основні етапи розвитку європейської філософії
 - б. ідеологічна заангажованість всіх філософських систем
 - в. служниця теології
 - г. містить політичне забарвлення
264. Характерна риса української філософії:
- а. антеїзм
 - б. раціоналізм

- в. апріоризм
- г. софізм

265. Громадівський рух 70-х років XIX ст. з властивою йому потужною культуротворчою спрямованістю породив нову плеяду української інтелігенції, серед якої був:

- а. В. Вернадський
- б. М. Грушевський
- в. В. Антонович
- г. Д. Донцов

266. Значна роль у становленні української філософської думки належить:

- а. розвитку науки
- б. кліматичним умовам
- в. географічному розташуванню
- г. розвиненій міфологічній системі слов'янських племен

267. Кого називають українським Сократом?

- а. Ф. Прокоповича
- б. Г. Сковороду
- в. Ю. Дрогобича
- г. П. Могилу

268. На українську філософію некласичного періоду мали значний вплив ідеї:

- а. ірраціоналізму
- б. соціалізму
- в. неокантіанства
- г. марксизму

269. Представником філософської школи "київського гуманізму" був:

- а. М. Бердяєв
- б. П. Юркевич
- в. М. Драгоманов
- г. Д. Чижевський

270. Помилковою є думка, що перший дослідник української філософії Д. Чижевський вважав смисловим стрижнем вітчизняної філософії:

- а. філософію серця
- б. українську національну ідею
- в. прагматизм
- г. ідею Бога

271. Вкажіть характерну для української філософії ознаку:

- а. антропологізм
- б. трансцендентальність
- в. скептицизм
- г. атеїзм

272. Хто з українських філософів заповів написати на своїй могилі: "Світ ловив мене, та не впіймав..."?

- а. Г. Сковорода
- б. І. Франко

- в. Т. Шевченко
- г. Ф. Прокопович

273. Визначальною філософською проблемою першого періоду в розвитку української філософії (доба Київської Русі) була:

- а. "Людина – Космос"
- б. "Людина – Бог"
- в. "Людина – Природа"
- г. "Людина – Людина"

274. Визначте головну філософську проблему другого періоду в розвитку української філософії (XVI–XVIII ст.):

- а. "Людина – Людина"
- б. "Людина – Природа"
- в. "Людина – Всесвіт"
- г. "Людина – Бог"

275. Визначте провідну філософську проблему третього періоду розвитку української філософії (XIX – перша половина XX ст.):

- а. "Людина – Природа"
- б. "Людина – Бог"
- в. "Людина – Цивілізація"
- г. "Людина – Нація"

276. Вкажіть спільне поняття, що розвивалось у філософських системах Г. Сковороди і П. Юркевича:

- а. серце
- б. ідея
- в. класова боротьба
- г. свобода

277. Що означає у філософії Г. Сковороди символічний світ?

- а. буквар
- б. Біблія
- в. культура
- г. естетична свідомість

278. Ідеологію українського національного радикалізму розробив:

- а. В. Вернадський
- б. М. Грушевський
- в. П. Куліш
- г. Д. Донцов

279. Некласичний період в історії філософської думки в Україні включає:

- а. український романтизм першої половини XIX ст., натуралістично-позитивістські ідеї другої половини XIX ст. і новітню українську філософію
- б. філософію доби романтично-реформаційної ідеології XVI ст.
- в. філософію доби Київської Русі X–XIII ст.
- г. філософію Києво-Могилянської академії, філософію українського Просвітництва та університетську філософію XIX ст.

280. Характерною ознакою української філософії є:

- а. соліпсизм
- б. екзистенційна спрямованість
- в. атеїстична проблематика
- г. гедонізм

281. За своєю проблематикою рання українська філософська думка тяжіла до:

- а. вибудовування абстрактно-теоретичних конструкцій
- б. морального повчання та життєвої настанови
- в. космоцентризму та натурфілософії
- г. містико-афористичної символіки

282. Кому з давньоруських мислителів належить твір "Слово про закон і благодать"?

- а. К. Туровському
- б. митрополиту Іларіону
- в. К. Смолятичу
- г. В. Мономаху

283. Професійна філософія в Україні зароджується у:

- а. християнських братських школах
- б. монастирських школах
- в. Києво-Могилянській академії
- г. університетах

284. Професійна філософія вперше виникає в Україні у:

- а. Львівській братській школі
- б. Луцькій братській школі
- в. Острозькій колегії
- г. Києво-Могилянському колегіумі

285. Який навчальний заклад в Україні за своєю значущістю порівнювали з англійським Оксфордом та французькою Сорбоною?

- а. Острозьку академію
- б. Київську духовну академію
- в. Києво-Могилянську академію
- г. Київський університет

286. Вихідними складовими філософії Г. Сковороди були концепції про:

- а. споріднену працю як спосіб спасіння душі
- б. три натури, світову антитетику та два світи
- в. три світи, дві натури та життєве щастя
- г. творення світу та світову антитетику

287. Засновник української традиції "філософії серця":

- а. Т. Шевченко
- б. М. Драгоманов
- в. Г. Сковорода
- г. Д. Чижевський

288. Серед філософських напрацювань Г. Сковороди немає вчення про:

- а. сродну працю
- б. рівну нерівність

- в. три світи та їх подвійну природу
- г. ноосферу

289. Це хибна думка, що Г. Сковорода:

- а. створив вчення про три світи
- б. розвиває ідею "сродної праці"
- в. започаткував традицію "філософії серця"
- г. був матеріалістом

290. Кордоцентризм – це:

- а. увага до внутрішнього світу людини
- б. розуміння серця як основи пізнання світу
- в. надання переваги розуму при пізнанні світу
- г. надання переваги почуттям при пізнанні світу

291. Хто з українських філософів досліджував проблему співвідношення мислення і мови?

- а. С. Яворський
- б. О. Потебня
- в. П. Юркевич
- г. В. Вернадський

292. Вчення про ноосферу було розроблене:

- а. В. Вернадським
- б. Д. Чижевським
- в. В. Винниченком
- г. О. Гіляровим

293. Хто з цих філософів продовжив традицію кордоцентризму?

- а. П. Юркевич
- б. І. Франко
- в. М. Драгоманов
- г. В. Липинський

294. На розвиток української філософії в період Київської Русі мали найбільший вплив:

- а. античний стоїцизм
- б. софістика
- в. античний гедонізм
- г. вчення "отців Церкви"

295. Національна інтенція філософського мислення виявляється у:

- а. формі вияву філософської думки
- б. методі дослідження
- в. способі побудови філософського знання
- г. відданості філософа національній ідеї

296. До філософів Києво-Могилянської академії не належав:

- а. П. Могила
- б. Ф. Прокопович
- в. М. Смотрицький
- г. Г. Кониський

297. Яка ідея К. Маркса не була сприйнята І. Франком?

- а. раціоналізму
 - б. критики ідеалізму
 - в. соціалізму
 - г. класового підходу до історії розвитку суспільства
298. Хто представник професорсько-академічного напрямку в українській філософії ХІХ ст.?
- а. О. Новицький
 - б. Г. Сковорода
 - в. Д. Донцов
 - г. Ю. Драгобич
299. Спільною рисою для філософії І. Франка і М. Драгоманова є:
- а. ірраціоналізм
 - б. ідеалізм
 - в. космополітизм
 - г. агностицизм
300. Яка риса притаманна філософії Відродження?
- а. панлогізм
 - б. пантеїзм
 - в. схоластичність
 - г. софізм
301. Який філософ жив і творив епоху Ренесансу?
- а. М. Кузанський
 - б. Ж. Руссо
 - в. І. Кант
 - г. Ф. Бекон
302. Філософське вчення, що максимально зближує Бога і природу, називається:
- а. деїзм
 - б. пантеїзм
 - в. дуалізм
 - г. сотеріологізм
303. Виберіть із запропонованих варіантів епоху, яка відновила ідеали античності:
- а. Просвітництво
 - б. Реформація
 - в. Модернізм
 - г. Ренесанс
304. В якій європейській країні виникає рух Відродження?
- а. Німеччині
 - б. Нідерландах
 - в. Франції
 - г. Італії
305. Історичні рамки епохи Відродження:
- а. ХVІ – ХVІІ ст.
 - б. ХІV – ХVІ ст.

- в. XV – XVI ст.
- г. XIV – XV ст.

306. Філософське мислення епохи Відродження характеризується як:

- а. антропоцентризм
- б. індивідуалізм
- в. технократизм
- г. космоцентризм

307. Гуманізм – це:

- а. сентиментальність, доброта
- б. невідкупність, безстрашність і боротьба проти нелюдяності
- в. людинолюбство, повага особистої гідності людини
- г. всі варіанти вірні

308. Пантеїзм – це:

- а. визнання розуму головним знаряддям пізнання
- б. всебожжя, визнання присутності Бога у всій природі
- в. визнання первинності матерії по відношенню до свідомості
- г. уміння людини знаходити приховане значення предмета, тексту тощо

309. Секуляризація – це:

- а. аналіз походження слів
- б. з'ясування морального сенсу життя
- в. звільнення світського життя від релігії
- г. з'ясування ходу думок людини

310. Гуманісти піддали критиці:

- а. праці "батьків церкви"
- б. християнське віровчення загалом
- в. схоластику
- г. вчення томізму

311. Вкажіть особливість ренесансної натурфілософії:

- а. пантеїзм
- б. плюралізм
- в. дуалізм
- г. атеїзм

312. Яка ідея філософії Відродження поставила людину у центр світобудови?

- а. гуманізму
- б. антропоцентризму
- в. антисхоластики
- г. естетичного розуміння дійсності

313. Виберіть відомий твір Миколи Кузанського:

- а. "Про причину, початок і єдине"
- б. "Про вчене незнання"
- в. "Про нескінченність Всесвіту і світів"
- г. "Про природу"

314. Філософія природи Дж. Бруно – це:

- а. дуалізм
- б. креаціонізм
- в. пантеїзм
- г. деїзм

315. Яку позицію виражає теза Дж. Бруно, що природа є не що інше як Бог у речах?

- а. пантеїзму
- б. атеїзму
- в. деїзму
- г. панлогізму

316. Визначте натурфілософа епохи Відродження:

- а. М. Кузанський
- б. П. делла Мірандола
- в. Н. Макіавеллі
- г. Ф. Петрарка

317. Хто з філософів Відродження представляв гуманістичний напрям?

- а. Н. Макіавеллі
- б. Дж. Бруно
- в. Ф. Петрарка
- г. М. Кузанський

318. Т. Мор і Т. Кампанелла є представниками:

- а. неоплатонізму
- б. політичної філософії
- в. натурфілософії
- г. утопічного соціалізму

319. В якій праці Н. Макіавеллі здійснив обґрунтування світської держави?

- а. трактат "Державець"
- б. трактат "Левіафан"
- в. діалог "Держава"
- г. утопія "Місто Сонця"

320. Родоначальником ідеології гуманізму був:

- а. Л. да Вінчі
- б. Ф. Петрарка
- в. М. Фічіно
- г. Е. Роттердамський

321. Еразм Роттердамський написав працю:

- а. "Державець"
- б. "Досліди"
- в. "Держава"
- г. "Похвала глупству"

322. Гуманісти епохи Відродження стверджували, що:

- а. "немає істоти нещаснішої за людину"
- б. "мета виправдовує засоби"

- в. "чудо велике є людина"
- г. "буття Бога може бути доведене"

323. Яка провідна тема філософських пошуків епохи Відродження?

- а. гуманізм
- б. теоцентризм
- в. метафізика
- г. епістемологія

324. Пантеїстичні ідеї притаманні філософській системі:

- а. Т. Кампанелли
- б. М. Кузанського
- в. Н. Макіавеллі
- г. Т. Мора

325. Натурфілософія Дж. Бруно сформована під впливом:

- а. геліоцентричної системи
- б. геоцентричної системи
- в. канонічно-церковного вчення
- г. космоцентричної системи

326. Головна риса філософії Відродження:

- а. кордоцентризм
- б. антропоцентризм
- в. теоцентризм
- г. космоцентризм

327. Про острів Утопію розповів:

- а. М. Монтень
- б. Е. Роттердамський
- в. Т. Мор
- г. Н. Макіавеллі

328. Кому належать слова "Спалити – не значить спростувати"?

- а. Ф. Петрарці
- б. Дж. Бруно
- в. Т. Кампанеллі
- г. Н. Макіавеллі

329. Ідеологами протестантизму були:

- а. М. Лютер і Ж. Кальвін
- б. Ф. Вольтер і Ж.-Ж. Руссо
- в. Т. Мор і Т. Кампанелла
- г. М. Кузанський і Г. Галілей

330. Ідейні погляди Дж. Бруно можна віднести до:

- а. волюнтаризму
- б. політеїзму
- в. пантеїзму
- г. панлогізму

331. Уявлення про Бога як безособове начало, яке злите зі всім Всесвітом, називається:

- а. політеїзм
- б. аскетизм
- в. деїзм
- г. пантеїзм

332. Хто з філософів Відродження представляє утопічний соціалізм?

- а. Т. Кампанелла
- б. М. Кузанський
- в. Л. да Вінчі
- г. Ф. Петрарка

333. Визначте філософа епохи Відродження, погляди якого відносять до утопічного соціалізму:

- а. Дж. Бруно
- б. Т. Мор
- в. М. Монтень
- г. Л. Валла

334. Крилатий вираз "Мета виправдовує засоби" належить:

- а. М. Коперніку
- б. Н. Макіавеллі
- в. Г. Галілею
- г. Е. Роттердамському

335. Відомим соціальним філософом епохи Відродження був:

- а. Н. Макіавеллі
- б. М. Лютер
- в. Ж. Кальвін
- г. Г. Галілей

336. "Королем гуманізму" вважають:

- а. М. Фічіно
- б. Т. Мора
- в. Е. Роттердамського
- г. Л. Валла

337. Як називав своє вчення Е. Роттердамський?

- а. "Апологія насолоди"
- б. "Природна релігія"
- в. "Всезагальна релігія"
- г. "Філософія Христа"

338. Як Т. Мор назвав свою працю про ідеальний державний устрій?

- а. "Місто Сонця"
- б. "Про свободу волі"
- в. "Утопія"
- г. "Про дух Законів"

339. Який вираз належить Н. Макіавеллі?

- а. "Полюби Бога всім серцем своїм і всією душею своєю – і роби, що хочеш"
- б. "Я мислю, значить, я існую"

- в. "Розумію, щоб вірити"
- г. "В основі людської діяльності лежить "інтерес"

340. М. Копернік є творцем:

- а. геліоцентричної картини світу
- б. геоцентричної картини світу
- в. космоцентричної картини світу
- г. синергетичної картини світу

341. Філософ епохи Відродження, католицький кардинал, автор праці "Про вчене незнання":

- а. Г. Галілей
- б. Дж. Бруно
- в. М. Кузанський
- г. Е. Роттердамський

342. Що має на увазі Е. Роттердамський, пишучи: "Без мене ніяке суспільство, ніякі житейські зв'язки не були би приємними і міцними"?

- а. розум
- б. лестоці
- в. самолюбство
- г. безглуздість

343. Хто з філософів Відродження був скептиком?

- а. М. Монтень
- б. М. Кузанський
- в. Дж. Бруно
- г. М. Фічіно

344. Як називається епоха відновлення античності в Європі?

- а. Просвітництво
- б. Відродження
- в. Новий час
- г. Середні віки

345. Визначте основний об'єкт дослідження, міру речей та відношень в епоху Відродження:

- а. Бог
- б. космос
- в. людина
- г. природа

346. Яка світська світоглядна позиція епохи Відродження протистояла схоластиці і духовному пануванню Церкви?

- а. природоцентризм
- б. кордоцентризм
- в. естетизм
- г. гуманізм

347. Хто автор твору "Промова про свободу і гідність людини"?

- а. Ніколо Макіавеллі
- б. Піко делла Мірандола

- в. Ансельм Кентерберійський
- г. Мішель Монтень

348. Положення про нескінченність Всесвіту у часі та просторі, про злиття Бога і природи обґрунтував:

- а. Ф. Петрарка
- б. Дж. Бруно
- в. К. Птолемей
- г. Г. Галілей

349. Італійський поет, автор сонетів про Лауру, засновник гуманізму, критик схоластики:

- а. Франческо Петрарка
- б. Марсіліо Фічіно
- в. Джовані Бокаччо
- г. Данте Аліґ'єрі

350. Яка примара людського розуму, за Ф. Беконом, стоїть на заваді досягнення істини?

- а. віри
- б. печери
- в. ідеології
- г. авторитету

351. У праці "Роздуми про метод" Р. Декарт наводить правило для досягнення істинного знання. Виберіть його із запропонованих:

- а. в розрахунках дотримуватись міри, розуміючи, що в будь-якому випадку всього не передбачити
- б. фіксувати спостереження за допомогою певних систем позначення, прийнятих у науці
- в. звільнити розум від заблуджень, які затіняють або заважають пізнанню
- г. свої ідеї розташовувати у певній послідовності, починаючи з простих, просуваючись, ніби по сходинках до більш складних

352. Назвіть представника філософії Нового часу:

- а. Піфагор
- б. Ф. Бекон
- в. Д. Дідро
- г. К. Тертуліан

353. Для філософії Р. Декарта характерною рисою є:

- а. механіцизм
- б. атеїзм
- в. сенсуалізм
- г. волюнтаризм

354. Хто був родоначальником емпіризму як філософського напрямку Нового часу?

- а. Джон Локк
- б. Френсіс Бекон
- в. Рене Декарт
- г. Томас Гоббс

355. Хто вважав, що свідомість новонародженої людини є "чистою дошкою"?

- а. Дж. Локк
- б. Дж. Берклі
- в. Б. Спіноза
- г. Р. Декарт

356. Яка картина світу лежить в основі філософських систем французьких просвітників Нового часу?

- а. релігійна
- б. релятивістська
- в. механічна
- г. міфологічна

357. Хто із наведених філософів стояв на позиціях раціоналізму?

- а. Р. Декарт
- б. Дж. Локк
- в. Ф. Бекон
- г. Т. Гоббс

358. Характерною рисою філософії Нового часу була:

- а. логічність
- б. примат віри над розумом
- в. антропологізм
- г. науковість

359. Головною проблемою філософії Нового часу була:

- а. відношення матеріального та ідеального
- б. пошуку методу наукового пізнання
- в. людини
- г. Бога

360. Хто із філософів Нового часу є автором афоризму: "Знання – це сила"?

- а. Т. Гоббс
- б. Р. Декарт
- в. Ф. Бекон
- г. Д. Локк

361. Виберіть філософський напрям, прихильники якого вважали, що в інтелекті немає нічого, чого б не було в відчуттях:

- а. емпіризм
- б. раціоналізм
- в. ірраціоналізм
- г. скептицизм

362. Справжнім шляхом пізнання, на думку Ф. Бекона, є:

- а. павука
- б. мурахи
- в. бджоли
- г. всі відповіді правильні

363. Кому належить вислів: "Я мислю – відповідно, я існую"?

- а. Д. Берклі
- б. Ф. Бекону
- в. Б. Спінозі
- г. Р. Декарту

364. Що являється джерелом знання з точки зору раціоналізму?

- а. апіорні категорії розсудку
- б. розум та відчуття
- в. досвід
- г. розум

365. Хто із філософів Нового часу вважав людину як єдність двох субстанцій – тіла та духу?

- а. П. Гольбах
- б. Р. Декарт
- в. Д. Дідро
- г. Ж.-Ж. Руссо

366. Головним атрибутом матерії, на думку Р. Декарта, є:

- а. протяжність
- б. вічність
- в. мінливість
- г. дискретність

367. Як називається вчення, яке визнає Бога як творця природи, її законів та руху, але заперечує втручання Бога у природні процеси після акту творіння?

- а. атеїзм
- б. політеїзм
- в. теїзм
- г. деїзм

368. Представниками емпіризму у філософії Нового часу були:

- а. П. Гассенді, П. Бейль, Н. Мальбраш
- б. Д. Дідро, К. Гельвецій, П. Гольбах
- в. Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц
- г. Ф. Бекон, Т. Гоббс, Д. Локк

369. Визначте автора твору "Людина–машина":

- а. Ламетрі
- б. Руссо
- в. Гельвецій
- г. Дідро

370. Метод Ф. Бекона:

- а. дедукція
- б. діалектика
- в. індукція
- г. метафізика

371. Хто із філософів Нового часу заперечував об'єктивне існування матерії?

- а. Т. Гоббс
- б. Д. Берклі

- в. Г. Лейбніц
- г. Б. Спіноза

372. Хто автор праці "Новий органон"?

- а. Дж. Локк
- б. Б. Спіноза
- в. Аристотель
- г. Ф. Бекон

373. Емпіризм виводить все пізнання із:

- а. почуттєвого досвіду
- б. чуттєвого уявлення
- в. чуттєвого сприйняття
- г. чуттєвого досвіду

374. Який напрям у філософії вважає розум основою пізнання людини?

- а. раціоналізм
- б. ірраціоналізм
- в. сенсуалізм
- г. релятивізм

375. Безпосереднє вбачання істини розумом Р. Декарт називав:

- а. дедукцією
- б. індукцією
- в. інтуїцією
- г. прозрінням

376. Філософське вчення про всезагальну одухотвореність матерії називається:

- а. анімізм
- б. гілозоїзм
- в. спіритуалізм
- г. фетишизм

377. Французький філософ Нового часу, засновник алгебри та геометрії:

- а. Р. Декарт
- б. Б. Паскаль
- в. Д. Дідро
- г. Г. Лейбніц

378. Французькі філософи-просвітителі вважали, що:

- а. суспільство неухильно рухається по шляху, що веде до заснованого на законі та розумі порядку
- б. єдність світу визначається не Божественним началом, а розвитком людського розуму
- в. критеріями прогресу виступають розвиток розуму, науки, культури, просвітництво народу
- г. всі варіанти вірні

379. Хто з філософів вважав основою буття "монади"?

- а. Г. Лейбніц
- б. Б. Спіноза

- в. Д. Берклі
- г. Т. Гоббс

380. Центральним поняттям онтології Р. Декарта є:

- а. матерія
- б. субстанція
- в. монада
- г. апейрон

381. Кому з філософів Нового часу належить ідея поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову?

- а. Ф. Бекону
- б. Д. Локку
- в. Ж.-Ж. Руссо
- г. Т. Гоббсу

382. Кого з філософів Нового часу вважають "великим скептиком"?

- а. Д. Дідро
- б. І. Канта
- в. Д. Юма
- г. Р. Декарта

383. Назвіть філософа, який сформулював теорію держави на основі суспільного договору:

- а. Д. Юм
- б. Р. Декарт
- в. Т. Гоббс
- г. Ж. Ламетрі

384. Кому належить крилатий вираз "війна всіх проти всіх"?

- а. Т. Гоббсу
- б. Д. Локку
- в. Ж.-Ж. Руссо
- г. Д. Юму

385. Хто автор виразу "людина людині – вовк"?

- а. К. Гельвецій
- б. Ф. Вольтер
- в. Н. Макіавеллі
- г. Т. Гоббс

386. Родоначальником лібералізму у філософії Нового часу був:

- а. Б. Мандевіль
- б. Дж. Локк
- в. Б. Спіноза
- г. Ф. Бекон

387. Ф. Бекон – основоположник:

- а. концептуалізму
- б. номіналізму
- в. реалізму
- г. емпіризму

388. Філософ Нового часу, адвокат, державний діяч та природодослідник:

- а. Ф. Бекон
- б. Р. Декарт
- в. Д. Берклі
- г. Б. Спіноза

389. "Чистою дошкою" Джон Локк називав:

- а. людське тіло
- б. людську душу
- в. космічний розум
- г. суспільство

390. Філософ-просвітител, який розробляв проблему "культура – цивілізація":

- а. Ф. Вольтер
- б. Ж.-Ж. Руссо
- в. Д. Дідро
- г. К. Гельвецій

391. Д. Локк вважав, що свобода людини:

- а. абсолютна і ніким не контрольована
- б. відносна і залежить від умов життя людини
- в. обмежена свободою інших людей
- г. обмежена силою держави

392. Ф. Вольтер вважав людину істотою:

- а. природною
- б. політичною
- в. суспільною
- г. біосоціальною

393. Філософія Дж. Берклі:

- а. дуалістична
- б. об'єктивно ідеалістична
- в. суб'єктивно ідеалістична
- г. матеріалістична

394. Філософія Р. Декарта:

- а. дуалістична
- б. матеріалістична
- в. ідеалістична
- г. соліпсична

395. Хто автор крилатого виразу "Існувати – значить бути сприйнятим"?

- а. Р. Декарт
- б. Т. Гоббс
- в. Б. Спіноза
- г. Дж. Берклі

396. Як називається філософський напрям, який розвивав ідеї Р. Декарта?

- а. сенсуалізм
- б. картезіанство

- в. концептуалізм
- г. реалізм

397. Вихідним принципом філософування Р. Декарта був:

- а. діалектика
- б. сумнів
- в. інтуїція
- г. експеримент

398. На думку Т. Гоббса, "природний стан" – це:

- а. любов до ближнього
- б. боротьба проти несправедливості
- в. рівновага любові та ненависті
- г. війна всіх проти всіх

399. Хто автор філософського твору "Левіафан"?

- а. Т. Гоббс
- б. Ж.-Ж. Руссо
- в. К. Гельвецій
- г. Д. Дідро

400. Термін "філософія" означає:

- а. любов до мистецтва
- б. любов до Бога
- в. любов до мудрості
- г. любов до істини

401. Предметом вивчення філософії є:

- а. світ у його цілісності
- б. наукові теорії
- в. філософські системи
- г. філософські теорії

402. Мову філософії утворюють:

- а. терміни, символи і метафори
- б. поняття, категорії і концепти
- в. категорії, екзистенціали і концепти
- г. терміни, поняття, концепти

403. До філософських методів зараховують:

- а. феноменологію
- б. праксеологію
- в. аксіологію
- г. епістемологію

404. Онтологія – це вчення про:

- а. буття
- б. пізнання
- в. діяльність
- г. поведінка

405. Гносеологія – це вчення про:

- а. діяльність
- б. знання
- в. пізнання
- г. істину

406. Феноменологія – це вчення про:

- а. обґрунтоване знання
- б. досвід свідомості
- в. природу дійсності
- г. творчу уяву

407. Позатеоретичний світогляд – це:

- а. релігія
- б. наука
- в. філософія
- г. метафізика

408. Теоретичний світогляд – це:

- а. міфологія
- б. релігія
- в. філософія
- г. мистецтво

409. Відповіді на філософські проблеми шукають у:

- а. повсякденному житті
- б. міркуваннях розуму
- в. результатах наукових досліджень
- г. чуттєвому досвіді

410. Онтологія є вченням про:

- а. буття, принципи його організації та пізнання
- б. існування сутнього та його участь у бутті
- в. сутність та її властивості
- г. розуміння світу та його будови

411. Асіологія – це вчення про:

- а. буття як основу існування сутнього
- б. сутнє як основу існування буття
- в. сутність та її властивості
- г. існування як сутність буття

412. Метафізика – це вчення про:

- а. існування усього, що є
- б. будову усього, що є
- в. розвиток усього, що є
- г. поведінку усього, що є

413. Метафізика ніколи не називалась:

- а. перша філософія
- б. універсальна наука

- в. формальна логіка
- г. догматична теологія

414. Онтологія і метафізика співвідносяться у такий спосіб:

- а. онтологія і метафізика взаємно обґрунтовують одна одну
- б. онтологія є передумовою та основою метафізики
- в. метафізика є передумовою та основою онтології
- г. онтологія є підставою метафізики, а метафізика її наслідком

415. Буття – це:

- а. усе існуюче
- б. світ як ціле
- в. світ людини
- г. світ культури

416. Основними формами буття є:

- а. буття необхідності
- б. буття свободи
- в. буття культури
- г. буття можливості

417. Незалежною основою буття є:

- а. абстракція
- б. акциденція
- в. субстанція
- г. екзистенція

418. Трансцендентальна феноменологія – це вчення про світ досвіду:

- а. трансцендентного суб'єкта
- б. трансцендентального суб'єкта
- в. іманентного суб'єкта
- г. саморефлексійного суб'єкта

419. Свідомість – це духовний світ:

- а. людини
- б. культури
- в. людини і суспільства
- г. людства

420. Діалектика – це вчення, яке стверджує:

- а. все у світі стало
- б. все у світі змінюється
- в. все у світі відносне
- г. все у світі абсолютне

421. Основним принципом діалектики є принцип:

- а. відносності
- б. доповнювальності
- в. розвитку
- г. суперечності

422. Категорія "міра" пов'язана із законом:

- а. взаємодії і єдності протилежностей
- б. взаємного переходу кількісних і якісних змін
- в. взаємодії протилежностей і заперечення заперечення
- г. взаємного переходу причини та наслідку

423. Механізм розвитку описують категорії:

- а. теза – антитеза – інтуїція
- б. теза – антитеза – інтеграція
- в. теза – антитеза – синтез
- г. теза – антитеза – інтеракція

424. Джерелом діалектичного розвитку є:

- а. необхідність
- б. суперечність
- в. протилежність
- г. взаємодія

425. Закон взаємного переходу кількісних і якісних змін описують категорії:

- а. сутність, явище, дійсність
- б. якість, кількість, міра
- в. загальне, особливе, одиничне
- г. основа, існування, річ

426. Якість – це:

- а. характеристика елементів множини
- б. відмінність між елементами множини
- в. подібність між елементами множини
- г. величина елементів множин

427. Кількість – це:

- а. якісна специфіка елементів множини
- б. кількісний інтервал між елементами множини
- в. тотожність елементів множини
- г. відмінність між елементами множини

428. Закон єдності та боротьби протилежностей описують категорії:

- а. протилежність, суперечність, єдність
- б. протилежність, взаємодія, єдність
- в. протилежність, відношення, основа
- г. протилежність, перехід, суперечність

429. Закон заперечення заперечення описують категорії:

- а. рух і розвиток
- б. протилежність і суперечність
- в. розвиток і діалектичне заперечення
- г. розвиток і взаємозв'язок

430. Гносеологія є вченням про:

- а. істину
- б. пізнання

- в. знання
- г. правду

431. Епістемологія – це вчення про:

- а. знання
- б. пізнання
- в. обґрунтоване знання
- г. критерії істини

432. Філософія науки – це вчення про:

- а. досвідне знання
- б. знання як таке
- в. обґрунтоване знання
- г. вивідне знання

433. Істина, зміст якої не залежить від людини, – це:

- а. об'єктивна істина
- б. суб'єктивна істина
- в. абсолютна істина
- г. відносна істина

434. Істина, яка виражає знання в повному обсязі, – це:

- а. об'єктивна істина
- б. абсолютна істина
- в. конкретна істина
- г. універсальна істина

435. Серед концепцій істини відсутня:

- а. когерентна
- б. прагматистська
- в. системна
- г. конвенціоналістська

436. Метою пізнання є:

- а. знання
- б. розуміння
- в. істина
- г. переконання

437. Проблема – це:

- а. знання про пізнання
- б. знання про знання
- в. знання про незнання
- г. незнання про знання

438. Методом емпіричного пізнання є:

- а. спостереження
- б. ідеалізація
- в. моделювання
- г. формалізація

439. Методом теоретичного пізнання є:

- а. експеримент
- б. гіпотетико-дедуктивний метод
- в. формалізація
- г. вимірювання

440. Філософська антропологія – це вчення про:

- а. природу
- б. людину
- в. культуру
- г. цивілізацію

441. Процес формування людини називається:

- а. антропогенез
- б. адаптація
- в. соціалізація
- г. ресоціалізація

442. Людина є істотою:

- а. біологічною
- б. соціальною
- в. біосоціальною
- г. метафізичною

443. Біологічне і соціальне в людині співвідносяться таким чином:

- а. Біологічне визначає соціальне
- б. соціальне має зверхність над біологічним
- в. у різних ситуаціях їх сполучення різне
- г. біологічне незалежне від соціального

444. Сутність людини полягає у:

- а. соціальності, біологічності, діяльності
- б. соціальності, духовності, діяльності
- в. духовності, душевності, діяльності
- г. біологічності, соціальності і діяльності

445. Індивідуальність – це:

- а. Духовність людини
- б. неповторне людини
- в. індивід, що став особистістю
- г. психічне в людині

446. Особа – це:

- а. індивід, що має певний рівень знань і здатний контролювати свою поведінку
- б. штучна юридична конструкція
- в. продукт суспільних відносин
- г. результат самовдосконалення

447. Особистість – це:

- а. людина, яка досягла успіху, стала популярною і багато віддає суспільству
- б. людина, яка наділена в суспільстві особливими повноваженнями

- в. людина як суспільна істота, глибинна реальність її внутрішнього світу
- г. людина як релігійна істота, приналежна до певної конфесії

448. Аксіологія – це вчення про:

- а. цінності, оцінки, ідеали
- б. соціальну справедливість
- в. свободу і відповідальність
- г. життя і смерть

449. Свобода – це:

- а. можливість робити усе, що заманеться
- б. вміння підпорядковувати усе своїй волі
- в. усвідомлена необхідність
- г. нехтування необхідністю

450. Соціальнофілософія – це вчення про:

- а. культуру
- б. суспільство
- в. історію
- г. прогрес

451. Ноосфера – це:

- а. розвинута біосфера
- б. стан соціосфери
- в. сфера, побудована розумом
- г. стан літосфери

452. Філософія історії – це вчення про:

- а. прогрес і регрес
- б. формації і цивілізації
- в. спрямованість і смисл історичного процесу
- г. походження світового порядку

453. Найвища мета культури:

- а. створення умов для творчості
- б. людина як особистість
- в. сама культура як самоціль
- г. передача досвіду

454. Цивілізація – це:

- а. наукова концепція
- б. сучасне суспільство
- в. культурний розвиток суспільства
- г. просторові межі суспільства

455. Цивілізація і культура співвідносяться таким чином:

- а. цивілізація старша за культуру
- б. культура виникла раніше за цивілізацію
- в. культура і цивілізація виникли одночасно
- г. цивілізація є виродженням культури

456. Суспільний прогрес – це:

- а. удосконалення суспільного життя
- б. закономірний розвиток суспільства
- в. розв'язання глобальних проблем сучасності
- г. утвердження світового порядку

457. Формація – це:

- а. характерний спосіб виробництва
- б. історично змінна форма власності
- в. певний спосіб виробництва із відповідною формою власності
- г. етап розвитку історії

458. Зміст формації визначає:

- а. базис
- б. надбудова
- в. ідеологія
- г. політика

459. Проблема пізнання у філософії досліджується:

- а. онтологією
- б. епістемологією
- в. феноменологією
- г. структуралізмом

460. Гносеологічними коренями агностицизму є:

- а. лобіювання інтересів правлячої еліти
- б. неповний збіг змісту думки з об'єктом пізнання
- в. конвенціоналізм
- г. політична заангажованість учених

461. Що таке гносеологія?

- а. наука, що вивчає процес пізнання
- б. вчення про норми та засади людських взаємин
- в. наука, що вивчає основні засади і форми буття світу
- г. мистецтво трактування текстів

462. Процес пізнання можливий при наявності об'єкта та суб'єкта пізнання. Що таке суб'єкт пізнання?

- а. абстрактна людина
- б. суспільна істота
- в. індивід
- г. високорозвинуті тварини (ссавці)

463. Яка форма пізнання належить до чуттєвого рівня пізнання?

- а. судження
- б. умовивід
- в. гіпотеза
- г. уявлення

464. До методів суто теоретичного дослідження належать:

- а. аналогія, моделювання
- б. єдність логічного та історичного

- в. аналіз, синтез
- г. опис, вимірювання

465. Як вирішує проблему пізнання світу ідеалізм?

- а. зміст пізнання отримує з діяльності самої свідомості
- б. зміст пізнання отримує з чуттєвості
- в. джерелом пізнання вважає об'єктивну реальність
- г. зміст пізнання отримує з об'єктивної реальності

466. Оберіть основний принцип, на якому ґрунтується сучасна матеріалістична гносеологія:

- а. суб'єктивності
- б. агностицизму
- в. монізму
- г. активного творчого відображення

467. Формою раціонального пізнання є:

- а. відчуття
- б. судження
- в. пам'ять
- г. інтуїція

468. Раціональне пізнання виступає у формі:

- а. сприйняття
- б. уявлення
- в. поняття
- г. пам'яті

469. Гносеологія, як розділ філософського знання, досліджує:

- а. комунікацію
- б. буття
- в. інтенціональність
- г. пізнавальний процес

470. Досвід лежить в основі:

- а. раціоналізму
- б. емпіризму
- в. сенсуалізму
- г. емпіріокритицизму

471. Положення, що не тільки пізнання, а й існування світу визначається людиною, виражає позицію:

- а. суб'єктивного ідеалізму
- б. соліпсизму
- в. об'єктивного ідеалізму
- г. матеріалізму

472. З матеріалістичної точки зору предметом пізнання можуть бути предмети:

- а. матеріального світу
- б. віртуального світу
- в. духовного світу
- г. всі варіанти вірні

473. До основних форм раціонального пізнання не належить:
- а. сприйняття
 - б. поняття
 - в. категорії
 - г. судження
474. Існують два рівні наукового пізнання:
- а. чуттєвий і раціональний
 - б. образний й емоційний
 - в. емпіричний і теоретичний
 - г. буденний і теоретичний
475. Логічна операція, що передбачає перехід від окремого до загального, називається:
- а. індукція
 - б. дедукція
 - в. умовивід
 - г. узагальнення
476. Логічна операція переходу від загального до окремого називається:
- а. дедукція
 - б. формалізація
 - в. моделювання
 - г. індукція
477. У західній філософії синонімом терміна "гносеологія" виступає:
- а. епістема
 - б. теорія
 - в. епістемологія
 - г. парадигма
478. Критерієм пізнання в марксизмі вважається:
- а. істина
 - б. практика
 - в. досвід
 - г. розум
479. Роль філософії в науковому пізнанні пов'язана з:
- а. розробкою методології пізнання
 - б. утвердженням альтернативного способу світосприйняття
 - в. розробкою умоглядних схем
 - г. розробкою, уточненням абстрактних понять
480. Який напрям у філософії вважає практику метою, джерелом і критерієм істини?
- а. фрейдизм
 - б. марксизм
 - в. неотомізм
 - г. екзистенціалізм
481. Формою чуттєвого пізнання є:
- а. теорія
 - б. умовивід

- в. сприйняття
- г. гіпотеза

482. Визначення істини як відповідності наших знань речам дав:

- а. Р. Декарт
- б. Сократ
- в. Т. Аквінський
- г. Аристотель

483. Який із методів належить до теоретичного пізнання?

- а. спостереження
- б. формалізація
- в. експеримент
- г. опис

484. Якої позиції дотримується філософ, стверджуючи, що істина є розкриттям сутнісних сил самої матерії, її саморуху?

- а. ідеалізму
- б. прагматизму
- в. матеріалізму
- г. постпозитивізму

485. Сукупність прийомів, процедур, правил, що застосовуються для отримання достовірного знання, називається:

- а. методом
- б. парадигмою
- в. експериментом
- г. теорією

486. Форма організації наукового знання, яка дає цілісне уявлення про закономірності та сутність досліджуваного об'єкта, називається:

- а. умовиводом
- б. теорією
- в. узагальненням
- г. висновком

487. У трактуванні істини постулат Протагора, що "людина є мірою всіх речей", став класичним обґрунтуванням:

- а. критицизму
- б. еkleктизму
- в. релятивізму
- г. догматизму

488. Як називається форма думки, яка фіксує загальні і суттєві властивості та відношення предметів, речей, явищ, процесів?

- а. дискурс
- б. концепт
- в. знак
- г. поняття

489. Як називається метод, згідно з яким на основі подібності предметів за певними властивостями робиться висновок про подібність цих предметів за іншими властивостями,

тобто здійснюється перенесення деяких ознак, властивостей, притаманних одному предмету, на інший, який до нього подібний?

- а. формалізація
- б. моделювання
- в. аналогія
- г. узагальнення

490. Гносеологія досліджує:

- а. природу пізнання та його можливості
- б. сутність людини
- в. першооснову всіх речей, явищ і процесів
- г. сутність та сенс історії

491. Проблема визначається як:

- а. момент і механізм заміни старої якості новою
- б. свідоме спотворення істини
- в. ілюзорне усвідомлення дійсності
- г. знання про незнання

492. Омана – це:

- а. форма знання, яка не є формою однозначної необхідності
- б. наукове припущення або передбачення
- в. істина, яка поширена за межі її чинності
- г. складне теоретичне або практичне завдання, яке потребує вирішення

493. Філософська концепція, що піддає сумніву можливість пізнання об'єктивної дійсності в силу того, що знання про речі змінюються, а тому про річ можна сказати двояко: як позитивно, так і негативно:

- а. агностицизм
- б. скептицизм
- в. нігілізм
- г. релятивізм

494. Яке поняття є ключовим для розуміння емпіризму?

- а. дедукція
- б. інтуїція
- в. чуттєвий досвід
- г. практика

495. Який із цих варіантів не належить до історичних моделей науки?

- а. постнекласична модель науки
- б. некласична модель науки
- в. неокласична модель науки
- г. класична модель науки

496. Яке визначення істини є хибним?

- а. істина є суб'єктивною за змістом, але об'єктивною за формою
- б. істина є об'єктивною за змістом, але суб'єктивною за формою
- в. істина є процесом, а не готовим результатом пізнання
- г. істина є адекватним відображенням дійсності

497. Якій концепції належить трактування істини як відповідності висловів фактам?
- а. конвенціоналістській
 - б. кореспондуючій
 - в. когерентності
 - г. прагматичній
498. Хто автор вислову "Багато знань розуму не навчають"?
- а. І. Франко
 - б. Геракліт
 - в. Піфагор
 - г. Г. Гегель
499. Яка галузь філософії вивчає всезагальні проблеми пізнання та сукупність прийомів наукового дослідження?
- а. аксіологія
 - б. праксеологія
 - в. методологія
 - г. феноменологія
500. Яка з названих категорій є основоположною в гносеології?
- а. субстанція
 - б. істина
 - в. свідомість
 - г. буття
501. Як називають істину про досконало повне, точне, всебічне та вичерпне знання про будь-яке явище?
- а. науковою
 - б. об'єктивною
 - в. конкретною
 - г. абсолютною
502. Мета пізнання зорієнтована на:
- а. істину
 - б. об'єкт пізнання
 - в. суб'єкт пізнання
 - г. перетворення предметного змісту у зміст свідомості
503. Вся сукупність достовірних даних про зовнішній та внутрішній світ людини, якою володіє суспільство чи окремий індивід, називається:
- а. парадигмою
 - б. концепцією
 - в. уявленням
 - г. знанням
504. Визначте форми раціонального пізнання:
- а. інтуїція, передчуття, передбачення
 - б. поняття, судження, умовивід
 - в. відчуття, сприйняття, уявлення
 - г. відчуття, почуття, уява

505. Наукова теорія, яка виступає як взірць наукового дослідження на певному етапі розвитку науки, називається:

- а. концепцією
- б. теорією
- в. парадигмою
- г. доктриною

506. Про неможливість пізнання сутності речей і загалом світу стверджує:

- а. нігілізм
- б. агностицизм
- в. скептицизм
- г. містицизм

507. Як називається концепція істини, заснована на постулаті, що в основі наукових теорій лежать домовленості та угоди між науковими товариствами?

- а. відповідності
- б. прагматична
- в. конвенціоналізму
- г. логічної когерентності

508. Яка з цих ознак не належить до характеристики істини?

- а. відносність
- б. абсолютність
- в. об'єктивність
- г. суб'єктивність

509. Назвіть універсальний закон діалектики:

- а. закон земного тяжіння
- б. закон збереження енергії
- в. закон заперечення заперечення
- г. функціональний закон

510. Який принцип належить до принципів діалектики:

- а. соціальної рівності
- б. взаємозв'язку
- в. солідарності
- г. соціальної справедливості

511. Вкажіть правильне сучасне визначення діалектики. Діалектика – це:

- а. мистецтво вести бесіду, суперечку
- б. вчення, яке стверджує, що все у світі стало
- в. вчення про універсальний розвиток і взаємозв'язок усіх явищ дійсності
- г. вчення, яке стверджує, що все у світі відносне

512. Яка категорія допомагає розкрити зміст закону заперечення заперечення?

- а. метафізичне заперечення
- б. деструктивне заперечення
- в. діалектичне заперечення
- г. абсолютне заперечення

513. Метод філософського мислення, що розглядає світ в його єдності та протиріччі, русі та розвитку, називають:

- а. діалектичним
- б. метафізичним
- в. телеологічним
- г. аксіоматичним

514. До законів діалектики не відносять закон:

- а. єдності та боротьби протилежностей
- б. тотожності матерії та свідомості
- в. заперечення заперечення
- г. переходу кількісних змін в якісні та навпаки

515. Меризм абсолютизує роль:

- а. кількості
- б. якості
- в. цілого
- г. частин

516. Холізм абсолютизує роль:

- а. цілого
- б. частин
- в. міри
- г. розвитку

517. До універсальних законів діалектики належить закон:

- а. єдності і боротьби протилежностей
- б. доповнюваності
- в. відносності
- г. динамічної ієрархічності

518. Універсальним законом діалектики вважають закон:

- а. самоорганізації буття
- б. взаємного переходу кількісних та якісних змін
- в. нерівноважності структур буття
- г. збереження енергії

519. Визначте один із принципів діалектики:

- а. редукціонізму
- б. доповнюваності
- в. ємерджентності
- г. розвитку

520. Втрата системи чи окремого явища здатності до виконання необхідних функцій називається:

- а. зміною
- б. хаосом
- в. трансформацією
- г. регресом

521. Підвищення рівня впорядкованості, організованості, складності визначають як:

- а. революцію
- б. гомеостатичність
- в. прогрес
- г. реформу

522. Втрату здатності об'єкта до виконання властивих та необхідних функцій називають:

- а. регресом
- б. діалектичним запереченням
- в. синергією
- г. випадковістю

523. Зміни системи чи окремого явища в бік підвищення рівня впорядкованості, організованості та складності характеризують як:

- а. рух
- б. прогрес
- в. розвиток
- г. онтогенез

524. Яка категорія допомагає розкрити зміст закону взаємного переходу кількісних та якісних змін?

- а. боротьба
- б. заперечення
- в. міра
- г. протиріччя

525. Поняття "міра" пов'язане з законом:

- а. заперечення заперечення
- б. єдності і боротьби протилежностей
- в. виключеного третього
- г. взаємного переходу кількісних і якісних змін

526. Визначте основне поняття закону єдності й боротьби протилежностей:

- а. діалектичне протиріччя
- б. якість
- в. стрибок
- г. діалектичне заперечення

527. Закон взаємного переходу кількісних і якісних змін дає відповідь на питання:

- а. який механізм розвитку?
- б. що є джерелом руху і розвитку?
- в. в якому напрямку здійснюється розвиток?
- г. чи існує розвиток?

528. На яке питання дає відповідь закон заперечення заперечення:

- а. чи існує прогрес?
- б. чи є наступність у розвитку?
- в. що є джерелом руху і розвитку?
- г. який механізм розвитку?

529. Діалектичний закон єдності та боротьби протилежностей дає відповідь на питання:

- а. який механізм розвитку?
- б. в якому напрямку здійснюється розвиток?
- в. чи є мета розвитку?
- г. що є джерелом руху і розвитку?

530. Як називається внутрішня впорядкованість множини взаємопов'язаних елементів?

- а. інтеграцією
- б. сукупністю
- в. системою
- г. ієрархією

531. Визнання об'єктивного, необхідного взаємозв'язку та взаємообумовленості всіх явищ, предметів і процесів називається:

- а. індетермінізмом
- б. детермінізмом
- в. синергетизмом
- г. фаталізмом

532. Уявлення про універсальний характер зумовленості будь-якого явища іншими явищами є вираженням принципу:

- а. необхідності
- б. діалектики
- в. індетермінізму
- г. детермінізму

533. Як називають спосіб мислення, згідно з яким речі та явища розглядаються ізольовано одне від одного, поза їх розвитком?

- а. метафізичний
- б. діалектичний
- в. еkleктичний
- г. софістичний

534. Який метод мислення характеризується однобічністю, абстрактністю, прагненням абсолютизувати окремі моменти у складі цілого?

- а. діалектичний
- б. метафізичний
- в. аксіоматичний
- г. гомеостатичний

535. Якістю називають:

- а. ступінь вираженості, інтенсивності деякої властивості предмета
- б. сукупність процесів у природі та суспільстві
- в. внутрішню визначеність предмета, його властивостей, які необхідні та достатні для визначення відмінності предмета у даному відношенні
- г. всі варіанти вірні

536. Згідно з діалектикою, основною причиною та джерелом самодетермінації, саморозвитку будь-якого об'єкта виступає:

- а. взаємодія протилежностей
- б. свобода волі до життя
- в. божественна напередзadanість
- г. цілепокладання

537. Як називають закони, які описують великі сукупності об'єктів і носять ймовірний, неоднозначний характер до стану кожного з об'єктів?

- а. соціальними
- б. динамічними
- в. статичними
- г. історичними

538. Визначте метод філософського мислення, який розглядає і пояснює світ в його єдності, протиріччі та динаміці:

- а. еkleктичний
- б. телеологічний
- в. метафізичний
- г. діалектичний

539. Сформований Г. Гегелем закон діалектичного синтезу лежить в основі уявлення процесу розвитку у вигляді:

- а. кола
- б. стріли
- в. спіралі
- г. хвилі

540. Хто вперше сформулював всезагальні закони розвитку?

- а. Г. Гегель
- б. К. Маркс
- в. Геракліт
- г. Аристотель

541. Принцип детермінізму свідчить, що:

- а. наслідок може випереджати причину
- б. причина завжди передує наслідку
- в. в ірраціональному світі немає ні границь, ні наслідків
- г. будь-яке явище самовільне

542. Діалектичне мислення виникло в:

- а. Античності
- б. Середні віки
- в. Відродженні
- г. Новому часі

543. Історичною формою діалектики не була діалектика:

- а. плюралістична
- б. матеріалістична
- в. ідеалістична
- г. стихійна

544. Яку діалектику обґрунтував і розвинув Г. Гегель?

- а. матеріалістичну
- б. ідеалістичну
- в. дуалістичну
- г. плюралістичну

545. К. Маркс обґрунтував і розвинув діалектику:
- а. матеріалістичну
 - б. ідеалістичну
 - в. софістичну
 - г. метафізичну
546. Метафізика – це:
- а. вчення фізиків про механізми руху космічних тіл
 - б. методологія мислення, пізнання
 - в. уявлення про рух як механічне переміщення об'єктів
 - г. вчення про рух як внутрішнє джерело зміни внаслідок боротьби протилежностей
547. Софістика – це:
- а. античні анекдоти, кумедні пригоди, випадки
 - б. вчення про "софію" (мудрість)
 - в. вчення про софістів
 - г. свідоме перекручення думки з порушенням правил формальної логіки
548. Еклектика – це:
- а. помилкові судження
 - б. поняття, що вживається в астрономії
 - в. механічне поєднання несумісних положень
 - г. привласнення чужих ідей
549. Як називається поняття, що відображає єдність кількості та якості?
- а. час існування
 - б. норма
 - в. границя
 - г. міра
550. В чому специфіка діалектичних категорій, на відміну від категорій окремих наук?
- а. відображають світ як цілісність
 - б. в їх універсальності, граничній всезагальності
 - в. внутрішньо пов'язані одна з одною в єдину систему
 - г. у доступності для застосування
551. Причина – це:
- а. явище, що викликає до життя інше явище або спричиняє в ньому зміни
 - б. явище, що передує за часом іншому явищу
 - в. вигаданий філософами зв'язок подій
 - г. сукупність певним чином пов'язаних між собою елементів, частин, процесів і властивостей
552. Як називається явище, протилежне детермінізму?
- а. індетермінізм
 - б. адетермінізм
 - в. недетермінізм
 - г. редетермінізм
553. Для діалектики центральним поняттям виступає:

- а. рух
- б. закон
- в. протиріччя
- г. тотожність

554. Яке твердження правильне щодо співвідношення понять "рух" і "розвиток"?

- а. не завжди розвиток є рухом
- б. рух і розвиток не пов'язані між собою
- в. розвиток є вищою формою руху
- г. рух тотожний розвитку

555. Як називається здатність об'єктів і систем змінюватися, переходити в інший стан?

- а. розвитком
- б. рухом
- в. еволюцією
- г. революцією

556. Незворотні та закономірні зміни, які сприяють появі нової якості, називають:

- а. розвитком
- б. рухом
- в. прогресом
- г. регресом

557. Діалектичним запереченням називається:

- а. висування тез, положень, протилежних тим, що прозвучали, або якась форма незгоди з ними
- б. перехід системи з одного стану в інший при збереженні деяких позитивних елементів старого стану
- в. абсолютизація моменту наступності в процесі розвитку
- г. відхилення, невизнання якогось стану справ, зв'язку чи відношення

558. Випадковість – це:

- а. ілюзія, тому що все у світі закономірно
- б. наслідок нашого незнання причин того чи іншого явища
- в. форма реалізації однієї з можливостей
- г. нічим не детермінована подія, явище, процес

559. Онтологія досліджує::

- а. всезагальну обумовленість явищ
- б. сутність і природу науки
- в. буття, його фундаментальні принципи
- г. правильні форми мислення

560. Що лежить в основі існування матерії?

- а. рух
- б. апейрон
- в. вода
- г. механічні закони

561. Ф. Енгельс у своїй праці "Діалектика природи" дає класифікацію форм руху матерії. Виберіть із наведених варіантів, ту яка є у Ф. Енгельса:

- а. планетарна
- б. суб'єктивна
- в. квантова
- г. соціальна

562. Визначте атрибутивну властивість руху:

- а. одновимірність
- б. спосіб існування матерії
- в. трьохмірність
- г. циклічність

563. Вкажіть, яке із запропонованих тверджень є істинними: "Онтологія це наука про...":

- а. буття як вільну, чисту діяльність абсолютного "Я"
- б. буття, яке вважається першим, безпосереднім ступенем у сходженні духу до самого себе
- в. універсальні та всезагальні зв'язки, що існують у світі
- г. першооснови буття

564. Що характеризує простір як філософську категорію?

- а. одновимірність
- б. чотирьохвимірність
- в. багатовимірність
- г. об'єктивність

565. Матерії притаманна така властивість:

- а. інертність
- б. непроникність
- в. незнищуваність
- г. сотвореність

566. До основних форм буття належать:

- а. буття речей, процесів і явищ
- б. буття несвідомого
- в. буття економіки
- г. буття політики

567. Як називається онтологічне вчення, яке визнає основою світу одну субстанцію?

- а. реалізм
- б. монізм
- в. плюралізм
- г. дуалізм

568. Картина світу – це:

- а. географічний атлас світу
- б. художній опис світу
- в. природничонауковий опис світу
- г. сукупність світоглядних знань про світ

569. Як називається те, що існує само по собі та не залежить від будь-чого іншого?

- а. субстрат
- б. речовина

- в. субстанція
- г. атрибут

570. Хто вважав, що простір і час – це властивості не речей, а лише нашої свідомості?

- а. представники суб'єктивного ідеалізму
- б. прихильники релятивізму
- в. представники об'єктивного ідеалізму
- г. прихильники соліпсизму

571. Виберіть із наведених варіантів теорію, в якій реляційна концепція простору і часу знайшла своє підтвердження:

- а. Евклідова геометрія
- б. класична механіка І. Ньютона
- в. атомістичне вчення Демокріта
- г. теорія відносності А. Ейнштейна

572. Хто стверджує, що матерія існувала не завжди, а був такий момент, коли її не було зовсім?

- а. сцієнтисти
- б. креаціоністи
- в. спіритуалісти
- г. індетерміністи

573. Яка категорія служить для позначення тривалості існування та послідовності зміни станів матеріальних об'єктів?

- а. кількість
- б. рух
- в. розвиток
- г. час

574. Що вивчає аксіологія?

- а. проблеми цінностей
- б. проблеми пізнання
- в. суспільство
- г. проблеми буття

575. В чому сутність філософського світогляду?

- а. теоретична форма світогляду, що відображає світ у поняттях та категоріях
- б. синкретична форма світогляду, що відображає світ в чуттєво-наочних образах
- в. форма світогляду, що відображає світ на основі емпіричного знання та мистецтва
- г. синкретична форма світогляду, що відображає світ в художніх образах та поняттях

576. Як називається розділ філософії, що вивчає суть і природу людини, специфіку її буття?

- а. філософська антропологія
- б. онтологія
- в. гносеологія
- г. аксіологія

577. Як називається розділ філософії, що вивчає суть і специфіку буття суспільства?

- а. соціальна філософія
- б. соціальна політика

- в. соціологія
- г. психологія

578. Яка функція філософії є головною в розробці принципів і методів пізнання?

- а. методологічна
- б. пізнавальна
- в. світоглядна
- г. теоретична

579. Як називається теоретичний світогляд, що відображує світ у формі раціонального знання?

- а. філософія
- б. раціоналізм
- в. емпіризм
- г. томізм

580. Що є предметом вивчення філософії?

- а. першооснови, першопричини, закони, закономірності і фундаментальні властивості існуючих форм буття
- б. теоретичні підходи до виявлення знання
- в. істина та її форми
- г. людина та суспільство

581. Як називаються представники тієї парадигми у філософії, які вважають, що першоосною буття та всього існуючого в ньому є матерія?

- а. матеріалісти
- б. ідеалісти
- в. позитивісти
- г. екзистенціалісти

582. Як називається напрям у філософії, представники якого вважають, що першоосною світу є свідомість та різноманітні духовні форми буття?

- а. ідеалізм
- б. матеріалізм
- в. платонізм
- г. скептицизм

583. Як вирішує питання першооснови буття матеріалізм?

- а. першооснову світу складає матерія, що існує поза свідомістю людини
- б. першооснову світу складає свідомість, що існує поза матерією
- в. першооснова світу складає єдність матерії та свідомості
- г. першооснова світу складає діалектична єдність і боротьба матерії і свідомості

584. Який напрям сучасної філософії критикує філософію та її претензії на системне і цілісне пізнання світу?

- а. позитивізм
- б. неоплатонізм
- в. окказіоналізм
- г. стоїцизм

585. В чому сутність релігійного світогляду?

- а. це форма світогляду, що ділить світ на надприродний і земний, і ставить земний світ в залежність від надприродного
- б. теоретична форма світогляду, що відображає світ у поняттях та логічних доказах
- в. синкретична форма світогляду, що відображає світ як незалежну єдність всіх систем
- г. форма світогляду, що відображає світ в емпіричному вимірі

586. Розділ філософії, який вивчає пізнання, джерела і форми пізнавального процесу, проблеми істини та її критеріїв називають:

- а. гносеологія
- б. аксіологія
- в. онтологія
- г. феноменологія

587. Розділ філософії, який вивчає буття, його форми, його першооснови і сутність називають:

- а. онтологія
- б. аксіологія
- в. апологія
- г. гносеологія

588. Систему найзагальніших знань, цінностей, переконань, практичних настанов, які регулюють ставлення людини до світу називають:

- а. світогляд
- б. наука
- в. філософія
- г. поведінка

589. Історичними типами світогляду є такі:

- а. міфологічний, релігійний, філософський
- б. міфологічний, релігійний, первісний
- в. релігійний, філософський, трансцендентний
- г. філософський, науковий, релігійний

590. Є такі основні науки у структурі філософії:

- а. онтологія, гносеологія, аксіологія
- б. апологія, герменевтика, аксіологія
- в. аксіологія, естетика, семантика
- г. гносеологія, пропедевтика, антологія

591. Що є спільним між філософією і наукою?

- а. раціонально-логічні методи дослідження
- б. екзистенційна спрямованість знання
- в. перевірка знань через досвід
- г. практична корисність знання

592. Метафізика як філософський метод:

- а. розглядає світ як дещо незмінне і нерухоме у його сутності
- б. розглядає світ у зміні і перманентному розвитку
- в. розглядає протиріччя як джерело розвитку
- г. розглядає розвиток як поступовий рух від нижчого до вищого

593. Діалектика як філософський метод:

- а. розглядає світ у зміні і перманентному розвитку
- б. розглядає світ як щось незмінне і нерухоме
- в. заперечує розвиток світу і його зміни
- г. зводить розвиток до механічних змін

594. "Чотири благородних істини" виведені школою:

- а. буддизму
- б. веданти
- в. джайнізму
- г. нь'я

595. Суть якого вчення відображається у тезі, що "Причиною страждання є жадання буття, бажання, пристрасті, потяги"?

- а. буддизм
- б. даосизм
- в. маоїзм
- г. моїзм

596. До філософських шкіл Стародавнього Китаю належить:

- а. конфуціанство
- б. стоїцизм
- в. скептицизм
- г. джайнізм

597. "Золоте правило" моралі за Конфуцієм таке:

- а. не чини іншому того, чого не бажаєш собі
- б. володар повинен бути володарем, службовець – службовцем, батько-батьком, син – сином
- в. насолода є початок і кінець блаженного життя
- г. сприймай іншу людину так як сприймають її інші

598. Представники якої зі шкіл давньогрецької вважали, що треба жити згідно з природою та що необхідність керує світом?

- а. стоїки
- б. скептики
- в. платоніки
- г. мегаріки

599. Яка природа "платонівської" ідеї (ейдосу)?

- а. ідея нематеріальна, але осяжна розумом
- б. ідея матеріальна і осяжна розумом
- в. ідея нематеріальна і не осяжна розумом, а чуттями
- г. ідея матеріальна, але осяжна розумом

600. Хто з перерахованих античних філософів не належав до досократиків?

- а. Платон
- б. Анаксімен
- в. Піфагор
- г. Парменід

601. Яким поняттям давньогрецький філософ Платон позначив вічне, єдине, незмінне буття, яке пізнається тільки розумом?

- а. ідея (ейдос)
- б. логос
- в. апейрон
- г. космос

602. Хто із давньогрецьких філософів вважав, що першопочатком світу є атом?

- а. Демокріт
- б. Геракліт
- в. Анаксагор
- г. Анаксімен

603. Розуміння буття у Парменіда полягало в наступному:

- а. буття і мислення тотожні
- б. буття множинне і подільне
- в. буттям є те, що сприймається чуттями
- г. буття нема, а є небуття

604. Якими властивостями Парменід наділяє буття?

- а. вічність, неподільність, нерухомість, помислимість розумом
- б. вічність, безкінечність, мінливість
- в. тотожність до небуття
- г. абсолютність, вимірність, розвиток

605. Хто з натурфілософів обґрунтовував, що першопочатком буття є повітря?

- а. Анаксімен
- б. Анаксимандр
- в. Протагор
- г. Геракліт

606. Основна філософська проблема яку поставили досократики була:

- а. проблема першопочатку природи
- б. проблема істини
- в. проблема душі та її безсмертя
- г. проблема пізнання

607. Хто в античній філософії почав вивчати людину, виходячи з ідеї "пізнай самого себе"?

- а. Сократ
- б. Фалес
- в. Аристотель
- г. Платон

608. Хто в античній філософії вважав, що знання є чеснота і причиною зла є незнання добра?

- а. Сократ
- б. Платон
- в. Парменід
- г. Левкіп

609. Хто із давньогрецьких натурфілософів вважав першопочатком всього існуючого таку космічну стихію як воду?

- а. Фалес
- б. Анаксімен

- в. Анаксагор
- г. Анаксимандр

610. Хто вважав, що першооснову світу складає атом?

- а. Демокріт
- б. Фалес
- в. Геракліт
- г. Анаксімен

611. Хто вважав, що першооснова світу є вогонь-логос?

- а. Геракліт
- б. Геракл
- в. Платон
- г. Гесіод

612. Яким поняттям Платон позначив вічне, єдине, незмінне начало всіх речей?

- а. ідея
- б. пайдейя
- в. гнозис
- г. маєвтика

613. Хто в старогрецькій філософії ввів проблему і поняття буття?

- а. Парменід
- б. Сократ
- в. Геракліт
- г. Піфагор

614. Хто в старогрецькій філософії поклав початок діалектики як вчення про розвиток природи?

- а. Геракліт
- б. Парменід
- в. Сократ
- г. Платон

615. Які дві сили на думку Емпедокла діють у світі?

- а. любов і ворожнеча
- б. вода і вогонь
- в. аскеза і атараксія
- г. лібідо і автаркія

616. Хто в старогрецькій філософії вважав за суть речей форму?

- а. Аристотель
- б. Геракліт
- в. Фалес
- г. Парменід

617. Кому із філософів належить вислів: "Людина – це міра речей"?

- а. Протагор
- б. Демокріт
- в. Сократ
- г. Аристотель

618. Поняття "анамнезис" у теорії пізнання Платона означає:
- а. принцип пізнання, який полягає у пригадуванні
 - б. принцип пізнання, який полягає у досвідному сприйнятті
 - в. принцип відрізнення добра від зла
 - г. принцип досвідного пізнання світу
619. Основна тематика елліністичних філософських шкіл це:
- а. досягнення внутрішньої свободи та незалежності від світу
 - б. проблема першопочатку та першопричини
 - в. досягнення абсолютного знання
 - г. досягнення істини
620. У Середньовіччі філософія по відношенню до теології образно вважалась:
- а. "служанкою"
 - б. "матір'ю"
 - в. "сестрою"
 - г. "подружкою"
621. У творчості якого філософа відбувся синтез античної філософії і християнської традиції?
- а. Августина
 - б. Платона
 - в. Аристотеля
 - г. Декарта
622. Початковим періодом середньовічної філософії є:
- а. патристика
 - б. раціоналізм
 - в. схоластика
 - г. томізм
623. Як називається рання середньовічна філософія, яка "захищала" християнство від критики тих філософів, які наслідували традицію античних мислителів:
- а. апологетика
 - б. діалектика
 - в. схоластика
 - г. софістика
624. Яка основна риса характерна для Середньовічної філософії?
- а. теоцентризм
 - б. соціоцентризм
 - в. космоцентризм
 - г. природоцентризм
625. На вченнях переважно яких античних філософів ґрунтувалась середньовічна філософія Західної Європи?
- а. Платон, Аристотель
 - б. Сократ, Парменід
 - в. Аристотель, Епікур
 - г. Протагор, Парменід

626. Які мислителі античності здійснили найбільший вплив на розвиток середньовічної філософії?
- а. Платон, Аристотель
 - б. Сократ, Демокріт
 - в. Епікур, Сенека
 - г. Плотін, Порфирій
627. Яка ідея стала основою середньовічної гносеології?
- а. ідея одкровення
 - б. ідея істини
 - в. ідея розуму
 - г. ідея почуттів
628. Чому середньовічна філософія набула схоластичного характеру?
- а. спиралася на безумовний авторитет Біблії, Платона і Аристотеля
 - б. спиралася на безумовний авторитет античних натурфілософів
 - в. спиралася на безумовний авторитет світської влади
 - г. спиралася на безумовний авторитет університетів
629. В контексті якого філософського підходу філософи епохи Відродження вирішують основні філософські проблеми?
- а. антропоцентризм
 - б. теоцентризм
 - в. кордоцентризм
 - г. пантеїзм
630. Як називається філософський підхід епохи Відродження, що проголошує людину, її свободу і гідність як вищу цінність?
- а. гуманізм
 - б. пантеїзм
 - в. реалізм
 - г. егоїзм
631. Як називається процес звільнення суспільства і культури від домінування релігії і церкви у світському житті епохи Відродження?
- а. секуляризація
 - б. політизація
 - в. відродження
 - г. реформація
632. Яке з даних понять найменш характерне для Середньовічної філософії?
- а. антропоцентризм
 - б. теоцентризм
 - в. теодицея
 - г. креаціонізм
633. Яке з даних визначень найкраще розкриває зміст поняття "пантеїзм"?
- а. пантеїзм це – ототожнення Бога і природи
 - б. пантеїзм це – ототожнення матерії і першопочатку
 - в. пантеїзм це – ототожнення Бога і духовної субстанції
 - г. пантеїзм це – ототожнення природи і матерії

634. Який філософський напрям розвивався у поглядах Р.Декарта?
- а. раціоналізм
 - б. скептицизм
 - в. емпіризм
 - г. конвенціоналізм
635. Який шлях отримання знання в емпіризмі?
- а. досвід
 - б. інтуїція
 - в. мудрість
 - г. віра
636. Який філософський напрям розвинувся у поглядах Ф.Бекона?
- а. емпіризм
 - б. інструменталізм
 - в. екзистенціалізм
 - г. раціоналізм
637. Хто з філософів Нового часу відстоював множинність субстанцій?
- а. Ляйбніц
 - б. Спіноза
 - в. Декарт
 - г. Бекон
638. Яка філософська методологія розвинулась у поглядах Д.Бруно?
- а. пантеїзм
 - б. волонтаризм
 - в. панлогізм
 - г. томізм
639. Справжній учений за Ф.Беконем для того щоб отримати істинне знання мав у переносному сенсі наслідувати діяльність:
- а. "бджоли"
 - б. "павука"
 - в. "мурахи"
 - г. "метелика"
640. Хто філософів Нового часу розробив дедуктивний метод?
- а. Декарт
 - б. Паскаль
 - в. Ляйбніц
 - г. Бекон
641. Який філософський напрям розвивався у поглядах Д.Локка?
- а. сенсуалізм
 - б. агностицизм
 - в. прагматизм
 - г. емпіризм
642. Яка з даних ідей найменш характерна для епохи Відродження?

- а. геоцентризм
- б. антропоцентризм
- в. гуманізм
- г. пантеїзм

643. Геліоцентрична теорія була створена і обґрунтована:

- а. М. Коперніком
- б. М. Кузанським
- в. Т. Аквінським
- г. Дж. Бруно

644. Пантеїзм визначають як:

- а. ототожнення, повна єдність Бога і природи
- б. виокремлення Бога з контексту природи, обґрунтування його існування як самостійної духовної сутності
- в. заперечення існування Бога
- г. позиція, згідно якої Бог і природа – незалежні одне від одного

645. Кому належить відомий методологічний вислів "Сумніваюсь, отже мислю; мислю, отже існую!"?

- а. Декарту
- б. Бекону
- в. Спінозі
- г. Парменіду

646. Як називається вчення, що вважає джерелом і критерієм знання розум?

- а. раціоналізм
- б. сенсуалізм
- в. емпіризм
- г. агностицизм

647. Як називається вчення, що вважає джерелом і критерієм знання досвід?

- а. емпіризм
- б. скептицизм
- в. агностицизм
- г. релятивізм

648. Який з даних філософів заперечував існування матерії?

- а. Д.Берклі
- б. Аристотель
- в. К.Маркс
- г. Демокріт

649. Яке знання називає І.Кант апіорним?

- а. знання, що передують досвіду, обумовлює його і незалежне від нього
- б. знання, що дорівнює досвіду, обумовлює його і одночасно є залежне від нього
- в. знання, що виникає поза досвідом, обумовлюється ним і частково незалежне від нього
- г. знання, що отримується з досвіду, обумовлюється ним і залежне від нього

650. Три етапи пізнання за І.Кантом такі:

- а. чуттєве споглядання, розсудок та розум
- б. чуттєве споглядання, уявлення, розум
- в. розсудок, розум, надрозум
- г. чуттєве споглядання, розум, над розум

651. На думку І.Канта процес пізнання це:

- а. конструювання предметів
- б. відображення предметів у свідомості людини
- в. пригадування душі
- г. інтуїтивний факт

652. За І.Кантом у своїй діяльності розсудок оперує:

- а. категоріями
- б. чуттєвими даними
- в. інтуїцією
- г. волею

653. Категоричний імператив І.Канта рекомендує:

- а. дії відповідно із повагою до людини як найвищої цінності
- б. антисоціальні дії, без врахування наслідків
- в. умовні дії з врахуванням наслідків
- г. безумовні дії, без врахування наслідків

654. Хто з філософів вважав, що "Всесвітня історія є поступ в усвідомленні свободи, поступ, який мають пізнати в його необхідності"?

- а. Г.Гегель
- б. З.Фрейд
- в. Ф.Ніцше
- г. І.Кант

655. Яка з праць Г.Гегеля вважається вступом до його філософської системи?

- а. "Феноменологія духу"
- б. "Наука логіки"
- в. "Енциклопедія філософських наук"
- г. "Філософія історії"

656. Г.Гегель вважав що в основі реальності лежить:

- а. абсолютна ідея
- б. абсолютне божество
- в. абсолютне начало
- г. абсолютна ідентичність

657. Методом філософії Г.Гегеля є:

- а. діалектика
- б. інтелектуальний скепсис
- в. інтуїція
- г. інтелектуальне споглядання

658. Закінчіть тезу Г.Гегеля "Що розумне те дійсне, що..."

- а. дійсне те розумне
- б. дійсне те існує

- в. дійсне те має божественне походження
- г. дійсне те викинувши згодом зникне

659. Хто запровадив у науку поняття "лібідо"?

- а. З.Фрейд
- б. В.Франкл
- в. Е.Берн
- г. І.Кант

660. Абсурдність буття долається на думку С.К'єркегора:

- а. вірою
- б. любов'ю
- в. ненавистю
- г. діалектичним переходом абсурду в свою протилежність

661. В центрі якого з даних напрямків сучасної філософії лежить поняття "особа"?

- а. персоналізм
- б. структуралізм
- в. теоцентризм
- г. неопозитивізм

662. Центральне місце в філософії Ф.Ніцше належить поняттю:

- а. воля до життя
- б. воля до смерті
- в. воля бути собою
- г. сліпа, нерозумна воля

663. Який філософський напрям сучасної філософії розвивався у поглядах Ж.-П.Сартра?

- а. екзистенціалізм
- б. пантеїзм
- в. емпіріокритицизм
- г. скептицизм

664. В чому А.Камю бачить джерела абсурду?

- а. смерть, монотонність і одноманітність буденного життя
- б. природа надала світу абсурд
- в. творча діяльність людини
- г. Бог надав світу абсурд

665. В своїх витоках позитивізм проголосив розрив з:

- а. метафізичною традицією
- б. філософією Гегеля
- в. абсолютизацією розуму
- г. схоластичною традицією

666. У філософському вченні П.Юркевича центральним є поняття:

- а. "серце"
- б. "воля"
- в. "мислення"
- г. "душа"

667. У чому полягає суть філософського поняття матерії?

- а. матерія – це філософське поняття, що позначає все, що існує об'єктивно та незалежно від людської свідомості
- б. матерія – це філософське поняття, що позначає все, що існує суб'єктивно
- в. матерія – це філософське поняття, що позначає все, що існує досконало
- г. матерія – це філософське поняття, що позначає все, що існує у сприйнятті людини

668. У чому полягає суть філософського поняття субстанції?

- а. субстанція – це філософське поняття, що позначає все, що існує самотійно, і має свою причину в собі
- б. субстанція – це філософське поняття, що позначає все, що не існує самотійно, і має свою причину в іншому
- в. субстанція – це філософське поняття, що позначає все, що існує досконало і мінливо
- г. субстанція – це філософське поняття, що позначає все, що існує безкінечно і перебуває у безкінечному діалектичному розвитку

669. Онтологія – це філософське вчення про:

- а. буття
- б. пізнання
- в. цінності
- г. істину

670. Гносеологія – це філософське вчення про:

- а. пізнання
- б. буття
- в. цінності
- г. істину

671. Філософія на рівні свого предмету вивчає:

- а. першооснови і першопричини існуючих явищ буття
- б. людину
- в. цінності
- г. істину

672. Яке із вказаних філософських понять є найбільш загальним?

- а. буття
- б. пізнання
- в. людина
- г. світ

673. В яку епоху було введено поняття "буття" і "небуття"?

- а. Середньовіч
- б. Відродження
- в. Античності
- г. Нового часу

674. Який напрям у філософії розглядає простір і час як форми людського споглядання?

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. діалектичний матеріалізм
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. емпіріокритицизм

675. Для якої картини світу характерне циклічне уявлення про час?

- а. наукової
- б. міфологічної
- в. християнської
- г. естетичної

676. Філософська категорія для позначення об'єктивної реальності, яка існує незалежно від свідомості та відображається в ній, – це:

- а. субстанція
- б. буття
- в. природа
- г. матерія

677. Що охоплює категорія буття?

- а. суб'єктивну реальність
- б. об'єктивну реальність
- в. природні процеси
- г. всі варіанти вірні

678. Матерія – це філософська категорія для позначення:

- а. речовини
- б. об'єктивної реальності
- в. суб'єктивної реальності
- г. субстрату

679. Яке трактування матерії призвело до кризи у фізиці на рубежі XIX–XX ст.?

- а. речовини, що складається з атомів
- б. речовини і поля
- в. сукупності відчуттів
- г. все, що існує

680. В чому полягає єдність світу?

- а. в монізмі субстанції
- б. у дії однакових законів у різних сферах
- в. в його матеріальності
- г. у взаємозв'язку всіх явищ, процесів, речей

681. Атрибутами матерії виступають:

- а. хаос, емерджентність, дисипативність
- б. гомеостаз, ієрархічність, нелінійність
- в. енергія, форма, рух
- г. рух, простір, час

682. Філософ, який визнавав плюралізм субстанцій:

- а. Г. Лейбніц
- б. І. Кант
- в. Аристотель
- г. Дж. Бруно

683. Яка категорія об'єднує за ознакою існування найрізноманітніші явища (природні, духовні, соціальні)?

- а. буття
- б. субстанція
- в. матерія
- г. атом

684. Одним із перших реляційну концепцію простору і часу розробив:

- а. Г. Лейбніц
- б. І. Ньютон
- в. А. Ейнштейн
- г. Демокріт

685. Трактування руху як механічного переміщення об'єкта у просторі без його якісного перетворення було характерне для філософії природознавства:

- а. X–XIX ст.
- б. XIV–XVI ст.
- в. XVII–XVIII ст.
- г. XIX–XX ст.

686. Ідеалістичний погляд на природу простору і часу зводиться до того, що вони є:

- а. об'єктивними сутностями
- б. формами людського сприйняття світу
- в. властивостями реальних об'єктів
- г. атрибутами матерії

687. Теорія відносності А. Ейнштейна підтвердила філософську ідею про:

- а. граничну швидкість світла
- б. залежність розмірів тіла від швидкості його руху
- в. кривизну простору
- г. єдність руху, простору і часу

688. Сучасна наукова картина світу виходить із положення, що:

- а. час циклічний
- б. простір і час є поняттями, яким ніщо не відповідає в об'єктивній реальності
- в. простір і час є самостійними субстанціями і не залежать одна від одної
- г. простір і час являють собою єдиний континуум

689. Природничонаукове обґрунтування єдності матерії, руху, простору і часу дано в теорії:

- а. відносності
- б. натурфілософії
- в. фізикалізму
- г. синергетики

690. Згідно з матеріалістичною позицією, властивістю часу є:

- а. ізотропність
- б. періодичність
- в. циклічність
- г. незворотність

691. Яким поняттям позначається джерело єдності та багатоманітності буття, основа світобудови?

- а. "абстракція"
- б. "акциденція"
- в. "субстанція"
- г. "субстрат"

692. Що є основним способом існування матерії?

- а. рух
- б. простір
- в. час
- г. атом

693. Хто з філософів вважав, що кінцевий людський розум осягає сутність субстанції як безконечну лише у двох модусах, якими є протяжність і мислення?

- а. К. Маркс
- б. Б. Спіноза
- в. І. Кант
- г. Аристотель

694. З філософсько-онтологічного боку матерія – це:

- а. дух
- б. субстанція
- в. міра
- г. якість

695. Відображення є атрибутом:

- а. душі
- б. природи
- в. матерії
- г. свідомості

696. Субстанційна концепція простору і часу лежить в основі:

- а. теорії відносності
- б. марксистської філософії XIX ст.
- в. неотомізму
- г. ньютонівської механіки

697. Субстанційна концепція пов'язана з абсолютизацією:

- а. свідомості
- б. речовини
- в. простору і часу
- г. руху

698. Ізотропність простору означає:

- а. відсутність у ньому будь-яких виокремлених точок
- б. лінійність простору
- в. дискретність простору
- г. рівноправність усіх можливих напрямків

699. Перший етап історичного розвитку поняття "матерія" пов'язаний з:

- а. субстанційно-аксіологічним уявленням
- б. споглядально-чуттєвим уявленням

- в. речовинно-субстратним уявленням
- г. філософсько-гносеологічним уявленням

700. Речовинно-субстратне уявлення про матерію пов'язане з:

- а. водою
- б. атомом
- в. вогнем
- г. апейроном

701. Що не є способом вирішення проблеми "Бог – світ – людина"?

- а. плюралізм
- б. деїзм
- в. атеїзм
- г. пантеїзм

702. Яке з наведених визначень буття правильне? Буття – це:

- а. Всесвіт
- б. матерія в її різноманітних формах
- в. поняття для означення всього, що реально існує, як духовного, соціального, матеріального
- г. жива і нежива природа

703. Метафізична (антидіалектична) думка про простір і час полягає у тому, що вони:

- а. існують в єдності одне з одним
- б. є формами людського сприйняття
- в. існують незалежно від матерії
- г. нерозривно пов'язані з матерією

704. Згідно з субстанційною концепцією, простір є:

- а. уявною моделлю для зручності користування пізнавальним матеріалом
- б. апріорною формою чуттєвого пізнання
- в. характеристикою світу в аспекті структури, протяжності, співіснування і взаємодії його елементів
- г. порожнечою, вмістилищем для тіл і всієї речовини світу

705. Яке з наведених нижче тверджень відображає реляційну концепцію простору і часу?

- а. простір і час є абсолютними сутностями, що не залежать від особливостей матеріальних систем
- б. кожному структурованому рівню матерії (фізичному, хімічному, біологічному, соціальному) відповідають специфічні просторово-часові параметри
- в. простір і час є формами індивідуального людського досвіду
- г. простір і час є формами суб'єктивного сприйняття

706. Суб'єктивний ідеалізм визначає матерію як:

- а. об'єктивну реальність, яка існує поза нашою свідомістю
- б. все, що складається з атомів і має масу
- в. сукупність відчуттів
- г. все, що існує

707. В основі онтологічного поділу філософів на два табори – матеріалізму та ідеалізму лежить проблема:

- а. форм руху матерії
- б. співвідношення матерії і свідомості
- в. співвідношення матеріальних і духовних цінностей
- г. суспільного ідеалу

708. Умоглядне трактування природи без опори на експериментальне, досвідне природознавство називається:

- а. натурфілософією
- б. пантеїзмом
- в. утопією
- г. гілозоїзмом

709. Яку позицію репрезентує твердження, що поза природою і людиною немає нічого, а найвищі істоти – це лише фантастичне відображення нашої власної сутності?

- а. ідеалістичну
- б. матеріалістичну
- в. агностичну
- г. дуалістичну

710. Яку функцію виконує філософія, розробляючи нові стратегії співвідношення людини і природи?

- а. інформаційну
- б. евристичну
- в. практичну
- г. критичну

711. Визначте точку зору географічного детермінізму щодо існування людини та розвитку суспільства:

- а. природне середовище може прискорювати або сповільнювати прогрес суспільства
- б. природне середовище – необхідна умова існування людей
- в. закони розвитку суспільства відрізняються від законів природи
- г. природне середовище повністю визначає економіку, суспільний устрій, культуру і мораль народу, що живе в ньому

712. Хто з філософів розробляв поняття "ноосфера"?

- а. Ш. Монтеск'є
- б. П. Тейяр де Шарден
- в. Т. Мальтус
- г. Ч. Дарвін

713. Хто з українських філософів обґрунтував концепцію ноосфери?

- а. М. Грушевський
- б. В. Липинський
- в. В. Вернадський
- г. О. Потебня

714. У сучасній філософії актуальною є ідея коеволюції, яка означає:

- а. спільний взаємоузгоджений розвиток природи і людини
- б. взаємодію індивіда та суспільства
- в. спільний розвиток Сходу і Заходу
- г. сучасну теорію еволюції

715. Ноосферою називають:
- а. оболонку Землі, раціонально перетворювану людством
 - б. сферу існування живих організмів на планеті Земля
 - в. сферу розуму, що має неземне, космічне походження
 - г. сферу розвитку цивілізації, протилежну сфері культури
716. На думку В. Вернадського, людство щодо природи стало:
- а. порушником існуючої стабільності
 - б. потужною геологічною силою
 - в. космічною силою, рівною Богові
 - г. захисником усього живого на Землі
717. На думку Ф. Бекона, підкорити природу можна, лише:
- а. підкорившись їй
 - б. нав'язавши їй свою волю
 - в. вступивши з нею в діалог
 - г. повністю змінивши її
718. У Новому часі природа сприймалась як:
- а. загадковий феномен
 - б. живий організм
 - в. складний механізм
 - г. організований хаос
719. Г. Галілей вважав, що мовою природи є:
- а. метафізика
 - б. філософія
 - в. механіка
 - г. математика
720. У чому особливість розуміння природи первісною людиною?
- а. усвідомлення неможливості розпоряджатися ресурсами природи
 - б. перенесення на неї тілесних і душевних властивостей людини
 - в. намагання пристосувати природу до своїх міфологічних уявлень
 - г. розуміння природи як актуалізованої надприродної сутності Бога
721. Яке розуміння природи характерне для доби Відродження?
- а. природа божественна, вона сама є Богом
 - б. неможливо зрозуміти природу без Бога
 - в. природне середовище вороже для людини
 - г. розум безсилий пізнати закони природи
722. Як називається клуб (заснований у 1968 р), що став міжнародною суспільною організацією, метою якої був аналіз найбільш гострих проблем сучасності?
- а. Паризький
 - б. Римський
 - в. Лондонський
 - г. Віденський
723. "Римський клуб" – це об'єднання:

- а. народів центральної Італії з метою протистояння промислово розвиненому північному регіону
- б. римських політиків з метою боротьби з корупцією
- в. футбольних уболівальників м. Рим
- г. вчених для розгляду глобальних проблем сучасності

724. Що означає термін "кoeволюція"?

- а. спільний взаємоузгоджений розвиток людини і природи
- б. особливий модус розвитку природи
- в. сучасну теорію еволюції
- г. взаємодію індивіда і природи

725. Що таке "екологічний імператив"?

- а. моральний закон
- б. врахування екологічних вимог як визначального чинника щодо стратегії розвитку суспільства
- в. дослідження глобальних моделей розвитку людства
- г. спільний взаємоузгоджений розвиток людини і природи

726. Яка теза виражає позицію Ж.-Ж. Руссо і неоруссоїстів?

- а. "Назад до природи"
- б. "Вперед до природи"
- в. "Природа мстить за кожен перемогу над нею"
- г. "Першим ворогом людини постає природа"

727. Екологічна криза – це криза:

- а. питної води
- б. чистого повітря
- в. довкілля
- г. флори і фауни

728. Наслідки науково-технічної діяльності людини перевищують силу впливу:

- а. геологічних процесів
- б. космічних процесів
- в. фізико-хімічних процесів
- г. всі варіанти вірні

729. Який чинник, на думку Мальтузіанців, є причиною зубожіння та соціальної незахищеності людей?

- а. надлишок населення
- б. стан економіки
- в. стан політики
- г. стан культури

730. Що, на думку Т. Мальтуса, спричиняє зубожіння людей?

- а. зменшення кількості населення
- б. збільшення кількості населення
- в. форми правління суспільством
- г. форми державного устрою

731. Домінування у політиці принципу географічного детермінізму називається:

- а. лібералізмом
- б. націоналізмом
- в. геополітикою
- г. колабораціонізмом

732. Представники якого вчення вважають, що географічне середовище визначає свідомість людей, державний устрій, мораль?

- а. демографічного детермінізму
- б. телеологічного детермінізму
- в. теологічного детермінізму
- г. географічного детермінізму

733. Представники географічного детермінізму, вирішуючи питання про взаємодію природи і суспільства, абсолютизували роль:

- а. природного середовища
- б. об'єктивної реальності
- в. навколишнього середовища
- г. народонаселення

734. Хто з філософів, належить до представників географічного детермінізму?

- а. В. Вернадський
- б. Ш. Монтеск'є
- в. Ф. Ніцше
- г. Ж.-Ж. Руссо

735. Хто із вказаних філософів стояв на позиціях географічного детермінізму?

- а. К. Цюлковський
- б. Ф. Шеллінг
- в. Л. Мечніков
- г. Х. Ортега

736. Хто не належить до представників географічного детермінізму?

- а. Ж. Боден
- б. Ш. Монтеск'є
- в. Л. Мечніков
- г. П. Тейяр де Шарден

737. Основною формою взаємодії між природою і суспільством виступає:

- а. праця
- б. політика
- в. культура
- г. мистецтво

738. Проблема взаємодії та взаємозв'язку природи і суспільства сьогодні стала проблемою:

- а. державною
- б. глобальною
- в. унікальною
- г. формальною

739. Основною причиною екологічних негараздів вважають:

- а. механічні чинники
- б. стиль мислення сучасної людини
- в. політичні чинники
- г. економічні чинники

740. Геополітика – це доктрина, яка:

- а. спрямована на реорганізацію існуючих суспільних інститутів з метою отримання екологічно осмисленого природокористування
- б. спрямована на здійснення взаємодії суспільства і природи на основі об'єктивних вимог природознавства
- в. намагається обґрунтувати агресивну політику держав
- г. розробляє заходи з охорони дикої природи

741. До чого призводять гонитва за негайними економічними вигодами, неконтрольоване виробництво, ігнорування законів розвитку природи і суспільства?

- а. процвітання держави
- б. новітніх технологій
- в. тоталітарних режимів
- г. екологічної кризи

742. Хто з філософів стверджував, що у людському суспільстві створюється і швидко зростає нова форма біогеохімічної енергії, яку можна назвати енергією людської культури?

- а. Д. Чижевський
- б. Х. Ортега
- в. В. Вернадський
- г. О. Шпенглер

743. Хто з античних філософів розглядав природу як великого вчителя і наставника людей?

- а. Демокріт
- б. Платон
- в. Аристотель
- г. Піфагор

744. Хто із стародавніх філософів критикував "золотий вік"?

- а. Епікур
- б. Лукрецій Кар
- в. Сенека
- г. Марк Аврелій

745. Вкажіть філософа, який визначав природу як "розкрити книгу людських сутнісних сил":

- а. Х. Ортега
- б. Ж.-Ж. Руссо
- в. Ф. Енгельс
- г. Т. Аквінський

746. Кому належить думка: "...ми – учні павуків у ткацькому і кравецькому ремеслі, учні ластівок у справі будівництва житла і учні птахів у співах...?"

- а. Демокріту
- б. Геракліту
- в. Дж. Бруно
- г. М. Коперніку

747. Людська сутнісна сила і сукупність природної речі через взаємодію утворюють:

- а. природну річ
- б. культурну річ
- в. соціальну річ
- г. артефакт

748. Представники натуралістичного напрямку в соціальній філософії вважають, що джерело розвитку суспільства слід шукати:

- а. поза межами суспільства
- б. в економічній сфері
- в. у науково-технічній сфері
- г. у соціальній сфері

749. Методологічна помилка прихильників географічного детермінізму в?

- а. ігноруванні законів природи
- б. механічному перенесенні дії законів природи на розвиток суспільства
- в. ігноруванні соціального розвитку
- г. абсолютизації соціальних законів розвитку суспільства

750. Назвіть ім'я філософа, який вважав, що поряд з біосферою виникає сфера культури, розуму – ноосфера:

- а. М. Федоров
- б. П. Тейяр де Шарден
- в. В. Соловйов
- г. П. Флоренський

751. На який вплив природи на суспільство найменше звертають увагу на сучасному етапі?

- а. на руйнування та знищення результатів людської діяльності
- б. на прискорення або сповільнення розвитку продуктивних сил
- в. на розміщення продуктивних сил
- г. на розвиток і стан суспільної свідомості

752. На основі створеної класифікації культур прихильники біосферної концепції культури вважають, що сучасне людство переходить до:

- а. біогенної культури
- б. техногенної культури
- в. ноогенної культури
- г. екогенної культури

753. На думку засновника Римського клубу Ауреліо Печчеї, в основі нової соціальної реальності повинна стати змінена система:

- а. ціннісних орієнтацій і потреб людини
- б. господарювання
- в. політичних інститутів
- г. модусів поведінки людини

754. Екофілософське знання досліджує екологію:

- а. природи
- б. людини
- в. культури
- г. всі варіанти вірні

755. Яка теорія сучасної екофілософії спрямовує зусилля на розробку заходів з охорони дикої природи, вироблення певних типів поведінки і специфічного способу буття людей?

- а. теоцентризму
- б. антропоцентризму
- в. біоцентризму
- г. космоцентризму

756. Хто різко виступає проти експоненціального економічного зростання, пропонуючи низку глобальних моделей розвитку людства (концепції сталого розвитку, нульового розвитку, ресурсо- і енергозберігаючих технологій, безвідходного виробництва тощо)?

- а. екологи-економісти
- б. політики
- в. діячі мистецтва
- г. фермери

757. Екологія як наука про гранично допустимі межі впливу виробництва та загалом діяльності людей на природу не досліджує:

- а. біологічні види та їх популяції
- б. екосистеми
- в. біоценози
- г. техноценози

758. Ідеалізм вважає свідомість:

- а. рівноправною та автономною субстанцією поряд з матерією
- б. похідною від матерії
- в. першоосновою всього суцього
- г. функцією мозку

759. До основних типів відображення сучасна наука відносить:

- а. неорганічне відображення
- б. комп'ютерне відображення
- в. психічне відображення
- г. художнє відображення

760. Біологічній формі руху матерії притаманне відображення у формі:

- а. знання
- б. свідомості
- в. відчуття
- г. механічного

761. Важливою характеристикою свідомості є:

- а. ідеальне відображення дійсності
- б. наявність мозку
- в. процес мислення
- г. комплекс наших відчуттів

762. Ідеальні, духовні явища, на відміну від матеріальних, існують як:

- а. похідні від матеріальних
- б. дзеркальне відображення матеріальних об'єктів
- в. самостійні та незалежні
- г. функція матеріального субстрату

763. Відображення – це:

- а. всезагальна властивість матерії
- б. деформація
- в. фотографія
- г. здатність відображати

764. Яка форма відображення характерна для тварин?

- а. хімічна
- б. відчуття
- в. механічна
- г. свідомість

765. Розмірковуючи про свідомість, можна відмітити таку її характеристику:

- а. свідомість вторинна по відношенню до матерії
- б. всезагальна одухотвореність матерії свідомістю
- в. свідомість так само первинна, як і матерія
- г. свідомість може існувати без матерії

766. Визначте форму відображення, притаманну тваринам:

- а. уявлення
- б. свідомість
- в. аморфна
- г. фізична

767. Людська свідомість – це:

- а. суб'єктивна реальність
- б. ідеальне відображення
- в. найвища форма відображення
- г. всі варіанти вірні

768. Яке поняття відображає виокремлення і оцінку себе як мислячої, чуттєвої та дієвої істоти?

- а. світорозуміння
- б. світосприйняття
- в. світоуявлення
- г. самосвідомість

769. Відображення окремих властивостей матеріальних об'єктів, що безпосередньо взаємодіють з органами відчуттів, називається:

- а. емоції
- б. сприйняття
- в. відчуття
- г. уявлення

770. Визначте форму відображення образу матеріального об'єкта, що безпосередньо взаємодіє з органами відчуттів:

- а. відчуття
- б. комплекс
- в. уявлення
- г. сприйняття

771. Визначте форму відображення матеріального об'єкта на чуттєвому рівні, що опосередкована пам'яттю:

- а. відчуття
- б. уявлення
- в. сприйняття
- г. пригадування

772. Усвідомлення та оцінка себе як особистості, свого морального обличчя, інтересів, цінностей, мотивації поведінки називається:

- а. рефлексією
- б. самооцінкою
- в. самоідентифікацією
- г. самосвідомістю

773. При розгляді свідомості з позиції зв'язку її з матеріальним носієм часто відбувається підміна філософського погляду на свідомість на:

- а. буденний
- б. природничонауковий
- в. міфологічний
- г. релігійний

774. Як називається притаманна людині здатність цілеспрямовано і узагальнено відтворювати дійсність в ідеальній формі?

- а. інтроспекція
- б. сприйняття
- в. свідомість
- г. інтеракція

775. Специфікою свідомості є те, що вона:

- а. невидимий та незбагнений феномен
- б. може втілюватися у логічних знаках
- в. ідеальна форма репрезентації світу
- г. піддається аналізу та моделюванню

776. Основне питання про відношення свідомості до матерії вирішує:

- а. наука
- б. філософія
- в. кібернетика
- г. психологія

777. Суспільна свідомість – це:

- а. суспільна психологія
- б. ідеологія класу чи суспільної групи
- в. відображення суспільного буття
- г. всі варіанти вірні

778. Ідеальне – це:

- а. розумове усвідомлення буття
- б. абстрактне мислення
- в. суб'єктивна реальність
- г. всі варіанти вірні

779. Рефлексією називається спосіб пізнання, згідно з яким предметом пізнання виступає:
- а. сама свідомість
 - б. реальні об'єкти
 - в. уявні об'єкти
 - г. ідеалізовані об'єкти
780. На відміну від тварин, людина відрізняється:
- а. абстрактним мисленням
 - б. активністю
 - в. пам'яттю
 - г. відчуттями
781. Яке положення характеризує матеріалістичний підхід у дослідженні свідомості?
- а. свідомість і матерія – дві сторони цілісності
 - б. матерія – первинна, свідомість – вторинна
 - в. свідомість – первинна, матерія – вторинна
 - г. матерія і свідомість абсолютно незалежні
782. З позиції діалектичного матеріалізму свідомість – це:
- а. властивість усієї матерії
 - б. властивість високоорганізованої матерії
 - в. матеріальна, а не духовна субстанція
 - г. прояв світового Духу
783. З позиції ідеалізму свідомість:
- а. існує до і незалежно від матерії
 - б. нерозривно пов'язана з матерією
 - в. є продуктом матерії
 - г. разом з матерією є автономними і незалежними одна від одної субстанціями
784. З позиції вульгарного матеріалізму свідомість – це:
- а. суб'єктивна реальність
 - б. ідеальна субстанція
 - в. властивість матерії
 - г. різновид матерії
785. Яке положення вірно відображає сутність поняття "відображення"?
- а. це будь-яка зміна одного об'єкта у результаті впливу на нього іншого об'єкта
 - б. це будь-яка взаємодія об'єкта
 - в. це властивість матеріальних об'єктів і систем у процесі взаємодії відтворювати особливості інших об'єктів і систем
 - г. це відтворення структури, властивостей відображуваного об'єкта у відображаючому об'єкті
786. Визначте судження, в якому вірно виражено суспільно-історичну сутність свідомості:
- а. суспільне життя не впливає на свідомість
 - б. свідомість людини визначає суспільне життя
 - в. свідомість є продуктом соціального середовища, спілкування і поза ним не виникає
 - г. свідомість не може не відображати суспільне життя
787. Передумовою появи і формування чого виступають праця, мова і суспільство?

- а. багатства
- б. свідомості
- в. цивілізації
- г. прогресу

788. Як називається процес роздумів над собою, над тим, що у нас відбувається?

- а. інтеракція
- б. рефлексія
- в. відображення
- г. комунікація

789. Представники вульгарного матеріалізму вважали, що свідомість існує:

- а. ідеально
- б. матеріально
- в. незалежно від матеріального світу
- г. як надприродний божественний дар

790. Як називається здатність оперувати поняттями, судженнями та умовиводами?

- а. ціннісно-вольовий рівень свідомості
- б. чуттєво-афективний рівень свідомості
- в. абстрактне мислення
- г. підсвідомість

791. Який чинник відіграв вирішальну роль у становленні свідомості людини?

- а. мова
- б. національні звичаї
- в. господарський уклад
- г. географічне середовище

792. Визначте чинник, який відіграв вирішальну роль у становленні свідомості людини?

- а. географічний клімат
- б. суб'єктивне прагнення людей
- в. орудійна діяльність
- г. техніка

793. Визначте правильне твердження щодо співвідношення свідомості і психіки:

- а. свідомість і психіка тотожні
- б. між свідомістю і психікою немає нічого спільного
- в. свідомість є частиною психіки
- г. психіка – одна із форм свідомості

794. Виберіть правильне твердження щодо співвідношення психіки і свідомості:

- а. свідомість не вичерпує всього багатства психічного життя людини
- б. свідомість і психіка існують автономно
- в. свідомість і психіка залежать від людини
- г. психіка подавляє свідомість

795. Правильним твердженням про співвідношення свідомості та психіки є:

- а. психіка існує безвідносно до свідомості
- б. свідомість – це відносно самостійна частина психічної реальності людини

- в. свідомість існує безвідносно до психіки
- г. психіка є формою свідомості

796. Основною характеристикою свідомості виступає:

- а. суперечливість
- б. чуттєвість
- в. детермінація
- г. предметність

797. Назвіть основну характеристику свідомості:

- а. ідеальність
- б. матеріальність
- в. комунікативність
- г. інтенція

798. Яка основна характеристика свідомості?

- а. регресивність
- б. незалежність
- в. активність
- г. самостійність

799. Який зв'язок між свідомістю і несвідомим?

- а. вони не пов'язані між собою
- б. вони є відносно самостійними сторонами психічної реальності людини
- в. вони абсолютно протилежні
- г. взаємодіючи між собою, здатні досягати єдності

800. Свідомість та несвідоме:

- а. подавляють одне одного
- б. взаємопов'язані
- в. ізольовані одне від одного
- г. тотожні

801. Яке явище належить до сфери несвідомого?

- а. думки
- б. мова
- в. дії
- г. інстинкти

802. До сфери несвідомого належать:

- а. сновидіння
- б. цінності
- в. образи
- г. уявлення

803. Що належить до сфери несвідомого?

- а. видіння
- б. гіпнотичний стан
- в. почуття
- г. суспільні установки

804. Дослідження проблеми інтенціональності свідомості є заслугою:

- а. З. Фрейда
- б. К. Ясперса
- в. Е. Гуссерля
- г. М. Гайдеггера

805. Які відношення являються змістом психофізіологічної проблеми?

- а. між тілом і душею
- б. між правою і лівою півкулями головного мозку
- в. між буттям і небуттям
- г. між свідомістю і матерією

806. Як називається здатність свідомості проявляти активну, вибіркочу інтенцію до об'єктів?

- а. рефлексивність
- б. ідеальність
- в. суб'єктність
- г. інтроспекція

807. Який напрям у філософії вважає свідомість царством ідей, волі, здатним творити і конструювати дійсність?

- а. ідеалізм
- б. матеріалізм
- в. дуалізм
- г. реалізм

808. Яке поняття не належить до формаційної концепції К. Маркса?

- а. індустриальне суспільство
- б. первіснообщинне суспільство
- в. комуністичне суспільство
- г. рабовласницьке суспільство

809. Під традиційною цивілізацією розуміють:

- а. ідею перетворення світу
- б. ідею влади, сили
- в. інноваційну спрямованість економіки
- г. орієнтацію на відтворення усталеного порядку

810. Яку позицію виражає теза, що навколишній світ (природний і соціальний) ворожий людині, а її буття ірраціональне, навіть абсурдне, та позбавлене будь-якого сенсу?

- а. неотомізму
- б. екзистенціалізму
- в. стоїцизму
- г. скептицизму

811. Е. Тоффлер запропонував футурологічну модель розвитку цивілізації у формі:

- а. "масового суспільства"
- б. "зіткнення цивілізацій"
- в. "третьої хвилі"
- г. "занепаду Європи"

812. Сучасна футурологія аналізує перспективи:

- а. формування вільної особистості
- б. технологічної революції
- в. введення світової валюти
- г. зближення світових релігій

813. Під суспільством розуміють:

- а. колективне несвідоме
- б. сукупність біологічних істот, організованих з метою виживання
- в. продукт взаємодії людей
- г. сукупність людей, об'єднаних дією соціальної детермінації

814. Хто автор крилатого виразу "Жити у суспільстві і бути вільним від суспільства не можна"?

- а. Ленін
- б. Цицерон
- в. Сократ
- г. Сенека

815. Хто з філософів для пояснення єдності світової історії ввів поняття "осьової епохи"?

- а. Ф. Фукуяма
- б. К. Ясперс
- в. А. Тойнбі
- г. З. Бауман

816. Щоб вистояти в умовах серйозних сучасних викликів, українське суспільство має надіятися на:

- а. допомогу і підтримку Заходу
- б. союз із Росією
- в. власні сили
- г. допомогу і союз із Заходом та Сходом

817. Як називають відносно незалежне від природи духовно-матеріальне утворення, породжене різноманітними формами спільної діяльності людей?

- а. расою
- б. ноосферою
- в. техносферою
- г. суспільством

818. Еволюційний тип розвитку суспільства передбачає:

- а. реформи
- б. політичні перевороти
- в. гібридні війни
- г. повстання і "майдани"

819. Історичний матеріалізм основним критерієм суспільного розвитку вважає:

- а. наявність правової держави
- б. рівень розвитку продуктивних сил
- в. розвиток наукового знання
- г. духовний розвиток людини

820. Продуктивні сили постінформаційного суспільства включають у себе:

- а. відношення споживання
- б. відношення розподілу
- в. наукове знання
- г. кредитні організації

821. Який філософський напрям пов'язує суспільний прогрес із досягненнями науки?

- а. прагматизм
- б. сцієнтизм
- в. антисцієнтизм
- г. лібералізм

822. Вкажіть назву клубу (заснований у 1968 р), що став міжнародною суспільною організацією, що аналізує найбільш гострі проблеми сучасності?

- а. Паризький
- б. Римський
- в. Лондонський
- г. Віденський

823. Хто автор сценарію "зіткнення цивілізацій" у ХХІ ст.?

- а. О. Шпенглер
- б. Ф. Фукуяма
- в. С. Ханінгтон
- г. М. Вебер

824. Глобальна проблема, яка проявилася у ХХІ ст., – це:

- а. загроза поширення ВІЛ-інфекції
- б. запобігання світовій термоядерній війні
- в. освоєння космосу
- г. міжнародний тероризм

825. Ядром політичної підсистеми суспільства є:

- а. держава
- б. волонтерські об'єднання
- в. політичні партії
- г. влада

826. Яка філософська дисципліна вивчає суспільство?

- а. філософська антропологія
- б. соціологія
- в. соціальна філософія
- г. філософія історії

827. Визначте, яка суспільно-економічна формація відсутня у формаційному підході К. Маркса:

- а. буржуазна
- б. соціалістична
- в. феодальна
- г. комуністична

828. Яка формація відсутня у вченні К. Маркса:

- а. первіснообщинна
- б. рабовласницька

- в. соціалістична
- г. буржуазна

829. До цивілізаційного підходу у типології суспільства не входить:

- а. постіндустріальна цивілізація
- б. духовно-культурна цивілізація
- в. індустріальна цивілізація
- г. аграрна цивілізація

830. Вкажіть на зайвий елемент структури продуктивних сил суспільства:

- а. державні управлінські структури
- б. люди, озброєні знанням і навичками праці
- в. знаряддя праці
- г. техніка

831. У виробничі відносини не входять відносини:

- а. споживання
- б. власності
- в. правові
- г. обміну

832. Як називається історичний період розвитку певного суспільства в якому домінує конкретний спосіб виробництва?

- а. культурна революція
- б. цивілізація
- в. суспільно-економічна формація
- г. соціальна революція

833. Яке вчення не є натуралістичною інтерпретацією суспільного життя?

- а. марксизм
- б. мальтузіанство
- в. соціальний дарвінізм
- г. географічний детермінізм

834. У постіндустріальному суспільстві, де переважає сфера послуг, вирішальну роль відіграє:

- а. капітал
- б. свобода
- в. інформація
- г. національне самовизначення

835. Визначальну роль у традиційному суспільстві, де домінувало сільське господарство, відіграє:

- а. політика
- б. земля
- в. гроші
- г. капітал

836. Для індустріального суспільства, де переважає промисловість, визначальну роль відіграє:

- а. техніка
- б. свобода

- в. капітал
- г. інформація

837. Хто автор формаційної типології суспільства?

- а. Е. Тоффлер
- б. К. Маркс
- в. М. Вебер
- г. Д. Белл

838. Хто автор концепції постіндустріального суспільства?

- а. Ж. Бодріяр
- б. Ф. Фукуяма
- в. Д. Белл
- г. Г. Маркузе

839. гідно з марксизмом, джерелом розвитку суспільства є:

- а. розвиток освіти
- б. вдосконалення моральних відносин
- в. розвиток культури
- г. необхідність задоволення матеріальних потреб людей

840. Хто з філософів обґрунтував визначальну роль матеріального виробництва у житті суспільства?

- а. І. Кант
- б. О. Конт
- в. Г. Гегель
- г. К. Маркс

841. Який чинник у соціально-історичній динаміці не належить до демографічних?

- а. геополітичні особливості регіону проживання населення
- б. рівень народжуваності
- в. густота населення
- г. баланс за статевою і віковою ознаками

842. Який чинник не входить до структури суспільно-економічної формації?

- а. економічний базис
- б. сукупність технологічних прийомів і технічних засобів виробництва
- в. політико-ідеологічна надбудова
- г. всі варіанти вірні

843. До структури суспільно-економічної формації не входить:

- а. виробничі відносини
- б. продуктивні сили
- в. географічне середовище
- г. всі варіанти вірні

844. Хто з філософів основою суспільного розвитку вважав закон народонаселення?

- а. Ш. Монтеск'є
- б. З. Фрейд
- в. Т. Мальтус
- г. В. Вернадський

845. Появу якого чинника можна вважати характерною рисою інформаційного суспільства?

- а. панування приватної власності на засоби виробництва
- б. зростання масової освіти
- в. електронних грошей
- г. комерціалізації виробництва і зникнення економіки прожиття

846. Який процес супроводжує перехід від індустріального до постіндустріального суспільства?

- а. підвищується рівень політичної свідомості
- б. зростає частка працівників сфери обслуговування
- в. скорочується рівень безробіття
- г. посилюється духовно-етичний потенціал суспільства

847. Визначальним чинником розвитку індустріального виробництва є:

- а. капітал
- б. земля
- в. люди
- г. знання

848. Яку світоглядну філософську концепцію суспільного розвитку відображає вислів Ф. Вольтера "Ідеї правлять світом"?

- а. матеріалістичне розуміння історії
- б. ідеалістичне розуміння історії
- в. натуралістичне розуміння історії
- г. технократичне розуміння історії

849. Принцип "соціальної робінзонади" тлумачить суспільство як:

- а. інертну масу та активну еліту
- б. надособову об'єктивну систему
- в. суму ізольованих самодостатніх індивідів
- г. сукупність зв'язків та відносин між індивідами

850. Джерелом розвитку суспільства у натуралістичних концепціях виступає:

- а. пізнання світу
- б. розвиток культури
- в. удосконалення моральних чинників
- г. дія природних чинників

851. Марксизм вирішальним чинником розвитку суспільства вважає:

- а. економічні відносини
- б. географічне середовище
- в. рівень розвитку науки і техніки
- г. екологічний стан

852. У формаційній концепції історичного розвитку основу формації становить:

- а. техніко-технологічна база
- б. спосіб виробництва
- в. система цінностей
- г. держава

853. Категорія соціальної філософії, що означає впорядкованість і взаємозумовленість зв'язків між елементами соціальної системи:

- а. соціальна служба
- б. соціальне протиріччя
- в. соціальна сфера
- г. соціальна структура

854. Ідея суспільного прогресу вперше була сформульована та обґрунтована у:

- а. філософії Просвітництва
- б. античній філософії
- в. середньовічній філософії
- г. сучасній європейській філософії

855. З точки зору марксизму суспільство – це:

- а. частина природи, яка відокремилась від неї, але продовжує жити і розвиватись за законами природи
- б. середовище людини з її суперечливими зв'язками і відносинами
- в. людство загалом як історично визначений спосіб існування і спілкування людей в їх сукупності
- г. соціальна форма руху матерії

856. Яка головна класоутворююча ознака у марксизмі?

- а. місце у певній історичній системі суспільного виробництва
- б. відношення до засобів виробництва
- в. роль у суспільній організації праці
- г. спосіб одержання і частка прибутку

857. Вкажіть тип соціальної структури, що сформований за соціально-економічним статусом:

- а. натовп
- б. сім'я
- в. класи
- г. народ

858. Антропологія – це:

- а. вчення про суспільство
- б. вчення про людські цінності
- в. вчення про розвиток і всезагальний зв'язок
- г. вчення про людину

859. Визначальною ознакою філософського змісту поняття "людина" є:

- а. біологічні дані
- б. наявність другої сигнальної системи
- в. фізіологічні дані
- г. психологічні дані

860. Яка з концепцій про людину належить до біологізаторської?

- а. конвенціоналізм
- б. соціологізм
- в. панлогізм
- г. віталізм

861. Назвіть одну з основних гіпотез походження людини:
- а. антропологічна
 - б. теологічна
 - в. технологічна
 - г. коеволюційна
862. Людська сутність виражається у:
- а. матеріальних потребах
 - б. соціальності
 - в. політичних інтересах
 - г. комунікації
863. В епоху Відродження людину та її місце у світі трактували як:
- а. повністю визначені Богом
 - б. визначені долею
 - в. людина – тимчасовий гість у матеріальному світі
 - г. вільну діяльну істоту, творця культури
864. Згідно з Платоном, найважливішою є ідея:
- а. краси
 - б. істини
 - в. справедливості
 - г. блага
865. Хто з філософів стверджував, що "проблема людини є основною проблемою філософії"?
- а. М. Бердяєв
 - б. Фалес
 - в. Р. Декарт
 - г. А. Августин
866. Назвіть філософа, який вважав питання "що таке людина?" основним питанням філософії:
- а. Сократ
 - б. І. Кант
 - в. К. Маркс
 - г. О. Конт
867. Визначте одну з основних гіпотез походження людини:
- а. антропологічна концепція
 - б. технологічна концепція
 - в. космічна концепція
 - г. біфуркаційна концепція
868. До основних гіпотез походження людини не належить:
- а. трудова теорія походження людини
 - б. концепція космічного походження людини
 - в. релігійна концепція походження людини
 - г. теорія "Великого вибуху"
869. Основною концепцією походження людини вважають:
- а. волюнтаристську
 - б. когерентну

- в. еволюційну
- г. флуктуаційну

870. Вчення про сутність та природу людини, що стоїть на біологізаторських засадах, – це:

- а. соціал-дарвінізм
- б. органопроекція
- в. теологічну
- г. космічну

871. До натуралістичних (біологізаторських) концепцій природи та сутності людини не належить:

- а. теорія Мальтуса
- б. евгеніка
- в. неомальтузіанство
- г. трудова

872. Яка теорія про людину поєднала в собі антропогенез із соціогенезом?

- а. трудова
- б. космічна
- в. ноосфери
- г. фрейдизм

873. Визначальною ознакою людини є:

- а. діяльність
- б. праця
- в. боротьба за виживання
- г. тривалість життя

874. Суто людською (специфічною) ознакою слід вважати:

- а. соціальність
- б. емоційність
- в. свідомість
- г. емпатію

875. Особливістю соціологізаторства у підході до людини є:

- а. зведення людини до функції географічного середовища
- б. зведення існування людини до дії умовних і безумовних інстинктів
- в. зведення людини до духовної істоти
- г. зведення людини до функції її соціального способу життя

876. Оберіть ознаку соціологізаторського підходу до людини:

- а. ігнорує природно-біологічні чинники людського існування
- б. абсолютизує природно-біологічні чинники людського існування
- в. абсолютизує духовні чинники людського існування
- г. ігнорує можливість самовизначення, свободу вибору людини

877. Яка теза не стосується соціологізаторського тлумачення людини?

- а. ігнорується "надсоціальна" сила
- б. ігнорується духовна сутність
- в. ігноруються природно-біологічні чинники людського існування

г. людина як духовна істота є відображенням попередньої історії людства та його культури

878. Стародавня індійська, китайська та грецька філософія розглядала людину як:

- а. "малий світ"
- б. духовну істоту
- в. самодостатню, автономну особистість
- г. чуттєво-тілесну істоту

879. В епоху Відродження людину вважали як:

- а. духовну істоту
- б. мікрокосмос
- в. самодостатню, автономну істоту
- г. розумну істоту

880. У Середні віки людину трактували як:

- а. гріховну істоту
- б. духовну істоту
- в. розумну істоту
- г. чуттєво-тілесну істоту

881. В Новому часі людину вважали:

- а. суспільною істотою
- б. частинкою Космосу
- в. тварною істотою
- г. розумною істотою

882. Сучасна філософія підходить до людини як:

- а. унікальної духовної істоти
- б. чуттєво-тілесної істоти
- в. ідеальної істоти
- г. ущербної істоти

883. При визначенні сутності людини К. Маркс виключає таку ознаку як:

- а. сукупність усіх суспільних відносин
- б. абстрактна сутність людини
- в. трактування людини як продукту суспільства
- г. суб'єкт суспільно-практичної діяльності

884. Концепція детермінізму ґрунтується на принципі:

- а. причинності
- б. гармонії
- в. випадковості
- г. структурності

885. На думку якого філософа "людина є мислячою річчю"?

- а. Р. Декарта
- б. І. Канта
- в. Ж-Ж. Руссо
- г. Й. Фіхте

886. Марксизм у людині перш за все виокремлює:

- а. сукупність усіх суспільних відносин
- б. стадне почуття
- в. віру в соціальну справедливість
- г. здатність мислити

887. Хто з філософів стверджував, що "людина – це майбутнє людини"?

- а. І. Кант
- б. Сократ
- в. Ф. Ніцше
- г. Ж-П. Сартр

888. Яке вчення вважає інстинкти та біологічні потреби людини рушійною силою її суспільної поведінки?

- а. неотомізм
- б. прагматизм
- в. позитивізм
- г. фрейдизм

889. У християнській антропології важливою ознакою людської істоти є:

- а. свобода волі
- б. гріховність
- в. несвобода
- г. страх

890. До біологізаторських концепцій сутності людини належить:

- а. екзистенціалізм
- б. соціал-дарвінізм
- в. феноменологія
- г. неомарксизм

891. Згідно з концепцією креаціонізму, людина:

- а. виникла у результаті впливу космічного випромінювання
- б. створена Богом
- в. є продуктом космічного розуму
- г. є результатом еволюції

892. Виберіть правильне твердження:

- а. людина – це соціальна істота, біологічні чинники не впливають на її поведінку
- б. поведінка людини повністю задається її генотипом
- в. сутність людини соціальна, але на її діяльність впливають і біологічні чинники
- г. людина та її поведінка визначаються біологічними законами

893. Теза "Людина – це прагнення бути людиною" означає, що:

- а. людиною не народжуються, нею стають
- б. в людині немає нічого незмінного, постійного
- в. мета справжньої людини – бути Богом
- г. мета кожного індивіда – бути надлюдиною

894. Що означає твердження "Людина – це стремління бути людиною"?

- а. інтенція до Абсолюту
- б. соціальний розвиток людини безмежний

- в. бути як усі
- г. технологічно вдосконалюватися

895. Хто автор вислову "Людина є мірою всіх речей"?

- а. Сократ
- б. Г. Сковорода
- в. І. Кант
- г. Протагор

896. До якого світу належить людина згідно з І Кантом?

- а. соціального
- б. свободи
- в. природи
- г. природи і свободи

897. Хто автор визначення людини як "тварини політичної"?

- а. Аристотель
- б. Ф. Вольтер
- в. Ф. Ніцше
- г. К. Маркс

898. Окресліть позицію, яка виходить із принципу, що служіння людям є сенсом життя:

- а. гедонізм
- б. егоїзм
- в. альтруїзм
- г. аскетизм

899. Світоглядна позиція, яка ґрунтується на вірі у невідворотну, невблаганну дію закону долі, називається:

- а. детермінізм
- б. фаталізм
- в. волюнтаризм
- г. інтенціоналізм

900. Яка філософська парадигма, виходячи з тези про єдність людини зі світом, вважає людину активним учасником космічної еволюції?

- а. космоцентризм
- б. теоцентризм
- в. антропоцентризм
- г. антропокосмізм

901. Особистість визначається як:

- а. індивід, який досяг успіху, популярності історично значуща фігура
- б. конкретний індивід
- в. людина як суб'єкт свідомої діяльності та суспільних відносин
- г. характеристика окремої людини щодо притаманних їй індивідуальних неповторних рис

902. Філософський напрям, що розглядає особистість як найвищу цінність, називається:

- а. марксизмом
- б. фрейдизмом

- в. персоналізмом
- г. прагматизмом

903. Субстанційні засади здоров'я людини:

- а. біологічні якості
- б. духовні чинники
- в. соціальні умови
- г. всі варіанти вірні

904. Соціальними якостями індивіда є:

- а. зовнішність
- б. темперамент
- в. характер
- г. потреби

905. Визначте соціальну якість індивіда:

- а. світогляд
- б. інстинкт
- в. пам'ять
- г. сила

906. Спільним у вирішенні проблеми людини у марксизмі, фрейдизмі та екзистенціалізмі є:

- а. утвердження безсмертя людини
- б. заперечення позаісторичної сутності людини
- в. аналіз конфлікту свідомості з несвідомим
- г. опис метафізичного бунту

907. Способом буття людини як свідомої істоти є:

- а. мистецтво
- б. природа
- в. держава
- г. суспільство

908. До системи філософського знання належить:

- а. астрологія
- б. гносеологія
- в. акмеологія
- г. екологія

909. Філософська дисципліна, предметом якої є мораль, отримала назву:

- а. естетика
- б. аксіологія
- в. етика
- г. онтологія

910. Філософська дисципліна, предметом якої є краса, отримала назву:

- а. естетика
- б. аксіологія
- в. етика
- г. онтологія

911. Філософська дисципліна, предметом якої є буття, отримала назву:

- а. естетика
- б. гносеологія
- в. аксіологія
- г. онтологія

912. Філософська дисципліна, предметом якої є закони та форми мислення, отримала назву:

- а. естетика
- б. логіка
- в. аксіологія
- г. онтологія

913. Сукупність естетичних, моральних, політичних, економічних, релігійних та інших уявлень, ідеалів та цінностей називається:

- а. філософія
- б. світогляд
- в. свідомість
- г. наука

914. Специфічною рисою філософії є те, що вона виступає:

- а. наслідком розвитку живої природи
- б. найбільш абстрактною наукою
- в. формою теоретичного світогляду
- г. найбільш конкретною наукою

915. "Філософія серця" як принцип філософського філософування пов'язаний з таким феноменом української ментальності як:

- а. антеїзм
- б. кордоцентризм
- в. раціоналізм
- г. естетизм

916. Джерелом філософії доби Київської Русі є:

- а. "Кобзар"
- б. "Слово про Ігорів похід"
- в. "Дух нашої давнини"
- г. "Опис України"

917. Важливою філософською ідеєю, висловленою М. Гоголем, є:

- а. самопізнання є підставою людського щастя
- б. прийняття християнства визначило цивілізаційний вибір Русі
- в. найбільше значення для людини має так звана "споріднена праця"
- г. найбільшу небезпеку становить так зване "непомітне зло"

918. Внеском П. Юркевича до української філософії є:

- а. вчення про феноменальність
- б. вчення про три світи і дві натури
- в. вчення про серце як джерело моральності
- г. вчення про "непомітне" зло

919. В міжвоєнний період на території Західної України працювали представники:

- а. неофрейдизму
- б. марксизму
- в. постмодернізму
- г. неоплатонізму

920. Автор концепції ідеальної держави::

- а. Сковорода
- б. Платон
- в. Маркс
- г. Сократ

921. На території Радянської України працювали представники:

- а. неофрейдизму
- б. марксизму
- в. постмодернізму
- г. неоплатонізму

922. Ключовою філософською ідеєю праці митрополита Іларіона "Слово про закон і благодать" є:

- а. три світи і дві натури складають структуру Всесвіту
- б. прийняття християнства визначило цивілізаційний вибір Русі
- в. найбільше значення для людини має так звана "споріднена праця"
- г. найбільшу небезпеку становить так зване "непомітне зло"

923. Важливою філософською ідеєю, висловленою П. Юркевичем, є:

- а. найціннішими є філософські вчення Платона та І. Канта
- б. три світи і дві натури складають структуру Всесвіту
- в. найбільше значення для людини має так звана "споріднена праця"
- г. найбільшу небезпеку становить так зване "непомітне зло"

924. Важливою філософською ідеєю, висловленою Г. Сковородою, є:

- а. найціннішими є філософські вчення Платона та І. Канта
- б. прийняття християнства визначило цивілізаційний вибір Русі
- в. три світи і дві натури складають структуру Всесвіту
- г. найбільшу небезпеку становить так зване "непомітне зло"

925. Негативне ставлення до християнської етики милосердя властиве концепції:

- а. К. Ясперса
- б. М. Бердяєва
- в. Ф. Ніцше
- г. Г. Марселя

926. Осмислення людського буття через категорію абсурду властиве концепції:

- а. К. Ясперса
- б. М. Бердяєва
- в. А. Камю
- г. М. Фуко

927. Аналіз свідомості та культури через категорію позасвідомого властивий концепції:

- а. К. Ясперса
- б. М. Бердяєва

- в. З. Фрейда
- г. К. Поппера

928. Осмислення проблеми протистояння культури та цивілізації властиве концепції:

- а. А. Камю
- б. О. Шпенглера
- в. І. Лакатоса
- г. М. Шліка

929. Твердження про те, що вирішення філософських проблем можливе на ґрунті релігійного світогляду, властиве концепції:

- а. А. Камю
- б. Ж. Марітена
- в. Ф. Ніцше
- г. Б. Рассела

930. Поняття абсолютної ідеї та діалектики належать до філософської концепції такого представника німецької класичної філософії, як:

- а. І. Кант
- б. Г. Гегель
- в. Л. Фюєрбах
- г. Й. Фіхте

931. Антропологічний поворот у німецькій класичній філософії здійснив:

- а. Й. Фіхте
- б. Г. Гегель
- в. Л. Фюєрбах
- г. Й. Шеллінг

932. Розрізнення трьох джерел пізнання (чуття, розсудку та розуму) властиве концепції:

- а. І. Канта
- б. Г. Гегеля
- в. Й. Фіхте
- г. Й. Шеллінга

933. Матеріалістичний світогляд лежить в основі концепції:

- а. Й. Фіхте
- б. Г. Гегеля
- в. Л. Фюєрбаха
- г. Й. Шеллінга

934. Поняття категоричного імперативу та обов'язку належать до етики:

- а. І. Канта
- б. Г. Гегеля
- в. Л. Фюєрбаха
- г. Й. Фіхте

935. Методологічні проблеми знаходилися в центрі уваги такого представника Нового часу, як:

- а. Р. Декарт
- б. Б. Паскаль

- в. Дж. Берклі
- г. Д. Юм

936. Хто з філософів Нового часу займався методологічними проблемами?:

- а. Ф. Бекон
- б. Дж. Берклі
- в. Вольтер
- г. Д. Юм

937. До змісту античної філософії належить поняття:

- а. ідея
- б. криза
- в. віра
- г. наука

938. Середньовічна філософія має такого представника як:

- а. Валеріан Брунарський
- б. Тома Аквінський
- в. Микола Лосський
- г. Патрік Лімерікський

939. Рисою філософії Нового часу є:

- а. поява логічного та етичного вчення
- б. близька взаємодія науки та філософії
- в. значний вплив релігійно-містичних вчень
- г. акцент на питанні співвідношення віри та розуму

940. Філософи античності намагалися:

- а. відкрити адекватний метод наукового пізнання
- б. відшукати єдину підставу всього суцього
- в. відмежувати релігію від філософії
- г. вирішити питання співвідношення віри та розуму

941. Явище апологетики та патристики має у своєму змісті:

- а. потребу визначити місце філософії у духовному житті
- б. повернення до наукових форм пізнання світу
- в. спробу утвердження антропоцентризму
- г. утвердження гуманістичного світогляду

942. Просвітництво як явище характеризується:

- а. заклик до побудови суспільства на засадах рівності
- б. "консервацією" ідейних здобутків європейського феодалізму
- в. пошуком позараціональних чинників діяльності
- г. поступовим згоранням діяльності енциклопедистів

943. Для явища еллінізму характерне:

- а. обґрунтування поняття екзистенції
- б. поява механістичного світогляду
- в. численні випадки тісної взаємодії релігії та філософії
- г. поширення діяльності софістів

944. Людина для представників німецької класики постає як:

- а. активна у пізнанні
- б. загублена у світі
- в. цілком ірраціональна у діяльності
- г. істота, що керована Світовою волею

945. Найважливішим поняттям некласичної філософії є:

- а. ірраціональне
- б. гармонія
- в. наука
- г. віра

946. Провідною ідеєю А. Шопенгауера була:

- а. філософія є наукою про людське щастя
- б. розум є найціннішою частиною психіки
- в. світ є уявленням суб'єкта про нього
- г. людська свідомість є наслідком еволюційного процесу

947. Провідною ідеєю Ф. Ніцше була:

- а. єдиним предметом філософії має бути людське існування
- б. слід здійснити переоцінку всіх цінностей
- в. виробничі відносини визначають культурні цінності
- г. філософія є наукою про людське щастя

948. Заслугою І. Канта перед світовою філософією є:

- а. обґрунтування активності людського пізнання
- б. переоцінка всіх цінностей
- в. формування ідеї деконструкції
- г. відкриття та дослідження явища екзистенції

949. Заслугою Г. Гегеля перед світовою філософією є:

- а. обґрунтування економічної детермінації суспільного розвитку
- б. створення філософського вчення під назвою "імморалізм"
- в. побудова системи філософського знання
- г. формування ідеї деконструкції

950. Існує така група методів, як:

- а. загальнофілософські
- б. загальнотеоретичні
- в. загальноетичні
- г. загальнопрактичні

951. Найзагальніші виміри буття осмислюються в межах позиції:

- а. моралізм-аморалізм
- б. матеріалізм-ідеалізм
- в. екстерналізм-інтерналізм
- г. раціоналізм-емпіризм

952. Якісним підходом до субстанції є:

- а. атеїзм
- б. плюралізм

- в. матеріалізм
- г. монізм

953. Кількісним підходом до субстанції є:

- а. сервілізм
- б. ідеалізм
- в. монізм
- г. атеїзм

954. Що є спільним між філософією та наукою?

- а. екзистенційна спрямованість знання
- б. раціонально-логічні методи дослідження
- в. перевірка знань через досвід
- г. практична корисність знання

955. Позиція, яка поєднує кількісний та якісний підходи до субстанції:

- а. матеріалізм
- б. ідеалізм
- в. дуалізм
- г. атеїзм

956. Можна вести мову про такий різновид буття:

- а. дійсне буття
- б. реальне буття
- в. суще буття
- г. матеріальне буття

957. Формою буття називають:

- а. неживу природу
- б. світ буття людини
- в. живу природу
- г. всі відповіді вірні

958. Формою чуттєвого рівня пізнання є:

- а. експеримент
- б. сприйняття
- в. досвід
- г. практика

959. Основною гносеологічною проблемою є:

- а. проблема істини
- б. проблема добра
- в. проблема краси
- г. проблема свободи

960. Слід виділяти такий аспект пізнання

- а. ідеальний
- б. ситуативний
- в. інформативний
- г. матеріальний

961. Псевдонаукове знання має таку рису:

- а. опора на релігійну віру
- б. неякісна перевірка міркувань
- в. відсутність автора
- г. відсутність спеціальної підготовки суб'єкта

962. Суб'єктом пізнання може бути:

- а. суспільство
- б. предмет
- в. об'єкт
- г. метод

963. Суб'єктом пізнання виступає:

- а. індивід
- б. предмет
- в. об'єкт
- г. метод

964. Формою раціонального рівня пізнання є:

- а. поняття
- б. уявлення
- в. досвід
- г. практика

965. Поняття, яке позначає еталон, з яким порівнюють отримане знання, називається:

- а. істина
- б. суб'єкт
- в. відоме
- г. інформація

966. Істина за змістом найчастіше визначається як:

- а. всі варіанти вірні
- б. відповідність
- в. корисність
- г. практичність

967. Онтологічне вчення Г. Сковороди передбачає:

- а. три світи
- б. два світи
- в. один тлінний матеріальний світ
- г. один вічний духовний світ

968. Елементарна форма чуттєвості, яка лежить в основі пізнання:

- а. істина
- б. об'єкт
- в. відчуття
- г. інформація

969. До видів пізнання відносять:

- а. істинний
- б. хибний

- в. синтетичний
- г. ігровий

970. Одним із видів пізнання виступає:

- а. істинний
- б. хибний
- в. синтетичний
- г. міфологічний

971. Формою художнього виду пізнання є:

- а. стереотип
- б. віра
- в. поняття
- г. образ

972. Формою релігійного виду пізнання є:

- а. стереотип
- б. віра
- в. поняття
- г. образ

973. Формою філософського виду пізнання є:

- а. стереотип
- б. віра
- в. поняття
- г. образ

974. Формою життєво-досвідного виду пізнання є:

- а. звичай
- б. віра
- в. міф
- г. образ

975. Формою наукового виду пізнання є:

- а. стереотип
- б. факт
- в. віра
- г. образ

976. Ознакою свідомості є:

- а. психіка
- б. природність
- в. творчість
- г. інстинкт

977. Свідомості характеризується такою ознакою як:

- а. інстинкт
- б. природність
- в. самоусвідомлення
- г. спадковість

978. Вкажіть, що з переліченого є теорією походження свідомості:

- а. філософська
- б. наукова
- в. духовна
- г. дуалістична

979. При визначенні сутності свідомості слід мати на увазі, що вона:

- а. відображає світ
- б. не відображає світ
- в. не вносить у світ того, чого немає
- г. має природне походження

980. Елементом структури свідомості є:

- а. психіка
- б. несвідоме
- в. знання
- г. природа

981. Рівнем функціонування свідомості є

- а. галактичний
- б. природний
- в. індивідуальний
- г. спадковий

982. Людина використовує штучні знаряддя праці тому, що володіє:

- а. психікою
- б. кінцівками
- в. свідомістю
- г. мораллю

983. Поняття "метод" означає:

- а. теорія
- б. практика
- в. шлях
- г. концепція

984. Поняття "метод" споріднене з поняттям:

- а. теорія
- б. практика
- в. спосіб
- г. концепція

985. Виберіть з переліченого складову методу:

- а. надійність
- б. всі варіанти невірні
- в. плідність
- г. ясність

986. Метод відрізняється від алгоритму усвідомленням:

- а. дій
- б. свідомості

- в. індивіда
- г. суб'єкта

987. Вкажіть серед перелічених форм метод:

- а. процедура
- б. всі варіанти невірні
- в. рецепт
- г. алгоритм

988. У чому полягає важлива властивість методу?

- а. економність
- б. ощадливість
- в. раціональність
- г. стерильність

989. До основних властивостей методу відносять:

- а. надійність
- б. довірливість
- в. раціональність
- г. стерильність

990. Вкажіть серед перелічених властивість методу:

- а. ясність
- б. ощадливість
- в. раціональність
- г. стерильність

991. Складовою частиною методу вважається:

- а. процесуальна
- б. діагональна
- в. діаметральна
- г. оглядова

992. Перший вищий навчальний заклад на теренах України:

- а. Острозька академія
- б. Лаврська школа
- в. Київська братська школа
- г. Києво-Могилянська академія

993. Набутим статусом людської істоти є:

- а. особистість
- б. спадковість
- в. індивід
- г. людина

994. Вкажіть статус людини, який вона набуває у процесі життєдіяльності:

- а. індивідуальність
- б. спадковість
- в. індивід
- г. людина

995. Набутим статусом людини є:

- а. всі відповіді невірні
- б. спадковість
- в. індивід
- г. людина

996. Вродженим статусом людської істоти є:

- а. всі відповіді вірні
- б. спадковість
- в. індивідуальність
- г. індивід

997. Геліоцентрична ідея була запропонована та обґрунтована:

- а. Леонардо да Вінчі
- б. Миколою Кузанським
- в. Томою Аквінським
- г. Миколою Коперніком

998. Що з переліку може бути назване цінністю:

- а. життя
- б. природа
- в. психіка
- г. матеріальність

999. Суто людською якістю називають:

- а. віру
- б. психіку
- в. спадковість
- г. тілесність

1000. Суто людською якістю виступає:

- а. творчість
- б. спадковість
- в. активність
- г. тілесність

1001. Суто людською якістю вважають:

- а. надію на майбутнє
- б. відчуття теперішнього
- в. активність
- г. спадковість

1002. Ознакою культури називають:

- а. духовні цінності
- б. те, що передається спадково-генетично
- в. моделі психічної активності індивіда
- г. те, що має природне походження

1003. Ознакою культури виступають:

- а. способи передачі духовних цінностей
- б. біологічні підстави свідомості

- в. біологічні підстави психіки
- г. те, що має природне походження

1004. Виберіть з переліку те, що вважається суто людською якістю:

- а. віра
- б. розумність
- в. всі відповіді вірні
- г. усвідомлення власної смертності

1005. Принцип розвитку (як і теорія розвитку) був найбільш продуктивно розроблений:

- а. Сократом
- б. Кантом
- в. Фейєрбахом
- г. Гегелем

1006. Зміст світогляду визначають:

- а. знання про світ, вироблені природознавством
- б. знання, принципи, переконання, що виконують функцію життєвого орієнтування
- в. політичні, економічні, соціальні програми
- г. уявлення про дійсність, які є виключно індивідуальним надбанням людини

1007. Зміст світогляду групується довкола відношення:

- а. природне – соціальне
- б. людина – світ
- в. природні речі – штучні речі
- г. політика – економіка

1008. Філософія – це:

- а. наука про мудрість
- б. володіння мудрістю
- в. прагнення до мудрості
- г. мудрість

1009. Вперше поняття "філософія" використав:

- а. Конфуцій
- б. Сократ
- в. Піфагор
- г. Демокріт

1010. Міфологічний світогляд передбачає:

- а. поділ усього суцього на матеріальне і духовне
- б. раціональне пояснення своїх тверджень
- в. виділення людини із природи
- г. синкретизм

1011. Філософський світогляд:

- а. формується і функціонує стихійно
- б. характеризується наявністю догматів та священних текстів
- в. знаменує виділення людини із природи
- г. пояснює свої твердження раціонально

1012. Філософія як вищий тип світогляду зароджується у:

- а. Давньому Єгипті
- б. Давньому Китаї
- в. Давній Греції
- г. Давній Індії

1013. Із наведених питань філософським є:

- а. Які шляхи вирішення екологічної кризи?
- б. У чому сенс існування людини?
- в. Чи можливі небілкові форми життя?
- г. Як вирішити продовольчу проблему людства?

1014. Судження, що є філософським:

- а. вічний двигун неможливий
- б. кількість енергії в замкнутій системі зберігається
- в. основою світу є світовий розум
- г. обмін – це процес руху матеріальних благ та послуг

1015. Представнику матеріалізму належить судження:

- а. закони природи створюються мисленням людини
- б. свідомість є первинною
- в. основою світу є світовий розум
- г. матерія існує незалежно від якої б то не було свідомості

1016. Представнику ідеалізму належить судження:

- а. Матерія – первинна, свідомість – вторинна
- б. Свідомість – властивість, продукт матерії
- в. Основа світу – світовий розум
- г. Матерія існує незалежно від свідомості

1017. Слово "космос" у давніх греків означало:

- а. безповітряний простір
- б. нерухомі зірки
- в. безконечність
- г. порядок

1018. Представник мілетської школи:

- а. Діоген
- б. Парменід
- в. Піфагор
- г. Фалес

1019. Першооснова світу, згідно з Фалесом, – це:

- а. Атоми
- б. Вода
- в. Повітря
- г. Вогонь

1020. Згідно з вченням Анаксимандра, началом нашого світу є:

- а. Повітря
- б. Матерія

- в. Вогонь
- г. Апейрон

1021. Першооснова світу, на думку Анаксімена:

- а. Ефір
- б. Повітря
- в. Вогонь
- г. Безкінечність

1022. Усі речі, на думку Піфагора, узгоджуються з:

- а. Душею
- б. Простором
- в. Космосом
- г. Числом

1023. Піфагор вважав, що після смерті душа:

- а. переселяється в інше тіло
- б. розчиняється у світовому дусі
- в. припиняє існування
- г. існує окремо від тіла

1024. Слова: "Цей космос, один і той же для всіх, не створив ніхто з богів, ніхто з людей, але він завжди був, є і буде вічно живим вогнем, що рівномірно спалахує, рівномірно згасає" – належать:

- а. Геракліту
- б. Фалесу
- в. Анаксімену
- г. Парменіду

1025. Згідно з Гераклітом, керує усіма речами та існує вічно:

- а. Апейрон
- б. Логос
- в. Космос
- г. Квінтесенція

1026. Першим в історії філософії питання про буття поставив:

- а. Геракліт
- б. Сократ
- в. Парменід
- г. Фалес

1027. Судження, що розробив Зенон Елейський на підтримку вчення Парменіда:

- а. Апорії
- б. Софізми
- в. Афоризми
- г. Трюїзми

1028. Філософом досократичного періоду античної філософії є:

- а. Аристотель
- б. Епікур

- в. Геракліт
- г. Зенон з Кітіону

1029. Протагору належить вислів:

- а. "В одну і ту ж річку не можна увійти двічі"
- б. "Я знаю, що я нічого не знаю"
- в. "Людина є міра усіх речей"
- г. "Знання – сила"

1030. Діоген із запаленим ліхтарем вдень шукав:

- а. Мудрість
- б. Щастя
- в. Справедливість
- г. Людину

1031. Сократ основну увагу у своїх міркування приділяв:

- а. космосу та закону його розвитку
- б. політичному устрою держави
- в. людині та внутрішнім чинникам її дій
- г. співвідношенню світу ідей та світу речей

1032. Наполягання на тому, що справжнє знання є основою правильних моральних вчинків було характерним для:

- а. Геракліта
- б. Марка Аврелія
- в. Сократа
- г. Сенеки

1033. Вислів: "Заговори, щоб я побачив тебе" – належить:

- а. Діогену
- б. Платону
- в. Геракліту
- г. Сократу

1034. Поділ філософії на практичну й теоретичну здійснив:

- а. Піфагор
- б. Платон
- в. Геракліт
- г. Аристотель

1035. Представник школи софістів:

- а. Епікур
- б. Парменід
- в. Протагор
- г. Діоген

1036. Автор вислову: "Я знаю, що нічого не знаю":

- а. Аристотель
- б. Платон
- в. Епікур
- г. Сократ

1037. Сократівське поняття "майєвтика" означає:

- а. мистецтво суперечки
- б. міркування
- в. пізнання
- г. сповивальне мистецтво

1038. Образ бранців у печері для ілюстрації сутності процесу пізнання використовував:

- а. Демокріт
- б. Платон
- в. Зенон з Елеї
- г. Аристотель

1039. Платон віддавав перевагу:

- а. наївному стихійному матеріалізму
- б. об'єктивному ідеалізму
- в. скептицизму
- г. суб'єктивному ідеалізму

1040. Згідно з Платоном, найважливішою є ідея:

- а. Блага
- б. краси
- в. істини
- г. справедливості

1041. Основоположник "лінії матеріалізму" у філософії:

- а. Сократ
- б. Сенека
- в. Демокріт
- г. Аристотель

1042. Основоположник "лінії ідеалізму" у філософії:

- а. Епікур
- б. Геракліт
- в. Демокрит
- г. Платон

1043. Згідно з Платоном, ідеям притаманна:

- а. Недосконалість
- б. Тілесність
- в. Первинність
- г. Мінливість

1044. Пізнання, згідно з Платоном – це:

- а. конституювання світу у свідомості суб'єкта
- б. відображення об'єктивної реальності
- в. пригадування того, що відомо ще до народження
- г. формування ейдосів у самосвідомості

1045. Знання ідей, згідно з Платоном, виникає внаслідок:

- а. споглядання ідей у період безтілесного існування
- б. узагальнення чуттєвого досвіду

- в. осягнення містичною інтуїцією
- г. осягнення раціональною інтуїцією

1046. Автор концепції ідеальної держави:

- а. Демокрит
- б. Аристотель
- в. Платон
- г. Сократ

1047. Перипатетичну школу в Афінах заснував:

- а. Сократ
- б. Аристотель
- в. Платон
- г. Протагор

1048. Перша філософія у Аристотеля:

- а. Діалектика
- б. Логіка
- в. Аналітика
- г. Метафізика

1049. За визначенням Аристотеля людина є:

- а. міра всіх речей
- б. суспільна істота
- в. мікрокосмос
- г. боже творіння

1050. До класичного періоду античної філософії відноситься:

- а. Епікур
- б. Платон
- в. Геракліт
- г. Діоген

1051. До пізньоантичного періоду античної філософії відноситься:

- а. Аристотель
- б. Піфагор
- в. Епікур
- г. Фалес

1052. Філософські школи пізньої античності:

- а. опікувалися докладним удосконаленням античної натурфілософії
- б. розробляли вчення про найкращу державу
- в. намагалися надати кожному окремому індивіду засоби життєвого самоствердження
- г. прагнули підпорядкувати філософію теології

1053. З точки зору Епікура, основна мета розсудливої людини:

- а. апатія, безпристрасність
- б. очищення душі
- в. безтурботність духу
- г. задоволення

1054. Головним принципом та ознакою скептицизму є:

- а. утримання від суджень
- б. релятивізм
- в. заперечення всього
- г. сумнів в усьому

1055. Підґрунтям середньовічної філософії виступило вчення:

- а. Платона
- б. Протагора
- в. Демокріта
- г. Епікура

1056. Характерна риса середньовічної філософії:

- а. Теоцентризм
- б. Антропоцентризм
- в. Космоцентризм
- г. Пантеїзм

1057. Характерна риса середньовічного світогляду:

- а. Політеїзм
- б. боги є частиною природи або уособленням природних сил
- в. Бог творить світ із нічого
- г. вихідні якості богів: сила, могутність

1058. Автор вислову: "Вірую, тому що абсурдно":

- а. Августин Блаженний
- б. Адамант Оріген
- в. Северин Боецій
- г. Квінт Тертуліан

1059. Філософія, з точки зору схоластики, по відношенню до інших наук:

- а. головна серед наук
- б. служниця богослов'я
- в. методологія наук
- г. сукупність усіх наук

1060. Головний критерій істини в схоластичній філософії – це:

- а. апіорні знання
- б. Священне писання
- в. містична інтуїція
- г. чуттєвий досвід

1061. Розмежування середньовічної схоластики на два напрямки – реалізм і номіналізм – відбулося через питання про...:

- а. методи доказу буття Бога
- б. природу загальних понять (універсалій)
- в. свободу волі людини
- г. термін другого пришестя Христа

1062. Прихильники крайнього номіналізму стверджували, що універсалії існують...:

- а. до речей
- б. у речах і після речей

- в. до речей і в речах
- г. після речей

1063. Засновник томізму:

- а. Томас Мор
- б. Тома Аквінський
- в. Томас Мюнцер
- г. П'єр Абеляр

1064. Представник схоластики:

- а. Квінт Тертулліан
- б. Тома Аквінський
- в. Августин Блаженний
- г. Василій Великий

1065. Точка зору, що загальне існує реально в самих речах, належить:

- а. Номіналізму
- б. поміркованому реалізму
- в. реалізму
- г. крайньому номіналізму

1066. Концепція, згідно з якою Бог – це безособове начало, злите з усією світобудовою, називається:

- а. Деїзмом
- б. Раціоналізмом
- в. Пантеїзмом
- г. Матеріалізмом

1067. Представник філософії Відродження:

- а. Піко делла Мірандола
- б. Томас Гоббс
- в. Тома Аквінський
- г. Франсуа Марі Вольтер

1068. Представник натурфілософського напрямку у філософії Відродження:

- а. Піко делла Мірандола
- б. Еразм Роттердамський
- в. Микола Кузанський
- г. Ніколо Макіавеллі

1069. Натурфілософія Джордано Бруно була сформована під впливом:

- а. космоцентричної системи
- б. геоцентричної системи
- в. геоцентричної системи
- г. геліоцентричної системи

1070. Родоначальник філософії Нового часу:

- а. Джон Локк
- б. Рене Декарт
- в. Френсіс Бекон
- г. Франсуа Марі Вольтер

1071. Центральна філософська проблема Нового часу:

- а. Антропологія
- б. Онтологія
- в. Гносеологія
- г. Аксиологія

1072. Емпіризм вважає основою наукового знання:

- а. апіорні принципи розуму
- б. логіку та математику
- в. інтуїцію
- г. чуттєвий досвід

1073. Представник емпіризму:

- а. Рене Декарт
- б. Френсіс Бекон
- в. Бенедикт Спіноза
- г. Готфрід Лейбніц

1074. Представник раціоналізму:

- а. Джон Локк
- б. Френсіс Бекон
- в. Рене Декарт
- г. Томас Гоббс

1075. Омани, що виникають внаслідок безумовного підпорядкування авторитету – це ідоли:

- а. роду
- б. ринку
- в. печери
- г. театру

1076. Справжній учений, згідно з образним порівнянням Френсіса Бекона, повинен бути схожим на:

- а. Мурашку
- б. Бджолу
- в. Метелика
- г. Павука

1077. Вислів "Мислю, отже, існую" – належить:

- а. Френсісу Бекону
- б. Франсуа Марі Вольтеру
- в. Томасу Гоббсу
- г. Рене Декарту

1078. Гасло: "Знання – сила" – належить:

- а. Франсуа Марі Вольтеру
- б. Френсісу Бекону
- в. Джону Локку
- г. Рене Декарту

1079. Родоначальник дедуктивного методу:

- а. Френсіс Бекон
- б. Бенедікт Спіноза
- в. Джон Локк
- г. Рене Декарт

1080. Родоначальник індуктивного методу:

- а. Френсіс Бекон
- б. Бенедікт Спіноза
- в. Джон Локк
- г. Рене Декарт

1081. Для досягнення дійсного знання, яке дозволяє розпоряджатися силами природи, згідно з Рене Декартом, необхідним є:

- а. життєвий досвід
- б. науковий метод
- в. вивчення мудрості древніх
- г. проникливість, прозорливість

1082. Згідно з Рене Декартом, модусом мислення є:

- а. Положення
- б. Рух
- в. Уява
- г. Сумнів

1083. За Бенедиктом Спінозою, свобода – це:

- а. довільне визначення людиною своєї поведінки
- б. повна свобода волі, котра панує над природою
- в. пізнана необхідність
- г. свідомо реалізація своєї мети відповідно до дії природних законів

1084. Ідея прогресу – лейтмотив епохи:

- а. Античності
- б. Відродження
- в. Середньовіччя
- г. Просвітництва

1085. Погляд, згідно з яким, Бог, створивши світ, більше не втручається в природний хід його подій:

- а. Атеїзм
- б. Пантеїзм
- в. Деїзм
- г. Теїзм

1086. Імануїл Кант, даючи визначення епосі Просвітництва, під словом "неповноліття" мав на увазі:

- а. Невихованість
- б. Неосвіченість
- в. нездатність користуватися своїм розсудком без стороннього керівництва
- г. соціальну, моральну незрілість

1087. Томас Гоббс порівняв з біблійним чудовиськом Левіафаном:

- а. Армію
- б. Промисловість
- в. Державу
- г. Церкву

1088. Основним у філософській концепції Готфріда Лейбніца є поняття:

- а. Безкінечність
- б. Ідея
- в. Матерія
- г. Монада

1089. Найбільш відомий філософ епохи Просвітництва:

- а. Піко делла Мірандолла
- б. Франсуа Вольтер
- в. Джон Локк
- г. Мішель Монтень

1090. Філософія Просвітництва характеризується:

- а. Теоцентризм
- б. Раціоналізм
- в. Ірраціоналізм
- г. Антропоцентризм

1091. Основні етапи в діяльності Імануїла І. Канта:

- а. доантропологічний та антропологічний
- б. етичний та післяетичний
- в. докритичний та критичний
- г. природничий та антропологічний

1092. Вислів: "Зоряне небо наді мною і моральний закон у мені" – належить:

- а. Йоганну Фіхте
- б. Імануїлу Канту
- в. Фрідріху Шеллінгу
- г. Георгу Гегелю

1093. Імануїл Кант писав, що йому прийшлося обмежити знання, щоб звільнити місце для:

- а. Абсурду
- б. Любові
- в. Віри
- г. Надії

1094. Основною умовою морального закону Імануїл Кант вважав:

- а. божественну заповідь
- б. суспільство
- в. природний порядок речей
- г. свободу

1095. Слід ставитися як до мети, а не як до засобу, згідно з Імануїлом Кантом, до:

- а. Бога
- б. прогресу людства

- в. живої істоти
- г. людини

1096. Георг Гегель сформулював закони:

- а. Природи
- б. Діалектики
- в. Пізнання
- г. Моралі

1097. Принцип розвитку (як і теорія розвитку) був найбільш продуктивно розроблений:

- а. Імануїлом Кантом
- б. Георгом Гегелем
- в. Йоганном Фіхте
- г. Людвігом Фейєрбахом

1098. Принцип, на якому базується діалектика:

- а. Підпорядкованості
- б. Випадковості
- в. Розвитку
- г. Гармонії

1099. Автор вислову: "Філософія – це епоха, схоплена думкою":

- а. Георг Гегель
- б. Карл Маркс
- в. Фрідріх Енгельс
- г. Імануїл Кант

1100. Принцип, що лежить в основі філософії Людвіга Фейєрбаха:

- а. Антропологічний
- б. Атеїстичний
- в. Теологічний
- г. Феноменологічний

1101. Згідно з Людвігом Фейєрбахом, основний недолік філософії Георга Гегеля:

- а. її зайва деталізація
- б. вона являє собою логізовану теологію
- в. її зв'язки з політикою
- г. її складність

1102. Згідно з Людвігом Фейєрбахом, сутність Бога – відчужена сутність:

- а. Держави
- б. суспільних відносин
- в. світу
- г. людини

1103. Метод, яким користувався Георг Гегель при побудові своєї філософської системи:

- а. Аксиоматичний
- б. Діалектичний
- в. гіпотетико-дедуктивний
- г. індуктивний